

Ny konkurstillsyn

DEL II
BILAGOR

Betänkande av
Konkurstillsynsutredningen

SOU
2000:62

DEL II

Bilagor

- Bilaga 1 Sammanställning av enkätsvaren 1997/98 från tillsynsmyndigheterna (TSM)
- Bilaga 2 Sammanställning av enkätsvaren 1997/98 från tingsrätterna
- Bilaga 3 Sammanställning av anteckningar från Konkurstillsynsutredningens hearing den 11 juni 1998 i Stockholm
- Bilaga 4 Frågor till Konkursombudsmannen
- Bilaga 5 Konkursombudsmannens skriftliga svar på utredningens frågor i mars 1998
- Bilaga 6 Den finska lagen om övervakning av förvaltningen av konkursbon (nr 109/1995)
- Bilaga 7 Rekommendation av delegationen för konkursärenden 8/31.12.1997
- Bilaga 8 Översikt över det norska Konkursrådets publikationer
- Bilaga 9 Enkäten till tillsynsmyndigheterna 1999 och en sammanställning av svaren
- Bilaga 10 Sammanställning av enkäten angående omfattningen av kungörelseannonsering i konkurs
- Bilaga 11 Kostnadsberäkningar

Sammanställning av enkätsvaren från tillsynsmyndigheterna (TSM)

Allmänna anmärkningar

Utredningen tillställde vid årsskiftet 1997/98 samtliga TSM en enkät ang. TSM:s organisation och verksamhet (se underbilaga). I det följande redovisas en sammanställning av svaren.

Antalet tillsynsmyndigheter är efter regionaliseringsreformen år 1997 tio stycken. Verksamheten bedrivs på de orter kronofogdemyndigheterna har sitt säte. Tillsynsfunktionen vid myndigheterna i Göteborg, Härnösand, Jönköping, Kalmar och Umeå finns eller har även funnits på annan ort än huvudorten. TSM i Umeå har verksamhet, förutom på huvudorten, främst i Luleå. Kronofogdemyndigheten i Härnösand har sin tillsynsfunktion helt förlagd till Sundsvall. TSM i Jönköping har fram till början av år 1999 även bedrivit tillsyn i Linköping. TSM i Kalmarregionen har sedan den 1 januari 1998 tillsynen helt förlagd till Växjö. Fram till årsskiftet 1997/1998 har där även funnits verksamhet i Kalmar. Inom region Göteborg har fram till 1998/99 även funnits en tillsynsfunktion i Halmstad, då Kalmarregionen övertog ansvaret för den. Halmstadsenheten avvecklades 1999/2000. Sedan den 1 januari 1998 omfattar tillsynen det nya Västra Götalands län, varvid tillsynsenheten i Skaraborgs län upphört som självständig enhet.

Med hänsyn till den ovan angivna uppdelningen har enkätsvaren från tillsynsmyndigheterna i region Kalmar och Göteborg till viss del särredovisats för verksamhetsorten Växjö och Kalmar län resp. för tillsynsenheten i Halmstad. I vilket avseende så skett framgår av redovisningen nedan. För region Jönköping har genomgående särredovisning skett för verksamhetsorten i Jönköping och Linköping.

I. TSM:s organisation

Allmänt

Frågorna under avsnittet I i enkäten har som ändamål att få kännedom om hur de olika myndigheterna är organiserade dels i fråga om perso-

nal, dels i fråga om vilka arbetsuppgifter olika personalkategorier utför. Under detta avsnitt redovisas också i vilken utsträckning delegation sker till den kamerala personalen.

Under detta avsnitt har inte någon särredovisning skett för Kalmar län.

Personalen

Nästan alla tillsynsmyndigheter är organiserade så att jurister, ekonomer och kameralt personal ombesörjer tillsynen. TSM i Gävle har för närvarande ingen ekonom men planerar att ersätta en av juristerna med en sådan. I Linköping finns även en kronokommissarie. Vid knappt hälften av myndigheterna finns fler jurister än ekonomer. Myndigheterna i Halmstad (inom Göteborgsregionen), Jönköping, Kalmar, Karlstad, Linköping och Stockholm har lika många ekonomer som jurister för tillsynsfunktionen. I Karlstad planerar man att anställa ytterligare jurister. Umeå har en jurist och två ekonomer (varav en är placerad i Umeå och en i Luleå).

Delegation till den kamerala personalen sker i olika utsträckning. TSM i Härnösand tillämpar inte delegation alls. Myndigheterna i Umeå, Gävle och Karlstad delegerar oftare arbetsuppgifter än andra. TSM i Jönköping redovisar en mera principiell inställning mot delegation och menar att tillsynsuppgifterna främst är ämnade för jurister och ekonomer. Även TSM i Malmö anger att arbetsuppgifter av juridisk karaktär skall skötas av enbart jurister och uppgifter av ekonomisk art av ekonomer och kameralt personal. Argumenten i övrigt för att delegation inte sker fullt ut är främst att det på grund av arbetsuppgiftens svårighetsgrad eller bristande erfarenhet eller kompetens hos personalen inte går att delegera.

TSM i Stockholm har anlagt ett mera praktiskt synsätt och anger som främsta anledning till att delegation inte tidigare ägt rum att kanslipersonalen haft en alltför stor mängd kontorsarbete. Numera är delegation möjlig på grund av nedgången i antalet ärenden och ökad datorisering. Delegation sker av sådana uppgifter som av resursskäl blivit nedprioriterade av jurister och ekonomer.

Arbetsuppgifterna

Arbetsuppgifterna kan indelas i sådana som TSM gör ofta, sällan eller ibland. Av svaren kan man dra den generella slutsatsen att de arbetsuppgifter som tar mest tid, dvs. görs ofta, är sådana som har samband med utseende av konkursförvaltare, granskning av bouppteckningar, granskning av förvaltar-, halvårsberättelser och slutredovisningshand-

lingar. Nästan alla myndigheter svarar att de ofta utför dessa uppgifter. TSM i Gävle och Jönköping (ej Linköping) säger sig sällan avge yttrande vid utseende av konkursförvaltare och Eskilstuna gör det ibland. Sist nämnda myndighet granskar också bouppteckningar endast ibland. Vid TSM i Karlstad är frekvensen av yttrande beroende av vilken personalkategori som yttrar sig.

Begär upplysningar enligt 7 kap. 9 § KL och samråder enligt 7 kap. 10 § KL gör myndigheterna till övervägande del ofta. Undantag utgör TSM i Stockholm som anger sig ibland begära upplysning enligt 7 kap. 9 § KL. I Karlstad och Jönköping (ej Linköping) tillämpas såväl 7 kap. 9 § KL som 7 kap. 10 § KL endast ibland. TSM i Härnösand anger att juristen tillämpar lagrummen ofta medan ekonomen gör det sällan.

Uppgifter som har samband med mottagandet av utdelningsförslag och underrättelse från förvaltarna om att medel utbetalats till borgenärerna gör samtliga myndigheter ofta.

Samtliga myndigheter yttrar sig även ofta i samband med arvodering av konkursförvaltarna i såväl utdelnings- som avskrivningskonkurs. Om kostnadsersättning till förvaltare i avskrivningskonkurs yttrar myndigheterna ofta med undantag av Jönköping och Härnösand som endast gör det ibland.

Myndigheterna yttrar sig till övervägande del sällan om antalet förvaltare vid förordnande av sådana, om ökning av antalet förvaltare, om delning av förvaltningen, om entledigande av förvaltare eller om efterträdare till avgången förvaltare och om utseende av rådgivare och förlikningsman. Samtliga myndigheter, utom de i Göteborg (inkl. enheten i Halmstad) och Malmö som gör det ibland, tar sällan initiativ till åtgärder om ökning, delning eller entledigande. De tre storstadsmyndigheterna yttrar sig ibland om entledigande och om efterträdare till avgången förvaltare. TSM i Kalmar yttrar sig också ibland om entledigande. Myndigheterna i Malmö och Linköping yttrar sig ibland beträffande delning av förvaltningen.

I fråga om befattningen med tvångsmedelsfrågor, dvs. yttrande till tingsrätten, initiativ till bruk av tvångsmedel och närvaro vid förhandling i tingsrätten, görs detta av de flesta sällan. En del myndigheter anger att de helt eller delvis ibland befattar sig med tvångsmedelsfrågor. TSM i Malmö och Linköping anger att de ibland såväl yttrar sig som tar initiativ till användning av tvångsmedel. I Göteborgsregionen (inkl. Halmstadsenheten) yttrar man sig ibland och närvarar ibland vid förhandling. I Malmö är TSM ofta representerad vid förhandling i tingsrätten medan myndigheten i Linköping endast är det ibland.

Drygt hälften av myndigheterna begär upplysningar av gäldenären enligt 6 kap. 2 § KL sällan. Av de resterande gör flertalet det ibland medan TSM i Malmö gör det ofta.

Samtliga myndigheter har sällan eller aldrig anledning att fatta beslut enligt 7 kap. 4 § 2 st. KL i förvaltningsfråga när förvaltarna inte kan enas eller överklaga tingsrättens beslut att inte inleda bevakningsförfarande. Beslut om gäldenärens beneficium enligt 3 kap. 6 § KL och om medgivande för förvaltaren att sälja pantsatt lös egendom enligt 8 kap. 7 § KL fattas även av de flesta sällan. TSM i Göteborg fattar ibland beslut enligt 3 kap. 6 § KL och myndigheterna i Linköping och Härnösand medger ibland att försäljning får ske enligt 8 kap. 7 § KL.

Myndigheterna närvarar sällan vid förlikningssammanträden. TSM i Umeå säger sig närvara ibland.

Att klandra slutredovisningar sker även det sällan. TSM i Umeå klandrar slutredovisningar ibland.

Sällan eller aldrig yttrar sig TSM om arvode till rådgivare och förlikningsman. TSM i Göteborg (inkl. enheten i Halmstad) gör det ibland.

Flertalet av myndigheterna säger sig fatta beslut enligt 11 kap. 21 § KL ibland medan tre myndigheter, bl.a. Stockholm och Malmö, gör det ofta. I Härnösand gör juristen det ibland och ekonomen det sällan. Nästan alla fattar beslut om att ge förvaltaren tillstånd att utbetala medel till borgenär enligt 10 kap. 4 § KL ibland. TSM i Stockholm och Malmö gör det ofta och i Eskilstuna sällan. Förhållandena är desamma beträffande yttrande i samband med förskott till förvaltare, dock att endast TSM i Malmö gör det ofta.

Ungefär hälften av TSM brukar besöka edgångssammanträdena ibland. Myndigheterna i Malmö, Halmstad, Gävle och Karlstad gör det ofta medan man i Stockholm och i Jönköping gör det sällan. I Härnösand gör juristen det ibland medan ekonomen gör det sällan.

Frekvensen av hur ofta bevakningsförteckning granskas enligt 7 kap. 13 § 6 st. KL, uppgift mottas enligt 7 kap. 13 § 5 st. KL, 7 kap. 18 § KL, 7 kap. 21 § KL och 7 kap. 22 § KL varierar. Detsamma gäller för mottagande av underrättelse om bevakningsförfarande och efterbevakning enligt 9 kap. 8 § och 21 § KL.

Vilka olika uppgifter utför resp. personalkategori?

Bland de uppgifter som enligt ovan utförs ofta ansvarar vid drygt hälften av myndigheterna såväl juristerna som ekonomerna för utseende av förvaltare. Vid två av myndigheterna utför även den kamerala personalen denna syssla. Två av storstadsmyndigheterna, nämligen TSM i Göteborg (inkl. Halmstad) och i Malmö, anger att juristen sköter uppgiften. Granskning av bouppteckningar sköter vid flertalet myndigheter såväl juristen som ekonomen. I Malmö och Linköping endast av juristen resp. i Göteborg (även i Halmstad) och Gävle av juridisk och kame-

ral personal. Vid TSM i Eskilstuna sköter alla personalkategorier bo-uppteckningsgranskningen.

Vid knappt hälften av myndigheterna sköter såväl juristen som ekonomen granskningen av förvaltarberättelsen. Bland övriga myndigheter sköter juristen det mestadels ensam. Halvårsberättelserna granskas vid flertalet av TSM av såväl jurister som ekonomer, av vilka hälften även brukar använda kameral personal och hos flertalet övriga av jurister och kameral personal. Vid TSM i Linköping granskar även kronokommissarier förvaltar- och halvårsberättelserna. Hälften av myndigheterna använder sig av såväl juristen som ekonomen att granska slutredovisningar. TSM i Göteborg (inkl. Halmstadsenheten), Malmö och Eskilstuna använder sig av alla personalkategorier. Någon myndighet nyttjar inte juristen.

Såväl jurister som ekonomer sköter till övervägande andel uppgifter som har samband med tillämpningen av 7 kap. 9 § och 10 § KL. Vid TSM i Malmö sköter endast juristerna detta. I Gävle delegeras uppgiften även till kameral personal.

Tar emot utdelningsförslag och förvaltningsredogörelse av förvaltaren för eventuell granskning (11 kap. 5 § KL) brukar företrädesvis juristen och ekonomen göra. Bl.a. i Malmö låter man ekonomen och den kamerala personalen sköta detta och i Eskilstuna sköter samtliga personalkategorier denna syssla.

Den kamerala personalen tas till övervägande del i anspråk för att ta emot under rättelse av förvaltaren att medel utbetalats till borgenärerna (11 kap. 9 § KL).

Vid samtliga myndigheter tas juristerna i anspråk för yttrande till tingsrätten i samband med arvodesprövningen i utdelnings- och avskrivningskonkurs. I bl.a. Göteborg (även Halmstad) och Malmö tas endast juristen i anspråk vid samråd angående arvode i utdelningskonkurs. TSM i Stockholm, Umeå, Karlstad och Linköping nyttjar såväl jurister som ekonomer för yttrande för båda konkurstyperna. I Göteborg (även Halmstad), Umeå och Eskilstuna används samtliga personalkategorier för avskrivningskonkurser (dock används i Göteborg kameral personal endast i taxekonkurs). TSM i Malmö utnyttjar även kameral personal för avskrivningskonkurser. I Gävle används kameral personal för båda konkurstyper.

Av de sysslor som TSM sällan gör, dvs. yttrar sig till tingsrätten om antalet förvaltare, om ökning av antalet förvaltare, om delning av förvaltningen, om entledigande av förvaltare, om efterträdare till avgångna förvaltare och vid utseende av rådgivare och förlikningsman, används nästan uteslutande jurister. TSM i Linköping nyttjar även ekonomerna till stor del och Stockholm till mindre del.

Samtliga myndigheter använder juristerna i samband med tvångsmedelsfrågor. I Stockholm och Linköping används ekonomerna i en liten utsträckning.

Beslutsfunktionen enligt 7 kap. 4 § 2 st., 3 kap. 6 § och 8 kap. 7 § KL utövas, i den mån den förekommer, så gott som uteslutande av juristerna. TSM i Linköping tar emellertid även ekonomerna i anspråk för beslutsfattande enligt 7 kap. 4 § och 8 kap. 7 § KL.

I den mån det förekommer överklagas tingsrättens beslut att inte inleda bevakningsförfarande av juristerna. Så gäller även för uppgiften att delta vid förlikningssammanträden, m u a TSM i Stockholm som även nyttjar ekonomerna till detta.

Drygt hälften av myndigheterna använder enbart juristerna och den andra hälften såväl jurister som ekonomer till att klandra slutredovisningar.

Vid flertalet av myndigheterna besöks edgångssammanträdena av såväl jurister som ekonomer. TSM i Göteborg, Malmö och Jönköping skickar endast juristerna. I Gävle nyttjas, förutom juristen, även den kamerala personalen.

Den kamerala personalen används hos nästan alla myndigheter för uppgifter som har samband med mottagande av uppgift om kontoförande bank (7 kap. 18 § KL) och bankkonto m.m. efter konkursavslut (7 kap. 21 § KL). Vissa TSM, bl.a. i Stockholm, Malmö, Härnösand och Eskilstuna, nyttjar endast denna personalkategori medan övriga även tar i bruk övriga personalkategorier i varierande omfattning.

Vem som anförtros uppgiften att ta emot det räkenskapsmaterial som skall bevaras (7 kap. 22 § KL) varierar mycket mellan de olika myndigheterna. Vissa, t.ex. TSM i Göteborg (inkl. enheten i Halmstad) och i Malmö, låter juristen sköta det medan andra sysselsätter kameral eller övrig personal med denna uppgift.

Hälften av myndigheterna, däribland TSM i Stockholm, anförtrotts uppgiften att fatta beslut om tillstånd för förvaltaren att enligt 10 kap. 4 § KL utbetala medel till borgenär åt såväl juristen som ekonomen. Övriga låter endast juristen göra detta, bl.a. TSM i Göteborg (inkl. Halmstad) och Malmö. I Gävle sköter även kameral personal denna uppgift.

Lönegarantifrågor

Vid nästan alla myndigheter ingår arbetet med lönegarantihanteringen som en del av tillsynen över konkursärendena. Endast TSM i Malmö har avdelat en särskild tjänsteman som på heltid sysslar med lönegarantifrågorna.

Vid TSM i Stockholm, Göteborg (inkluderat Halmstad), Härnösand, Umeå, Eskilstuna och Gävle sköter juristen sysslor av utpräglad juridisk karaktär, t.ex. processföringen. Den kamerala personalen sköter nästan uteslutande den löpande granskningen. Processföringen i Stockholm sköts i viss mån av en förordnad tjänsteman vid kronofogdemyndigheten. TSM i Kalmar granskar inte lönegarantiärendena systematiskt.

Övriga organisationsfrågor

Myndigheterna har i enkäten beretts tillfälle att lämna synpunkter på organisationen. TSM i Stockholm har därvid framfört kritik enligt följande. Organisationen i sin nuvarande utformning ger inte tillräckligt utrymme för TSM:s självständighet. TSM är numera en enhet inom kronofogdemyndigheten och är därmed underställd dels en enhetschef, dels regionkronodirektören. Detta innebär nackdelar ur resurstilldelningssynpunkt. Intressekollisioner mellan å ena sidan TSM och å andra sidan kronofogdemyndigheten i dess borgenärsfunktion avgörs i sista hand av kronofogdemyndighetens chef. Förtroendet för TSM:s verksamhet kan därför allvarligt skadas.

TSM i Malmö har framfört kritik mot att ADB-stödet inte är tillräckligt effektivt i förhållande till tingsrätterna. TSM i Göteborg, i vilket enheten i Halmstad instämmer, säger sig vara beroende av kronofogdemyndighetens hjälp i fråga om tillsynen över att näringsförbuden efterlevs.

TSM i Linköping framhåller å sin sida det positiva i att myndigheten har tillgång till såväl kameral som exekutiv personal med erfarenhet. TSM i Gävle kan köpa revisorstjänster från skattemyndigheten.

Två myndigheter säger sig ha för lite personal och övriga säger sig inte kunna uttala sig på grund av att organisationen är alltför ny.

II. Utseende av konkursförvaltare

Allmänt

Enkätsvaren för TSM i Kalmar har under avsnitt II särredovisats för Kalmar län.

*Myndigheternas bedömningsgrunder vid utseende av konkursförvaltare**De enskilda faktorernas betydelse*

Myndigheterna har genom enkäten fått tillfälle att ange vilken eller vilka av sju angivna faktorer i fråga II 1 a) – g) som de anser vara av betydelse vid förordnande av konkursförvaltare. De har därutöver rangordnat faktorernas betydelse, se fråga II 2).

Samtliga myndigheter har på olika sätt redovisat sin syn på de olika faktorernas betydelse. Ett gemensamt drag är att faktorerna a, dvs. kompetensen i juridiska frågor, och e, konkursförvaltarens förmåga att effektivt hantera en konkurs, allmänt anses vara viktigast. Faktor c, kunskapen om arbetsmarknadspolitiska frågor, anser TSM i allmänhet mer eller mindre sakna betydelse. Faktor d, kostnadsnivån på konkursförvaltarens tjänster, anses även allmänt vara av betydelse. Övriga faktorerers betydenhet är i varierande grad beroende av olika omständigheter.

Vissa myndigheter har inte ansett sig särskilt kunna skilja ut annat än någon eller några av de olika faktorernas betydelse för förvaltarvalet. TSM i Jönköping anser t.ex. att samtliga faktorer är viktiga att iakttas vid ett förvaltarval. Myndigheten hävdar att den förvaltarens inom Jönköpings län som erhåller uppdrag har varit intakt under många år. Dessa förvaltare uppfyller de krav konkurslagen ställer, vilket för myndigheten anser vara viktigt för de personer som generellt anförtros uppdrag. Det är enligt denna myndighet därför inte möjligt att med utgångspunkt i de angivna faktorerna söka styra varje enskilt uppdrag till en viss person. Undantag kan möjligen göras för faktorerna f och g. Myndigheten har anlagt samma betraktelsesätt beträffande rangordningen.

TSM i Malmö har ansett att samtliga faktorer, utom g, är av betydelse för en advokats lämplighet som konkursförvaltare. Faktor g har däremot betydelse vid tillgångslösa konkurser eller konkurser med mindre tillgångar. I Linköping anser man att faktorernas betydelse är avhängig av vilken slags konkurs som det rör sig om, t.ex. en driftskonkurs med många anställda eller konkurs för fysisk person. Färre faktorer anses betydelsefulla i det förra fallet än i det senare. Oaktat konkursens karaktär anses dock faktor f ha en stor betydelse.

Argumenten hos myndigheterna för att faktor a är av stor betydelse går främst ut på att grundläggande kunskaper i juridik hos en konkursförvaltare är av generell betydelse för valet av sådan. Detta gäller oavsett konkursens karaktär. Även beträffande faktor e anser myndigheterna den generellt ha stor betydelse. Särskilt betonas faktorns betydelse för en snabb hantering och avveckling av konkursen samt ett gott utfall.

Några TSM menar att faktorn har störst betydelse i större konkurser. TSM i Stockholm anser bl.a. att faktor e är av avgörande betydelse för förvaltarvalet i större och massmedialt spektakulära konkurser.

Betydelsen av kostnadsnivån på konkursförvaltarens tjänster, faktor d, framhålls främst av TSM i Stockholm, Gävle och, till viss del, Karlstad. TSM i Umeå anger att kostnadsnivån mellan de olika förvaltarna inte skiljer sig åt. Övriga myndigheter anser att faktorn har mer eller mindre stor betydelse.

Kunskapen i ekonomiska frågor, faktor b, betonas främst av TSM i Stockholm och Göteborg (inkl. Halmstadsenheten). Denna myndighet anser det vara av värde om förvaltaren själv har kunskapen. Vissa förvaltare har på senare år överlåtit bokföringsgranskningen på specialister, vilket får till följd att TSM har svårt att nå ut med synpunkter på bokföring och redovisning till dessa förvaltare.

Några myndigheter anser faktorns betydelse vara beroende av kunskapen i ekonomiska frågor inom kontorsorganisationen hos den enskilde förvaltaren.

Faktor f, dvs. antalet ärenden som en konkursförvaltare för tillfället hanterar, anser TSM inte ha generell betydelse. Några myndigheter beaktar faktorn om den skulle innebära att konkursärendena inte kan avslutas i tid. Stor betydelse tycker TSM i Linköping och Gävle att faktor f har. TSM i Kalmar (Växjö) anser att faktorn saknar betydelse. TSM i Stockholm menar att faktorn är mindre viktig med hänsyn till att en konkursförvaltare väl kan förvalta många konkurser som var för sig inte är arbetskrävande.

Förvaltarens verksamhetsort, faktor g, anser myndigheterna företrädesvis ha betydelse i mindre konkurser och då av kostnadsskäl t.ex. för resor. Två myndigheter framhåller även betydelsen av att förvaltaren har lokal kännedom om gäldenärens verksamhet.

Några myndigheter anser faktor c helt sakna betydelse medan andra anser den vara av mindre betydelse. Endast TSM i Umeå tillmäter faktorn viss betydelse. Inom denna region är det inte oviktigt att rädda arbetstillfällen i inlandskommunerna. Detta bör enligt myndigheten beaktas vid överlåtelse av rörelse.

Rangordningen

Flertalet av myndigheterna har rangordnat alla de sju faktorerna. TSM i Jönköping och Kalmar (Kalmar län) har dock inte rangordnat. TSM i Stockholm har sammanfört faktorerna a,b,d och e som mycket viktiga resp. f, g, och c som mindre viktiga. TSM i Linköping har endast rangordnat a, f och d som mycket viktiga. TSM i Kalmar (Växjö) har endast rangordnat vissa faktorer, nämligen e, a, d och b.

Sammantaget anser de allra flesta TSM att faktorerna a och e har företräde framför de andra. Flertalet har även ansett faktor b vara av större vikt än övriga. Faktorerna d, f och g hamnar därefter, varvid d får sägas ha företräde framför f och g. Faktor c placeras långt ned.

Betydelsen av förslag till konkursförvaltare av borgenär, gäldenären och annan

Allmänt kan sägas att TSM är mest positiva till förslag på förvaltare från borgenärerna. TSM i Umeå är den största tillskyndaren och menar att marknadskrafterna skall råda. TSM i Stockholm godtar förslag om inget talar däremot. I Malmö godtas också förslag utan andra prövningar än vad som eljest kommer i fråga. Några myndigheter kräver emellertid att skäl anges varför just en föreslagen förvaltare skall förordnas, bl.a. TSM i Göteborg. Minst positiva till förslag från borgenärerna är TSM i Jönköping och i Linköping. Från Jönköping hävdas att det generellt sett alltid föreligger risk för bindningar om en sökande, vare sig borgenär eller gäldenär, tillåts välja "sin egen förvaltare". Undantag görs om förslaget är förenat med "särskilda skäl". TSM i Linköping anser att önskemål om förvaltare från allmän synpunkt bör mötas med viss försiktighet.

TSM i rikets tre största städer samt i Gävle och Härnösand gör ingen prioritering av förslaget med utgångspunkt i vilken borgenärskategori som framför det. TSM i Stockholm lägger dock mindre vikt vid förslag från borgenär med obetydlig fordran och utan utsikter till utdelning. TSM i Linköping lägger större vikt vid förslag från prioriterade borgenärer.

Samtliga myndigheter utom TSM i Malmö, som har samma inställning till gäldenärsförslag som förslag från borgenärerna, har en restriktiv hållning till förslag på förvaltare av konkursgäldenären. Några myndigheter, t.ex. i Göteborg, i vilket Halmstadsenheten instämmer, avvisar helt förslag från gäldenär. TSM i Stockholm redovisar samma inställning med den begränsningen att förslaget godtas om särskilda skäl anses föreligga. Övriga myndigheter tillmäter gäldenärsförslag mindre betydelse.

Inställningen till förslag från annan än borgenär och gäldenär är genomgående negativ. Vid två av myndigheterna förekommer inte sådana förslag. Revisorsförslag är generellt sett mindre förekommande. TSM i Malmö och Växjö godtar inte alls förslag från likvidator. Myndigheten i Stockholm redovisar samma inställning som beträffande gäldenärsförslag. TSM i Göteborg (inkl. Halmstad) har den utgångspunkten att dylika förslag inte har sin grund i sakliga skäl utan i affärsmässiga rela-

tioner. Övriga myndigheter redovisar på olika sätt att förslagen har liten betydelse.

Förekomsten av att flera konkursförvaltare utses i en konkurs

Det är ovanligt att TSM förordar att flera än en förvaltare utses. Om så sker är det oftast fråga om att jäv uppkommit för den först förordnade förvaltaren. Därutöver förekommer det att flera förvaltare utses i mycket stora konkurser.

Genomslagskraften av faktorerna under II. 1–4 hos tingsrätterna i samband med utseende av konkursförvaltare

Flertalet TSM uppger att det inte är vanligt förekommande att tingsrätterna inte beaktar de faktorer som redovisats ovan under 1–4 vid utseende av förvaltare. Dock har myndigheterna i de tre största städerna i landet jämte ytterligare två andra vissa synpunkter. TSM i Stockholm och i Göteborg påpekar att TSM:s invändningar mot förvaltarförslag inte alltid hörsammats av tingsrätterna. I Stockholmsregionen beaktar tingsrätterna heller inte alltid TSM:s påpekande om för hög kostnadsnivå (faktor d under fråga 1). TSM i Malmö anser att tingsrätterna ibland lägger större vikt vid förvaltarens verksamhetsort än vid förmågan att handlägga konkursen. TSM i Linköping hävdar att tingsrätterna möjligen har dålig kunskap om kompetensen hos de olika konkursförvaltarna och saknar insikt om kostnadsnivån. Tingsrätterna visar dock lyhördhet för TSM:s åsikter åtminstone beträffande kompetensfrågan varför detta inte är något problem. Enligt TSM i Härnösand tillmäter tingsrätterna endast ett fåtal faktorer, nämligen förvaltarens verksamhetsort och förvaltarförslag av annan än borgenär eller gäldenär, betydelse.

Bland de myndigheter som har påpekat brister i tingsrätternas beaktande av olika faktorer anger TSM i Stockholm och Göteborg att detta kan inverka negativt på kostnaderna i konkursen. Från Göteborg hävdas också att hanteringen av konkursen generellt sett blir dålig och att TSM:s tilltro till en självständig förvaltning rubbas.

Endast två myndigheter – TSM i Gävle och Kalmar (Växjö) – säger sig göra en kontinuerlig utvärdering efter vilka kriterier myndigheten avger yttrande till tingsrätterna och genomslagskraften av dessa där. Hos övriga myndigheter sker uppföljning främst genom policydiskussioner angående formerna för utseende av förvaltare, genom projektarbete, genom cirkulation av beslut i arvodesfrågor och vid konferenser.

Formerna för samrådet mellan TSM och domstolarna vid utseende av konkursförvaltare. Betydelsen av "listor"

Nästan samtliga myndigheter uppger att "listor" används vid utseende av förvaltare i någon form. Några myndigheter säger sig ha en förteckning och ytterligare någon förordnar förvaltare ur en "fast krets". Bruket av listor sker på olika sätt. Vissa myndigheter tillämpar en strikt turordning medan andra väljer mera fritt. Det övervägande antalet TSM avger inte yttrande till domstolen i varje konkursärende. Dock avger myndigheterna nästan alltid yttrande när det föreligger förslag på förvaltare eller, ibland, i större konkurser.

Vid TSM i Stockholm fungerar listan hos de olika tingsrätterna så att TSM på förhand skall ha godkänt de där upptagna förvaltarna. Ett sådant godkännande kan även anses ha skett genom att listan upptar förvaltare som finns på en för hela tillsynsområdet upprättad lista. Förvaltarna utses i turordning. Turordningsprinciper tillämpas även inom Jönköpingsregionen om än i något olika former beroende på tingsrätt. Denna region driver listornas och turordningens betydelse hårdast. Systemet tillämpas så att den enskilde förvaltaren anses ha förbundit sig att ta ett uppdrag om han tillfrågas. Han kan alltså inte tacka nej för att vid nästa tillfälle ta ett mera lönsamt sådant. I så fall får han avvakta till nästa omgång. I Malmöregionen är listorna närmast förteckningar men en viss turordning tillämpas i ordinära konkurser. En jämn fördelning av uppdragen mellan förvaltarna eftersträvas också av flertalet tingsrätter inom tillsynsområdena i Eskilstuna och Umeå. TSM i Göteborg, i vilket tillsynsenheten i Halmstad instämmer, uppger att listor används men att tingsrätterna har en synnerligen skiftande praxis.

TSM i Malmö, Umeå, Kalmar (Växjö), Eskilstuna och Linköping uppger att listorna inom regionerna är förteckningar över personer som kan förordnas som förvaltare. I Umeå värnar man om förvaltare inom regionen. TSM i Linköping godtar även förvaltare från annat län i vissa fall. I Kalmar (Kalmar län) används listor inte på annat sätt än att tingsrätterna någon gång hävdar en viss turordning om TSM föreslår annan förvaltare.

Det är endast TSM i Malmö och Kalmar (Växjö) som avger yttrande i varje konkursärende när förvaltare skall utses. I Umeå sker så i stort sett alltid.

Bland de myndigheter som inte samråder i varje ärende uppger knappt hälften av tillsynsmyndigheterna, bl.a. TSM i Stockholm och i Göteborg (inkl. Halmstad), att så sker när förslag på förvaltare föreligger. Några myndigheter, däribland de nyss nämnda, yttrar sig även i större konkurser.

Nyrekrytering av konkursförvaltare

Tillväxten av konkursförvaltare sker ofta genom så kallad internrekrytering, dvs. rekrytering av en biträdande jurist hos redan befintlig förvaltarbyrå. Ibland tar en person själv initiativet till en intresseanmälan för förvaltaruppdrag. Några TSM uppger att myndigheten vid behov själv söker lämpliga personer. Själva förfarandet brukar gå till så att samråd sker mellan TSM och tingsrätterna sedan t.ex. erforderliga referenser inhämtats.

TSM i Stockholm och Malmö skaffar kunskap om den tilltänkte förvaltaren genom intervjuer, besök på byrån, inhämtande av referenser m.m. Efter en "prövotid" om fem år brukar TSM i Stockholm föra upp personen på listan över förvaltare inom regionen. TSM i Kalmar (Växjö) uppger sig lägga ned stor möda på intervjuer m.m. för att söka finna lämpliga förvaltare.

I Jönköpings- och Linköpingsregionerna sker sällan nyrekrytering eftersom förvaltarens krets är fast. Nyetablering sker uteslutande genom att en förvaltare slutar av åldersskäl, varvid en på byrån redan verksam person tar över.

Inställningen hos TSM till nyetablering av konkursförvaltare är genomgående restriktiv. Även några av de myndigheter som i grunden är positiva ser vissa risker.

Bland de myndigheter som har en restriktiv inställning anförs ofta risken för överetablering som ett skäl. Det sjunkande antalet konkursärenden anses bidra till detta. Genom att allt färre uppdrag kommer att spridas på flera förvaltare finns det enligt dessa myndigheter risk för att förvaltarna inte kan upprätthålla kompetensen.

TSM i Göteborg (inkl. Halmstad), Malmö, Umeå och Gävle har en i grunden positiv inställning. De två sist nämnda myndigheterna befarar en risk för kompetensförlust och överetablering.

TSM:s åtgärder vid kännedom om brister hos konkursförvaltaren

Det övervägande antalet TSM får kännedom om eventuell misskötsamhet hos förvaltaren genom egna iakttagelser i tillsynsarbetet, t.ex. genom granskningar av olika handlingar. Även uppgifter från borgenärer och gäldenären är en vanlig källa till upplysning. Några TSM uppger att andra myndigheter såsom tingsrätten, polis och skattemyndighet ibland lämnar upplysningar.

Nästan samtliga myndigheter anger att den vanligaste bristen är att förvaltaren inte iakttar fristerna för ingivande av erforderliga handlingar, t.ex. förvaltar- och halvårsberättelser. En annan brist är att avsluten av konkurserna dröjer. Några myndigheter uppger att även materiella

brister förekommer som upptäcks bl.a. i slutredovisningshandlingarna. Utomstående anmärker ibland på att förvaltaren inte är tillgänglig. Sist nämnda förhållande gäller särskilt för TSM i Eskilstuna.

Det är sällan eller aldrig som TSM har anledning att ingripa med en begäran om entledigande av konkursförvaltare hos domstol. De vanligaste åtgärderna mot försumlighet är att TSM i yttrande till tingsrätten förordar nedsättning av arvodet eller att en förvaltare inte tar några nya uppdrag under en viss tid, s.k. karantän. TSM brukar även skicka påminnelser eller påpeka bristerna vid samtal med förvaltaren. TSM i Stockholm brukar först framföra "hot" om entledigande eller "karantän" innan åtgärderna tas i bruk.

TSM:s övriga erfarenheter från tillämpningen av nuvarande regler om utseende av konkursförvaltare

TSM i Stockholm och Göteborg hör till de myndigheter som har kritiska synpunkter. TSM i Stockholm angriper tingsrätternas positiva inställning till att förordna förvaltare som föreslagits av, företrädesvis, gäldenären men även av borgenären. Detta menar man underblåsa ryktena om bekvämlighetskonkurser och gäldenärsvänliga förvaltare. Praxis vid tingsrätterna i denna region beträffande borgenärsförslag är att endast en borgenär får ett avgörande inflytande på förvaltarvalet. Enligt äldre rätt så hade hela borgenärskollektivet inflytandet. Sammantaget anser TSM i Stockholm att konkursförvaltarna bör rekryteras ur en lämplig krets av förvaltare och oberoende av förslag. TSM i Göteborg har invändningar generellt mot den skiftande praxisen vid utseende av förvaltare hos domstolarna inom regionen. Vid enheten i Halmstad är förhållandena annorlunda. Denna myndighet arbetar endast mot två tingsrätter, vilka båda har intagit en strikt hållning beträffande förvaltarförslag.

TSM i Eskilstuna har invändningar mot att tingsrätterna har dålig uppfattning om hur många konkurser förvaltarna hanterar och efterlyser samordning i denna fråga.

TSM i Härnösand upplever sin roll i fråga om utseende av förvaltare begränsad mot bakgrund av att TSM saknar beslutanderätten i denna fråga.

TSM i Malmö har en mera positiv syn. Myndigheten uppger att den arbetar aktivt med tillsynen i denna del och att tingsrätterna brukar hör samma TSM:s synpunkter.

III. Kontrollen av att konkursförvaltningen sker ändamålsenligt och lagenligt

Konkurstiderna

Allmänt

Myndigheterna har redovisat konkurstiderna i antal månader med undantag av TSM i Malmö som även redovisat i dagar och TSM i Jönköping som även angett år.

Myndigheterna i Kalmar, Eskilstuna, Gävle och Göteborg har särredovisat för de olika län som ingår i regionen, varvid endast TSM i Kalmar räknat ut genomsnittliga tider. I redovisningen har därför en genomsnittlig tid räknats ut för de övriga. Om något län inom en region har handläggningstider som kraftigt avviker från de andra länen anges detta särskilt.

TSM i Malmö har förutskickat att vissa brister finns i registreringen i OPTIMA-systemet. TSM i Härnösand har av tekniska skäl endast redovisat konkurstiderna i Västernorrlands län (inte Jämtlands län). Även TSM i Eskilstuna har uppgett att viss osäkerhet råder för uppgifterna.

Vid en jämförelse mellan år 1995 och första halvåret år 1997 har hos det övervägande antalet myndigheter de genomsnittliga konkurstiderna för såväl konkurser i allmänhet som kategorien utdelningskonkurser ökat något. I Eskilstunaregionen är ökningarna obetydliga. Samma förhållande gäller för Linköping beträffande konkurser i allmänhet.

Undantag utgör Kalmarregionen där tiderna minskat överlag samt Jönköpingsregionen där en minskning ägt rum i fråga om konkurser i allmänhet medan handläggningstiderna för utdelningskonkurser inte förändrats. TSM i Linköping redovisar en obetydlig minskning för utdelningskonkurser.

Handläggningstiderna för avskrivningskonkurserna har minskat eller varit oförändrade hos drygt hälften av myndigheterna och ökat för övriga.

De genomsnittliga konkurstiderna för år 1995 och första halvåret år 1997

Handläggningstiderna för samtliga konkurser för år 1995 ligger i intervallet 12 – 28 månader. Kortast tider redovisar TSM i Eskilstuna på i genomsnitt 14 månader. Även TSM i Jönköping och Linköping har korta handläggningstider. Höga siffror redovisar TSM i Umeå och i Härnösand, 28 resp. 26 månader.

För första halvåret 1997 gäller intervallet 16 – 37 månader. Kortast tider har samma TSM som under 1995 och även TSM i Kalmar och Karlstad, dvs. 16–20 månader. Myndigheter som har långa tider är förutom de för 1995 ovan nämnda, även Göteborgsregionen, särskilt Göteborgs och Bohus län samt Skaraborgs län. Handläggningstiderna ligger för dessa regioner på i genomsnitt mellan knappt 2,5 och 3 år. De inom Göteborgsregionen angivna länen ligger på drygt 2,5 år.

Handläggningstiderna för TSM i Stockholm och i Malmö ligger runt 1,5 år och något därutöver.

De genomsnittliga handläggningstiderna fördelade på utdelnings- resp. avskrivningskonkurser för år 1995 och första halvåret år 1997

Handläggningstiderna är genomgående längre för utdelningskonkurser. För år 1995 gäller för det stora flertalet myndigheter omkring 2 år. TSM i Härnösand och Umeå redovisar tider om 2,5 år resp. om knappt 3 år.

För första halvåret 1997 redovisar TSM i Eskilstuna, Kalmar, Jönköping och Linköping handläggningstider som understiger 2 år. TSM i Karlstad anger drygt 2 år. TSM i Stockholm, Göteborg (dock inte Göteborgs och Bohus län, Skaraborgs län resp. Hallands län, vilka har handläggningstider om drygt 3 år samt under 1,5 år) och Malmö anger drygt 2,5 år. TSM i Umeå, Härnösand och Gävle anger handläggningstider som överstiger 3 år. Längst handläggningstid anger TSM i Umeå med 46 månader.

För avskrivningskonkurserna redovisar flertalet myndigheter handläggningstider under 1,5 år för år 1995. Däribland ingår de TSM som redovisar de lägsta handläggningstiderna för utdelningskonkurser under första halvåret 1997. Dessutom ingår TSM i Stockholm, Malmö, Gävle samt Göteborgs och Bohus län och Älvsborgs län inom region Göteborg. Längst tider redovisar TSM i Umeå, 2 år, och Hallands län inom Göteborgsregionen, knappt 34 månader.

För första halvåret år 1997 anger de flesta myndigheter handläggningstider som understiger 1,5 år för avskrivningskonkurserna. Inom region Göteborg gör Älvsborgs och Hallands län också detta. TSM i Umeå och i Härnösand samt övriga län inom region Göteborg redovisar tider mellan 2 och 2,5 år.

Andelen avskrivningskonkurser som avslutats inom sex månader

För såväl år 1995 som år 1997 utgör andelen avskrivningskonkurser som avslutats inom perioden för TSM i Umeå och i Härnösand 10 % eller därunder. TSM i Stockholm redovisar för samma perioder siffror mellan 10 och 15 %. TSM i Göteborg anger andelen till cirka 21 %, varav Hallands län anger mellan 25 och 30 %. TSM i Kalmar ligger i intervallet 27–30 % och TSM i Gävle mellan 26,5 och 28 %. TSM i Karlstad anger 34–37 %. Högst andel avslutade avskrivningskonkurser visar TSM i Jönköping med 48 % för bägge perioderna.

För år 1995 anger TSM i Linköping 46 %. Motsvarande siffror för TSM i Eskilstuna är 31 %, dock att spridningen inom regionen ligger mellan drygt 12 och 45 %. För dessa myndigheter gäller att andelen sjunkit under första halvåret 1997 till 26 %, dock att spridningen inom Eskilstunaregionen är mellan drygt 16 och knappt 40 %.

TSM i Malmö har ökat andelen avslutade avskrivningskonkurser från 29 % år 1995 till 38 % första halvåret 1997.

De vanligaste fördröjningsfaktorerna och metoderna för att motverka dessa

De vanligaste fördröjningsfaktorerna uppger TSM vara främst pågående processer, svårigheter vid indrivning av utestående kundfordringar och arbetsanhopning. Det sist nämnda är enligt myndigheterna en följd av den stora uppgången av ärenden i början av 1990-talet. Även sådana orsaker som snarast är att hänföra till förvaltaren själv, t.ex. egna prioriteringar, brister i kontorsorganisationen, dröjsmål med att ge in handlingar m.m. anges som fördröjande faktorer. TSM i Stockholm anger också svårigheten att förmå gäldenären att inställa sig till edgången.

Myndigheterna får kännedom om eventuella fördröjningsfaktorer genom förvaltar- och halvårsberättelser samt genom OPTIMA. Systemet utnyttjas också för att följa upp konkurser som av oklara skäl inte avslutas. Vissa TSM har även tagit i bruk egna program (t.ex. Excel) för att få en bättre överblick. Underlaget används t.ex. vid sammanträffanden med den enskilde konkursförvaltaren och för att skicka påminnelser. Ibland får även tingsrätterna kännedom om fördröjningarna.

TSM försöker komma till rätta med oönskade fördröjningar främst genom att förorda arvodesnedsättningar, att ta i bruk systemet med "karantän" och att utfärda påminnelser. Så sker i de avseenden fördröjningen är att hänföra till förvaltaren själv. För äldre konkurser utarbetas ibland planer för avslut. Fördröjningsfaktorer vilka är att hänföra till yttre omständigheter, t ex. processer, går av naturliga skäl inte att påverka. TSM i Stockholm brukar föreslå förvaltarna att konkursen

skall avskrivas enligt 10 kap. 2 § 2 st. KL om gäldenären inte inställer sig till edgången.

Kontakterna mellan TSM och förvaltaren

Tillämpningen av 7 kap. 9–10 §§ KL

Kontakter som har sin grund i tillämpningen av 7 kap 9 § KL sker vanligen per telefon men även skriftligen. TSM i Jönköping och Linköping har ett system där förvaltaren i konkursens inledningsskede lämnar information enligt en för ändamålet upprättad mall. TSM i Malmö inhämtar bl.a. information vid edgångssammanträdena.

De kontakter mellan TSM och förvaltaren som etableras med stöd av 7 kap. 10 § KL sker även dessa vanligen per telefon och i skrift. Några myndigheter, däribland TSM i de tre storstäderna och Kalmar (Växjö), uppger att de ibland sammanträffar med förvaltaren t.ex. på TSM, på byrån eller på ett driftsställe.

Cirka hälften av myndigheterna anför kritik i större eller mindre grad mot hur tillämpningen av 7 kap. 10 § KL fungerar. TSM i Göteborg (inkl. Halmstad) och Malmö anser att tillämpningen av samrådsförfarandet enligt 7 kap. 10 § KL inte fungerar tillfredsställande på grund av att förvaltarna inte lämnar information i tillräcklig utsträckning. TSM i Stockholm uppger att förvaltarna verkar att ha alltför höga förväntningar på ett ställningstagande från TSM:s sida. Myndigheten anser sig endast böra ta ställning om förvaltaren ämnar företa t.ex. olämpliga åtgärder. Övriga kritiska myndigheter anger sammanfattningsvis att samrådsförfarandet skulle kunna fungera bättre.

Bland de myndigheter som har ett positivt förhållningssätt är TSM i Jönköping mest nöjd. Denna myndighet uppger att kontakter med stöd av 7 kap. 9–10 § KL fungerar mycket bra, vilket tillskrivs det faktum att TSM:s personal och förvaltarkretsen under en lång tid varit nästan oförändrad. Även TSM i Kalmar (Växjö) uppger att motsvarande kontakter är mycket bra.

Formerna för informationsutbytet mellan TSM och konkursförvaltarna i generella frågor

Samtliga myndigheter uppger att de främst lämnar information i skriftlig form. Bl.a. utkommer vid TSM i Stockholm "TSM-nytt" vid behov. Därutöver anordnas i några regioner konferenser och förvaltarträffar. Dessutom sker informationsutbyte när TSM gör besök hos enskilda förvaltare.

I Stockholm finns en s.k. DKT-grupp med representanter för domstolarna, konkursförvaltarna och TSM för informationsutbyte.

Informationen enligt konkursbouppteckningen, halvårs- och förvaltarberättelserna som underlag för tillsynen

Det övervägande antalet myndigheter anser av olika skäl inte att den information som lämnas i ovan nämnda handlingar är till fyllest som underlag för tillsynsarbetet. Flertalet anför kritik särskilt mot utformningen av halvårsberättelserna (7 kap. 20 § KL). Bl.a. uppges att det däri ofta saknas uppgift om vilka åtgärder som återstår i en konkurs.

TSM i Stockholm är den myndighet som är mest kritisk. Myndigheten hävdar att de i bouppteckningarna upptagna värdena ofta är summariska och att uppgifter ofta saknas om bokföring. Det sist nämnda får till följd att uppgiften inte omfattas av edstemat vid edgången. Förvaltarberättelserna ger enligt samma myndighet inte fullständiga uppgifter om viss egendom och halvårsberättelserna brister på sätt som angetts ovan.

TSM i Kalmar (Växjö) är nöjd och uppger att konkursdokumenten blir allt bättre.

Kontakterna mellan TSM samt gäldenären och borgenärerna

TSM:s kontakter med gäldenären sker oftast på initiativ av den senare. Gäldenären önskar vanligen dryfta sitt missnöje med någon åtgärd som förvaltaren vidtagit eller med för lång avvecklingstid för konkursen. Några TSM uppger att förvaltarens arvode ibland diskuteras.

Kontakter med borgenärerna förekommer överlag sällan. Ungefär hälften av myndigheterna tar oftare själva initiativ till kontakt. Borgenärerna tar mera sällan kontakt med TSM. TSM:s kontakter sker vanligen i anledning av önskemål om att få borgenärernas synpunkter på förvaltarens arvodesyrkande. Borgenärerna själva brukar nämligen inte kontakta TSM i anledning härav. TSM i Stockholm önskar även synpunkter i fråga om slutredovisningar och i Göteborg önskas borgenärernas synpunkter på konkursförvaltningen i allmänhet.

Tvångsmedel

Ungefär hälften av myndigheterna, däribland TSM i Stockholm, i Jönköping och i Kalmar (såväl Växjö som Kalmar län), uppger att de så gott som aldrig tar initiativ till bruk av tvångsmedel. Ytterligare tre myndigheter, bl.a. TSM i Göteborg (inkl. Halmstad) och Linköping gör

det sällan eller ganska sällan. Några myndigheter uppger att de tar initiativet efter samråd med förvaltaren.

I de fall tvångsmedel används är det ofta fråga om hämtning, häktning eller omhändertagande av pass. TSM i Göteborg (inkl. Halmstad) uppger att även begäran om handräckning för att få tillgång till viss egendom förekommer.

Bevaknings- och utdelningsförfarandet

Flertalet av myndigheterna uppger att de inte brukar närvara vid förlikningsammansättningarna.

Av de TSM som brukar närvara, t.ex. i de tre storstäderna, gör det övervägande antalet detta sällan eller mycket sällan. Dessa myndigheter uppfattar sina roller sammanfattningsvis som observatörens. Ett undantag utgör TSM i Malmö vilken anger att syftet med närvaron att bl.a. är att idka samrådsförfarande.

Samtliga TSM går igenom utdelningsförslagen. Om några fel upptäcks brukar förvaltaren informellt uppmärksammas på detta. Några TSM samordnar denna granskning med utlåtandena över slutredovisningen. Några TSM yttrar sig informellt över utdelningsförslaget till tingsrätterna.

Vid tillämpningen av 11 kap. 21 § KL anger TSM i allmänhet att en kontroll sker av att rätt borgenär får korrekt belopp. Några myndigheter fäster vikt vid att beloppet inte är alltför högt.

Slutredovisning

Gemensamt för flertalet myndigheter är att någon form av prioritering görs vid granskningen av slutredovisningshandlingarna. Prioriteringarna är främst förestavade av myndighetens uppfattning om att vissa faktorer särskilt bör beaktas vid granskningen. Vissa myndigheter hävdar t.ex. att kriterier som "väsentlighet och risk" är vägledande. Ett vanligt förfarande är att TSM först gör en allmän kontroll, t.ex. en "baskontroll" som i Kalmar (Växjö). Ett annat förfarande är "minimi-granskning" som t.ex. vid TSM i Stockholm, Umeå och Kalmar (Växjö). Denna slags kontroll sker hos några myndigheter enligt en granskningsplan. Med ledning av nämnda granskning sker sedan en fördjupad, fullständig kontroll av t.ex. driftskonkurser, i vilka särskilda riskmoment anses föreligga.

Några myndigheter gör prioriteringar genom att låta olika personal-kategorier granska sluthandlingarna beroende på svårighetsgrad.

Rationaliseringarna har gått längst hos TSM i Stockholm och Härnösand. I Stockholm granskas inte alls slutredovisningar i taxekonkurs-

er om kostnaderna inte överstiger 4 000 kronor. TSM i Härnösand uppger att den generellt gör stickprovsmässiga granskningar.

Samtliga myndigheter utom TSM i Stockholm granskar verifikaten i den enskilda konkursen åtminstone stickprovsvis. I Stockholm sker så endast ibland.

TSM:s beslutsfunktioner

Samtliga myndigheter uppger att de så gott som sällan eller aldrig tillämpar 3 kap. 6 §, 7 kap. 4 § eller 8 kap. 7 § KL och om så sker föreligger inga problem. TSM i Kalmar (Växjö) uppger att förvaltaren någon gång önskar överlägga om den materiella frågan i 3 kap. 6 § KL, vilket inte anses lämpligt med hänsyn till TSM:s beslutandefunktion.

IV. Arvoderingen av konkursförvaltare

Nästan alla TSM anger (TSM i Härnösand har endast redovisat Väster-norrlands län), oftast efter uppskattning, att frekvensen av erinringar mot begärda arvoden är mycket låg. De myndigheter som anger andel uppskattar denna till mellan fem och tio procent. Övriga TSM anger t.ex. att antalet erinringar uppgår till tio à femton ärenden per år.

Endast TSM i Malmö och Jönköping uppger en högre andel erinringar, nämligen 32–33 % resp. drygt 15 % (för 96) och 18 % (för 97).

Flertalet TSM uppger att det inte är någon skillnad i frekvensen av erinringar mellan utdelnings- resp. avskrivningskonkurser med arvodesanspråk över taxa.

Två myndigheter, bl.a. TSM i Stockholm, uppger att frekvensen är högre för sist nämnda kategori. Endast TSM i Linköping anger frekvensen vara högre beträffande utdelningskonkurser.

Ett genomgående drag hos TSM är att arvodesbedömningen sker efter vad som anses skäligt vid en jämförelse med andra likartade konkurser. Flertalet TSM arbetar inte med några på förhand fastlagda "schablonersättningar" eller "prutningsnormer". I stället görs en bedömning av vad ett visst arbetsmoment i kostnadsräkningen kan vara värt i jämförelse med motsvarande moment i andra konkurser. TSM söker ibland ledning i rättsfall. Jämförelser sker främst i fråga om rutinbetonade åtgärder såsom bokföring, hantering av lönegarantifrågor och anställda, upprättande av förvaltar- och halvårsberättelser, närvaro vid edgångssammanträden m.m. Även ersättningsyrkanden för fortsatt drift bedöms på detta sätt.

TSM i Malmö, Jönköping och Umeå anger att de tillämpar schablonersättningar i något större utsträckning. Exempelvis värderas bokföringsåtgärder per verifikat till 45–50 kr, närvaro vid edgångssam-

manträde på förvaltarens hemort till 1 000 kr, upprättande av förvaltarberättelse till ungefär 10 000 kr, arbete med fortsatt drift till 20 000 – 25 000 kr etc.

Prutningar förekommer hos flera myndigheter i fråga om formella brister, dvs. förseningar med ingivande av förvaltar- och halvårsberättelser eller dröjsmål med konkursavslut. TSM uppger överlag att de inte använder sig av "prutningsnormer". Ett undantag utgör TSM i Linköping som påkallar nedsättning i dessa fall med mellan 5 000 – 10 000 kr.

Flertalet TSM uppger att de brukar få gehör för sina synpunkter på arvodesyrkandena hos domstolarna. Genomgående anser dessa myndigheter att utsikterna till framgång är större vid invändningar mot formella brister. Några myndigheter hävdar att vissa domstolar inte gärna fullt ut godtar TSM:s invändningar utan fastställer arvodet enligt en "medelväg".

Övriga myndigheter, däribland TSM i Stockholm och Göteborg, dock inte enheten i Halmstad, uppger att domstolarnas attityd varierar. TSM i Stockholm anger t.ex. att variationer finns såväl mellan olika tingsrätter som inom tingsrätterna samt inom hovrätten. TSM i Linköping anser tingsrätternas inställning vara minst sagt vacklande och att domstolarna inte är lyhörda för TSM:s kunskap i att bedöma arvoden och förvaltarnas handläggning. Samma myndighet påpekar att tingsrätterna ibland har en oklar uppfattning om TSM:s roll i sammanhanget.

TSM:s åsikter om kvaliteten på arvodesframställningarna och arbetsredogörelserna är genomgående negativ. Drygt hälften av myndigheterna uppger att nämnda dokument inte är till fyllest som underlag för en bedömning av arvodet. Bland dessa återfinns TSM i de tre storstäderna. Kritiken riktar sig främst mot avsaknaden av tidsredovisning men även i fråga om debiteringsnormer. Av de återstående myndigheterna är TSM i Linköping, Karlstad och Halmstad nöjda i stort. Övriga anger att arvodesframställningar och arbetsredogörelser i allmänhet är bra men att kompletteringar ibland behövs.

V. Övrigt

Allmänna synpunkter på konkurstillsynen

De av flertalet myndigheter som lämnat allmänna synpunkter på konkurstillsynen har i olika utsträckning framfört kritik mot nuvarande ordning.

TSM i Stockholm har framfört flest synpunkter, vilka kan sammanfattas enligt följande. Tillsynsfunktionen är en "...tandlös papperstiger som föga förmår att fullgöra de uppgifter som den förutsätts skola göra." Myndigheten efterlyser en mera självständig tillsynsfunktion, vilken kan uppnås genom att TSM anförtros beslutanderätten i fråga om utseende och arvodering av konkursförvaltarna. Den nuvarande organisationen inbjuder också till att tillsynen sammanblandas med kronofogdemyndighetens roll som företrädare för statens borgenärsintressen. TSM bör även stötts i sin myndighetsutövande roll genom lagstiftning som föreskriver en skyldighet att redovisa tidsåtgång i arvodesframställningarna. Därutöver anser TSM i Stockholm att innehållet i 7 kap. 1 § KL bör ändras. Bedömningen av förvaltarens lämplighet bör ske med utgångspunkt i vad som generellt krävs i en konkurs, inte vad som erfordras i den enskilda konkursen. I övrigt önskar myndigheten viss lagstiftning om sekretess för uppgifter om bl.a. affärshemligheter.

TSM i Malmö önskar också att myndigheten får en självständigare ställning. Ett steg i denna riktning kan vara att RSV ger budgetanslag direkt till TSM och inte via regionkronodirektören. TSM i Eskilstuna hävdar, liksom myndigheten i Stockholm, att TSM bör anförtros uppgiften att utse och arvodera förvaltarna. En standardisering av arvodesframställningarna och slutredovisningshandlingarna efterlyses också.

TSM i Göteborg och i Umeå betonar att tyngdpunkten i tillsynsarbetet bör ligga i den fortlöpande tillsynen. TSM i Kalmar (Växjö) har samma synsätt om än i mera positiva ordalag. Göteborgsmyndigheten anser att lagstiftningen till viss del ger vägledning om tillsynsfunktionen i konkursens inlednings- och avslutningsskede men inte för den mellanliggande perioden. I Umeå anser man att efterhandsgranskningen bör utmönstras ur tillsynsarbetet. TSM i Kalmar (Växjö) anser att TSM är en balansfaktor till de intressen som gör sig gällande i en konkurs. Förvaltarens unikt självständiga ställning måste balanseras under konkursens gång genom myndighetens interaktion. Den nuvarande lagstiftningen ger enligt TSM i Kalmar utrymme för en sådan ordning.

TSM i Härnösand och, till viss del, även i Gävle anser att omvärldens förväntningar om vilken roll TSM har skiljer sig från lagstiftarens intentioner.

TSM i Karlstad anser att de har för lite resurser till men för tillsynen i konkursens inledningsskede.

Allmänna synpunkter på lönegarantihanteringen

Drygt hälften av myndigheterna uppger tillämpningsproblem beträffande 12 § sjätte stycket förmånsrättslagen (1970:979) främst i dess lydelse före lagändringen den 1 juni 1997, som var ett resultat av en EU-

anpassning. Några myndigheter anser även att bestämmelsens nuvarande utformning medför tillämpningsproblem. TSM i Malmö och i Eskilstuna framhåller behovet av ett utvidgat omprövningsförfarande av förvaltarnas lönegarantibeslut. Därigenom skulle processekonomiska fördelar vinnas (jfr 18 och 20 §§ LGL). Samma myndigheter anser det vara en brist att TSM inte kan hindra utbetalning av lönegarantimedel till arbetstagaren trots att TSM väckt talan mot den senare (jfr 30 § LGL). TSM i Malmö och Linköping hävdar att oklarhet föreligger om tillämpningen av 25 § LGL och statens åberopsbörd i anslutning till nämnda paragraf.

TSM i Stockholm uppger att myndigheten i konkursens inledning får ett dåligt underlag för granskning av förvaltarens lönegarantibeslut. Beslutshandlingen ger endast underlag för en teknisk granskning av t.ex. beloppets riktighet. Underlaget för att göra en materiell bedömning av beslutets riktighet såvitt avser arbetstagarens rätt till lönegaranti föreligger nämligen först genom bouppteckning och förvaltarberättelse.

TSM i Göteborg menar att det är principiellt tveksamt att TSM uppträder som part i lönegarantiprocesserna, eftersom TSM:s roll i förhållande till aktörerna i en konkurs i övrigt är neutral.

Enkät till tillsynsmyndigheterna (TSM)

I. TSM:s organisation

- 1 Hur är TSM organiserad i fråga om olika personalkategorier?
- 2 Var god ange med kryssmarkering dels vilka sysslor som åligger de olika kategorierna ovan med utgångspunkt i TSM:s uppgifter enligt konkurslagen (1987:672), dels frekvensen av sysslorna, se bilaga.
- 3 Om delegation inte sker alls eller endast delvis: Vilka är skälen för att underlåta delegation av arbetsuppgifter om möjlighet finns?
- 4a) Hur stor personalstyrka sysslar med tillsynen över lönegarantihanteringen?
- b) Vilken personalkategori utför de olika uppgifterna inom denna hantering?
- 5 Har TSM några ytterligare synpunkter angående TSM:s organisation?

II. Utseende av konkursförvaltare

- 1 Vilken/Vilka av bedömningsgrunderna nedan anser TSM ha betydelse vid utseende av förvaltare och varför?
  - a) Kompetens i juridiska frågor såsom allmän juridik, affärsjuridik, straffrätt och arbetsrätt, inkl. lönegarantifrågor?
  - b) Kompetens i ekonomiska frågor såsom företagsekonomi, redovisning och bokföring?
  - c) Kunskap om arbetsmarknadspolitiska frågor?
  - d) Kostnadsnivån på konkursförvaltarens tjänster (innefattande förvaltarens eget arvode, kostnader för kontorsorganisation samt löner till biträdande jurister och kameral personal) mot bakgrund av TSM:s tidigare erfarenheter av förvaltaren?
  - e) Konkursförvaltarens förmåga att effektivt förvalta en konkurs med utgångspunkt i främst dennes skicklighet som "affärsman" och konkursens karaktär?
  - f) Antalet pågående konkursärenden som förvaltaren för tillfället hanterar?
  - g) Förvaltarens verksamhetsort?
- 2 Var god rangordna om möjligt faktorerna under 1 a)–g) inbördes.
- 3 Vilken betydelse tillmäts förslag till förvaltare av
  - a) gäldenären?
  - b) borgenärerna, uppdelade i olika kategorier som staten, bank, annan juridisk person och fysisk person?

- c) annan, t.ex. revisor eller likvidator?
- 4. I vilka fall brukar TSM förordna att flera än en förvaltare bör utses i en konkurs?
- 5a) Är det vanligt förekommande att någon /några faktorer under frågorna 1 – 4 ovan inte beaktas av tingsrätterna och i så fall vilka?
- b) Om någon/några faktorer inte beaktas, får det betydelse för konkursutfallet?
- c) Sker en kontinuerlig utvärdering hos TSM efter vilka kriterier myndigheten avger yttrande till tingsrätterna resp. vilken genomslagskraft dessa kriterier har i tingsrätternas beslut?
- 6. I vilka former brukar vanligen samrådet ske mellan domstolarna och TSM vid utseende av förvaltare?
- a) Används "listor" och i så fall i vilken omfattning?
- b) Avger TSM yttrande i varje konkursärende?
- c) Förekommer det kombination av "lista" och yttrande?
- 7a) Hur sker "nyrekrytering" av förvaltare?
- b) Vilken inställning har TSM till att nya förvaltare försöker etablera sig?
- 8a) Hur får TSM kännedom om ev. misskötsamhet hos en förvaltare?
- b) Vilka är de vanligaste bristerna?
- c) Vilka åtgärder brukar myndigheten vidta mot en försumlig förvaltare? Initierar TSM entledigande? Andra sanktioner?
- 9. Har TSM några ytterligare synpunkter på TSM:s erfarenheter från tillämpningen av nuvarande regler om utseende av förvaltare?

III. Kontrollen av att konkursförvaltningen sker ändamålsenligt och lagenligt

Konkurstiderna

- 1 Hur lång är den genomsnittliga konkurstiden (dvs. tiden mellan tingsrättens beslut om konkurs till rättens beslut om att konkursen är avslutad) för konkurser inom TSM:s område räknad i månader?
  - a) för samtliga konkurser som avslutats under hela året 1995 resp. under första halvåret 1997?
  - b) för samtliga konkurser som avslutats under hela året 1995 resp. under första halvåret 1997 fördelade mellan utdelningskonkurser resp. avskrivningskonkurser?
- 2 Hur stor andel av avskrivningskonkurserna som avslutats under 1995 resp. under första halvåret 1997 avslutades inom sex månader?

- 3 Hur utnyttjas befintligt bevakningssystem för att konkurserna inte skall fördröjas?
- 4a) Vilka är de vanligaste fördröjningsfaktorerna?
- b) Vilka åtgärder vidtas för att framdeles motverka dessa fördröjningsfaktorer?

Kontakterna mellan TSM och förvaltaren

- 1 Hur sker kontakterna mellan TSM och förvaltaren
  - a) vid en tillämpning av 7 kap. 9 § KL?
  - b) vid en tillämpning av 7 kap. 10 § KL?
- 2 Fungerar kontakterna enligt ovan nämnda lagrum tillfredsställande?
- 3 Hur lämnar TSM information till förvaltarna i generella frågor? I skriftlig information? Vid konferenser? På annat sätt?
- 4 Brukar den information som lämnas av förvaltaren i bouppteckningen (7 kap. 13 § KL), i förvaltarberättelsen (7 kap. 15 § KL) och i halvårsberättelsen (7 kap. 20 § KL) vara tillfredsställande som underlag för TSM:s tillsyn?

Kontakterna mellan TSM samt gäldenären och borgenärerna

- 1 I vilka situationer brukar TSM ha kontakt med
  - a) gäldenären?
  - b) borgenärerna? Hur ofta brukar t.ex. borgenärerna göra invändningar hos TSM mot förvaltarens arvode?
- 2 Vem brukar ta initiativ till kontakten?

Tvångsmedel

- 1 Brukar TSM ta initiativ till användning av tvångsmedel?
- 2 I så fall till vilket eller vilka slags tvångsmedel?

Bevaknings- och utdelningsförfarandet

- 1 Brukar TSM närvara vid förlikningssammanträden? Vilken roll spelar i så fall TSM:s närvaro för tillsynsfunktionen?
- 2 Vilka åtgärder brukar TSM vidta när ett utdelningsförslag kommit in till myndigheten? Hur kommer TSM:s eventuella synpunkter på utdelningsförslaget till uttryck?
- 3 Vilka överväganden gör TSM vid en tillämpning av 11 kap. 21 § KL?

Slutredovisning

- 1 Vilka rutiner tillämpar TSM vid granskningen av slutredovisningarna?
- 2 Granskar TSM verifikaten?

TSM:s beslutsfunktioner

Finns det problem med TSM:s beslutsfunktioner enligt 3 kap. 6 §, 7 kap. 4 §, och 8 kap. 7 § KL?

IV. Arvoderingen av konkursförvaltare

- 1 Vilken är frekvensen av erinringar mot begärda arvoden? Föreligger det någon skillnad mellan utdelnings- resp. avskrivningskonkurser med arvodesanspråk över taxa?
- 2 Enligt vilka bedömningsgrunder brukar TSM erinra mot arvode- na? Finns det "prutningsnormer", bruk av schabloner etc.?
- 3 Vilken är domstolarnas attityd till TSM:s erinringar? Är det t.ex. skillnad mellan inställningen till formella brister (t.ex. underlåtenhet att iaktta tidsfrister) och materiella brister (t.ex. förmåga att hantera en återvinningsprocess)?
- 4 Brukar arvodesframställningarna och arbetsredogörelsen vara tillfyllest som bedömningsunderlag för arvodesprövningen?

V. Övrigt

- 1 Har TSM några ytterligare synpunkter i fråga om konkurstillsynen?
- 2 Har några problem uppkommit för TSM vid tillämpningen av lö- negarantilagen (1992:497)?

Bilaga (enkätfrågor till tillsynsmyndigheterna)

ÅTGÄRDER	PERSONALKATEGORI				DELEGATION		FREKVENS		
	Jurist	Eko- nom	Kameral pers.	¹ Övr. pers.	Ja	Nej	Sällan	Ibland	Ofta
<i>A. Åtgärder vid utseende av förvaltare m.m.</i>									
1. Yttrar sig till tingsrätten i fråga om									
a) utseende av förvaltare (7 kap. 3 § 1 st. KL)									
b) antalet förvaltare (7 kap. 3 § 1 st. KL)									
c) ökning av antalet förvaltare (7 kap. 3 § 2 st. KL)									
d) delning av förvaltningen (7 kap. 3 § 2 st. KL)									
e) entledigande av förvaltare (7 kap. 5 § KL)									
f) efterträdare till avgången förvaltare (7 kap. 6 § KL)									
2. Tar initiativ till åtgärd under 1c), d) eller e)									
<i>B. Förh TSM./gäldenären</i>									
1. Representerar TSM vid edgångssammanträden (2 kap 24 § och 6 kap. 5 § KL)									

¹ Var goda att i förekommande fall ange dels om intern eller extern personal anlitas, dels vilken slags personal som avses (t.ex. revisor etc.)

Sammanställning av enkätsvaren från tingsrätterna

Allmänna anmärkningar

Utredningen tillställde vid årsskiftet 1997/98 samtliga tingsrätter en enkät ang. vissa frågor rörande konkursförfarandet (se underbilaga). I det följande redovisas en sammanställning av svaren.

Simrishamns tingsrätt har på grund av bristande erfarenhet av konkursärenden förklarat sig kunna besvara endast tre delfrågor. Beträffande vissa delfrågor har även någon eller några tingsrätter underlåtit att avge svar. I den mån det anses påverka utfallet av svaret anges det särskilt.

I. Utseende och entledigande av konkursförvaltare

De enskilda faktorernas betydelse

Av avgivna svar har ungefär en femtedel angett att samtliga faktorer under fråga I 1 a)–g) har betydelse, däribland tingsrätten i Jönköping och Södra Roslags tingsrätt. Drygt ett femtontal tingsrätter har ansett att alla eller några av faktorerna på förhand är "prövade" genom att en konkursförvaltare upptagits på "lista" eller tillhör en fast konkursförvaltarkrets. Så gäller t.ex. för Malmö, Nyköpings, Norrköpings, Östersunds och Strömstads tingsrätter. De faktorer som på detta vis anses förhandsprövade är främst a–b och e men även c. Tingsrätten behöver därför i dessa fall inte överväga alla faktorerna vid utseende av en konkursförvaltare. En prövning sker dock ofta av faktorerna g och f. Faktor d anses vara av mer eller mindre underordnad betydelse.

Av de resterande knappt sextioalet tingsrätter anser dessa att faktorerna a, kompetensen i juridiska frågor, b, kompetensen i ekonomiska frågor och e, konkursförvaltarens förmåga att effektivt förvalta en konkurs med utgångspunkt främst i sambandet mellan dennes skicklighet

som "affärsman" och konkursens karaktär, vara viktigast. Därefter betonas tingsrätternas betydelse av faktorerna g, förvaltarens verksamhetsort, och f, antalet pågående konkursärenden som förvaltaren för tillfället hanterar. Minst betydelse tillskriver tingsrätternas faktorerna c, kunskap om arbetsmarknadspolitiska frågor, och d, kostnadsnivån på konkursförvaltarens tjänster mot bakgrund av tingsrättens tidigare erfarenheter av förvaltaren.

Knappt hälften av tingsrätternas har inte redovisat några egentliga skäl varför de olika bedömningsgrunderna har betydelse. Stockholms tingsrätt har redovisat sin syn på saken genom att bl.a. hänvisa till följande avsnitt i en promemoria 1997-01-29 "Förvaltarlistan" upprättad av "Listgruppen".

"2 Överväganden

2.1 Vilka krav bör ställas på en förvaltare?

Samsyn som garanti för hög och jämn kvalitet

Även om det enligt konkurslagen är tingsrätten som beslutar om vem som i varje konkurs skall förordnas som förvaltare är det självfallet av vikt att i principfrågor rörande förvaltarförordnanden finna en om möjligt gemensam syn mellan tingsrätternas, förvaltarcollege och tillsynsmyndigheten. En ökad grad av samsyn bör kunna medverka till att förordnandet med förordnande av konkursförvaltare kan bli snabbare, enklare och mera förutsebara. En samsyn kan även garantera en hög och jämn kvalitet bland dem som efter öppen konkurrens kommer i fråga som förvaltare.

Tingsrätten bör i normalfallet besluta i förvaltarfrågan i samband med själva konkursbeslutet och skall dessförinnan ha hunnit höra tillsynsmyndigheten över valet av förvaltare. Om inte gäldenären eller någon borgenär i ansökan om konkurs eller i anslutning till handläggningen av konkursärendet framför någon synpunkt på förvaltarvalet är rätten därför hänvisade till egen erfarenhet och tillsynsmyndighetens yttrande. För en något mindre tingsrätt med bara ett fåtal konkursärenden årligen får därför tillsynsmyndighetens yttrande särskild tyngd – något som också synes ha varit lagstiftarens avsikt.

En sammanvägning av olika krav är nödvändig

Inför ett beslut att utse förvaltare ankommer det alltså på tingsrätten att i varje konkursärende om möjligt söka väga samman de olika in-

tressen som där kan förekomma på förvaltarvalet. För att söka nå ett förbättrat förfarande med förordnande av förvaltare kan ett sätt därför vara att kartlägga vilka krav som rimligen kan och bör ställas på en förvaltare. Såsom framgår av redovisningen i avsnitt 1.2.1 ställs i konkurslagen upp kravet på en förvaltare att hon eller han skall ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver samt även vara lämplig för uppdraget. Därutöver ställer rätten, tillsynsmyndigheten, förvaltarkollegiet, gäldenären, borgenärerna och allmänheten var för sig ytterligare krav.

Utan anspråk på en mera fullständig redovisning kan allmänt utifrån arbetsgruppens kartläggning noteras att de krav som allmänheten ställer på en förvaltare är att denne är opartisk, har en personlig integritet, är bestämd och effektiv. Vidare ställs krav på att kunna ta väl hand om eventuellt anställda hos konkursgäldenären. Från gäldenärens och borgenärernas sida ställs särskilda krav på att förvaltaren är affärsmässig, effektiv och tillgänglig samt håller förlusterna på grund av konkursen nere så långt som möjligt. Från förvaltarkollegiet ställs krav på att den förvaltare som har en mångårig erfarenhet, har kompetens och snabbhet. Tillsynsmyndigheten ställer upp krav på att en förvaltare skall ha respekt för tillsynsmyndighetens synpunkter, vara omdömesgill och ha ett personligt engagemang. Förvaltaren skall vidare vara kunnig i bokföring, redovisning och allmän kontorsförvaltning och inte ha uppnått pensionsåldern (jfr prop. 1978/79:105 s. 159). Förvaltaren skall enligt tillsynsmyndigheten vidare ha tillgång till en rationell kontorsorganisation anpassad till konkursförvaltning och hålla en skälig arvodesnivå. Från tingsrätterna inom tillsynsområdet har ställts upp krav på att förvaltaren har geografisk närhet till gäldenären och domstolen. Förvaltaren bör vidare ha tillgång till en mycket god kontorsorganisation med bokföringskunnig personal. Förvaltningen skall skötas effektivt med stor kostnadsmedvetenhet. Förvaltarens handläggning bör enligt tingsrätterna präglas av noggrannhet samt skall vara snabb och korrekt.

Arbetsgruppens närmare överväganden om krav på en konkursförvaltare

Arbetsgruppen vill vid en sammanvägning av de krav som bör ställas på den som skall kunna komma i fråga för ett förvaltarförordnande särskilt framhålla följande. En förvaltare skall i princip besitta sådan erfarenhet, insikt och kunskap att hon eller han klarar varje typ av konkurs. Förvaltaren skall vara känd för ett personligt engagemang där förvaltningen i varje konkurs bedrivs snabbt och effek-

tivt men samtidigt korrekt och med stor noggrannhet. Förvaltaren skall vidare framstå som opartisk men samtidigt ha ett smidigt men bestämt uppträdande i förhållande till såväl gäldenären, olika borgenärer och andra berörda, såsom domstolen samt tillsynsmyndigheten och andra myndigheter. Förvaltaren skall vidare ha tillgång till en tillräcklig och modern kontorsorganisation för att klara avvecklingen av även en större affärsdrivande rörelse. Förvaltaren skall därtill – utifrån en väl trimmad basorganisation – ha ett väl utbyggt kontaktnät med tillgång till sakkunskap i olika specialområden, för att snabbt, säkert och effektivt kunna vidta erforderliga förvaltningsåtgärder i varje typ av konkurs.

En tydligare kombination av olika specialkunskaper och erfarenheter med åtföljande jämnhet vid utförandet av uppdragen skulle eventuellt kunna uppnås genom att förvaltaruppdragen, som i dag lämnas enskilda förvaltare, i stället lämnas till en förvaltarbyrå eller Ackordscentralen. Frågan om lämpligheten av att juridiska personer skall kunna mottaga förvaltaruppdrag ligger dock utanför arbetsgruppens egentliga uppdrag och kommer sannolikt att behandlas inom den översyn av konkurslagen Justitiedepartementet inom kort avser att påbörja. Arbetsgruppen avstår därför från att här göra några närmare överväganden i frågan.

De krav på en konkursförvaltare som arbetsgruppen här för fram gör att eventuell geografisk närhet till gäldenären och domstolen väger relativt lätt. De geografiska avstånden inom tillsynsområdet är dessutom relativt korta. Ett enskilt förvaltaruppdrags svårighet eller omfattning har inte heller något samband med de forumregler som styr vid vilken domstol en konkurs skall handläggas. Några bärande skäl är därför svåra att finna för att begränsa den krets som bör kunna komma i fråga som förvaltare vid tillgångskonkurser som handläggs vid någon av Norrtälje, Södertälje eller Gotlands tingsrätter.”

Övriga tingsrätter har på olika sätt angett följande omständigheter till stöd för de olika faktorernas betydelse.

Skälen för att a, b och e är av vikt är genomgående generella. Tingsrätterna menar att i varje slags konkursärende har dessa faktorer betydelse. De utgör grundläggande krav på en förvaltare. Några tingsrätter framhåller betydelsen av b och e särskilt i större konkurser och driftskonkurser. Några tingsrätter framhåller även borgenärernas intresse av ett gott konkursutfall. Ett fåtal anser att det är tillräckligt att faktor b är tillgodosedd inom förvaltarens organisation.

Det är främst kostnadsaspekter som gör att bedömningsgrunden g är av betydelse. Även önskemålet om att konkursförvaltare som är verkamma inom det egna tingsrättsområdet bör ha företräde framför andra

framhålls. Några tingsrätter uppger att om specialistkompetens behövs, om en konkursgäldenär bedriver rörelse utanför domsagen eller om en borgenär lämnat förslag på förvaltare, så minskar hänsynen till förvaltarens verksamhetsort. Ett fåtal tingsrätter hävdar också att faktor g har betydelse i fråga om var konkursgäldenären eller hans egendom finns. Även tingsrätternas och TSM:s kännedom om förvaltarna befrämjas om man tar hänsyn till faktor g.

Faktor f:s betydelse hänför sig enligt ett tiotal tingsrätter till om en enskild förvaltare dröjer med konkursavslutet på så sätt att denne får sättas i "karantän". Faktorn får enligt knappt lika många tingsrätter betydelse för hur snabbt konkursen kan avvecklas. Ett fåtal tingsrätter anger att denna bedömningsgrund har genomslag endast om en konkursförvaltare hanterar ett mycket stort antal konkurser. Ytterligare ett fåtal tingsrätter uppger att de saknar kännedom om de enskilda konkursförvaltarnas ärendemängd. Piteå och Skövde tingsrätter uppger att faktorn saknar betydelse eftersom förvaltarna sköter sina uppdrag.

Faktor c är av underordnad eller mycket liten betydelse. Ett fåtal tingsrätter anser den ha viss betydelse, bl.a. om det är fråga om en större företagskonkurs med många anställda.

Faktor d är också av mindre betydelse. Orsaken härtill är enligt ett tiotal tingsrätter, bl.a. i Eksjö, Oskarshamn, Göteborg, Vänersborg och Skövde, att det inte finns några konkursförvaltare som är "dyrare" än andra. Ett fåtal tingsrätter uppger att denna bedömningsgrund inte är relevant mot bakgrund av att tingsrätten i samråd med TSM fattar arvodesbesluten. Lika många anser faktor d helt sakna betydelse, bl.a. Malmö tingsrätt. Några av de tingsrätter som anser denna bedömningsgrund vara av vikt betonar faktorns betydelse för konkursutfallet. Helsingborgs och Norrtälje tingsrätter hävdar att konkursförvaltare som tar ut för höga arvoden inte bör komma i fråga för uppdrag.

Rangordningen

Några tingsrätter har inte rangordnat och ytterligare några har vid rangordningen fört samman vissa faktorer som viktiga och andra som mindre viktiga.

Genomgående så rangordnas faktorerna a, b och e högt. Därefter kommer g och f. Sist rangordnas bedömningsgrunderna under d och c.

Betydelsen av förslag på konkursförvaltare av borgenären, gäldenären eller annan

Ett allmänt intryck är att tingsrätterna oftare tar hänsyn till förslag från borgenärer än från gäldenären eller annan. Om hänsyn tas till ett bor-

genärsförslag, vilket flertalet tingsrätter gör, är det främst fråga om förslag från "tunga" borgenärer, t.ex. staten eller en bank, vilka är förmänsberättigade. Därutöver brukar tingsrätterna som ytterligare skäl för att godta ett borgenärsförslag kräva att den föreslagne förvaltaren godkänts av TSM, att han finns upptagen på "listan", att han är ojävig eller att borgenären angett godtagbara skäl för sitt förslag, t.ex. att förvaltaren har specialkompetens.

Av de tjugofemtalet tingsrätter vilka tar liten hänsyn till borgenärsförslag anger knappt hälften att ett förslag från borgenär snarare diskvalificerar personen att utses till förvaltare. Till den sist nämnda kategorien räknas tingsrätterna i bl.a. Helsingborg, Kristianstad, Karlshamn, Oskarshamn, Ljungby och Stenungsund.

Tingsrätternas inställning till förslag på konkursförvaltare av gäldenären är genomgående mera restriktiv. Cirka femtiofem tingsrätter anger att de inte alls eller till liten del tar hänsyn till förslag från gäldenären. Några av dessa uppger att ett sådant förslag snarare talar emot att utse den ifrågavarande personen.

De tingsrätter som tar något större hänsyn till gäldenärens förslag ställer ofta upp likartade villkor som redovisats ovan beträffande borgenärsförslagen.

Hos drygt femton tingsrätter förekommer det inga förslag på konkursförvaltare från annan än borgenär eller gäldenären. Drygt fem tingsrätter har inte besvarat frågan. Cirka tjugofem tingsrätter anlägger ett återhållsamt synsätt när det gäller förslag från t.ex. revisorer och likvidatorer. Även i dessa fall anger några tingsrätter att ett förslag snarare talar emot att utse den ifrågavarande personen. Bland de övriga uppställs även här olika villkor för att utse den föreslagne förvaltaren. Främst framhåller tingsrätterna betydelsen av TSM:s uppfattning.

Ett femtontal tingsrätter, bl.a. i Örnsköldsvik, Kristianstad och Enköping, är mer positiva. Ytterligare några betonar att en likvidators förslag har betydelse. Revisorsförslag godtas i allmänhet inte.

Förekomsten av att tingsrätterna utser flera förvaltare i en konkurs

De flesta uppger att de sällan eller aldrig utser flera än en förvaltare. Om så sker är det, enligt de tingsrätter som angett orsak, främst fråga om att utse ytterligare en förvaltare på grund av att en jävssituation uppkommit för den först förordnade. Ett fåtal tingsrätter uppger att det av geografiska hänsyn ibland utses två förvaltare. Andra orsaker kan vara att en konkurs är mycket stor eller att förvaltaren och TSM begär ytterligare förvaltare.

Formerna för samrådet mellan tingsrätterna och TSM. Bruket av "listor".

Flertalet tingsrätter, dvs. åttio stycken, förordnar förvaltare ur en bestämd krets. Detta sker antingen genom att "listor" eller att ett system med "en fast förvaltarkrets" används. Av dessa tingsrätter anger ett knappt tiotal, bl.a. Värnamo tingsrätt, Bodens tingsrätt, Uddevalla tingsrätt, Örebro tingsrätt m. fl. att de tillämpar en "turordningsprincip". Några tingsrätter uppger att de försöker "fördela uppdragen jämnt", bl.a. tingsrätterna i Stockholm, Malmö och Helsingborg.

Av de som brukar listor anger några att avvikelser sker vid förslag på förvaltare och vid stora konkurser.

Tingsrätterna i bl.a. Västervik, Kalmar, Leksand, Piteå, Härnösand, Karlshamn och Hässleholm använder inte "listor".

Flertalet av de tingsrätter som använder "listor" eller en fast förvaltarkrets uppger att TSM inte avger yttrande i varje konkursärende. Dock brukar TSM alltid avge yttrande vid förvaltarförslag och vid stora konkurser enligt ett femtontal tingsrätter, däribland Stockholms och Göteborgs tingsrätter.

Nyrekrytering av konkursförvaltare

Nyrekrytering sker främst genom att den som önskar komma i fråga som förvaltare själv anmäler intresse hos tingsrätten eller TSM. Dessa myndigheter brukar samråda i frågan. Rekryteringen sker bl.a. på så sätt att en redan verksam jurist på en etablerad förvaltarbyrå får förvaltaruppdrag.

Frekvensen av nyrekrytering av genomgående låg.

Inställningen till nyetablering av konkursförvaltare är genomgående positiv hos de flesta tingsrätterna. Bland dessa uttalar dock några farhågor för överetablering och kompetensförlust. De tingsrätter som är restriktiva betonar även nyss nämnda risker.

Entledigande av konkursförvaltare

Samtliga tingsrätter uppger att det aldrig eller sällan förekommer att en konkursförvaltare entledigas på grund av misskötsamhet.

Tingsrätterna får kännedom om eventuell misskötsamhet främst genom TSM. Därefter är gäldenären och borgenärerna upplysningskällor. Även tingsrätterna själva gör iakttagelser.

Entledigande på grund av jävssituationer förekommer oftare än på grund av misskötsamhet. Dock uppger flertalet att även detta sker säl-

lan eller aldrig. Förvaltaren brukar oftast själv göra tingsrätterna uppmärksamma på att ett jävsförhållande föreligger.

Jäv förekommer främst i de situationer konkursförvaltaren eller någon på samma byrå tidigare företrätt konkursgäldenären, gäldenärens motpart eller en borgenär. Några uppger även att ett fordringsförhållande kan visa sig föreligga mellan två konkursbon med samma förvaltare. Även förvaltningsåtgärder som berör sådana konkursbon kan ge upphov till jäv. Ett fåtal uppger släktförhållanden som jävsgrund.

Allmänna synpunkter på den nuvarande regleringen om utseende och entledigande av konkursförvaltare

De flesta tingsrätter anser att den nuvarande regleringen fungerar bra. Drygt tjugotalet tingsrätter har emellertid olika invändningar. Cirka en tredjedel av dessa efterfrågar en annan ordning eller klarare regler. Bl.a. tingsrätterna i Stockholm och Göteborg efterfrågar fastare riktlinjer för utseende av konkursförvaltare. Stockholms tingsrätt har redovisat sina synpunkter genom att hänvisa till de promemorior som upprättats av "Listgruppen". Av dessa framgår hur formerna för utseende av konkursförvaltare kan förbättras. En sammanfattning av tingsrättens ståndpunkt framgår av följande avsnitt i promemoria 1997-01-29 "Förvaltarlistan" (s. 10).

”3 Förslag

Arbetsgruppen föreslår

- att tillsynsmyndigheten även fortsättningsvis – i form av ett förhandsgodkännande prövar framställningar från dem som önskar komma i fråga som konkursförvaltare efter förordnande av tingsrätterna inom tillsynsområdet (Stockholm län och Gotlands län)
- att ett förhandsgodkännande skall innebära att juristen vid Ackordscentralen eller advokaten i fråga – enligt tillsynsmyndighetens bedömning – har den kunskap och erfarenhet samt tillgång till bl.a. kontorsorganisation att hon eller han som konkursförvaltare i princip kan handlägga alla typer av konkurser inom hela tillsynsområdet
- att tingsrätten inte skall behöva höra tillsynsmyndigheten om den avser att utse en av myndigheten förhandsgodkänd Förvaltare och förslag till förvaltare inte i konkursärendet har förts fram av en borgenär eller gäldenären (s.k. icke styrd konkurs)

- att tillsynsmyndigheten upprättar och håller å jour en förteckning – förvaltarlista – över samtliga av myndigheten förhandsgodkända förvaltare med verksamhet inom tillsynsområdet
- att tillsynsmyndigheten två gånger årligen bör tillhandahålla tingsrätterna inom tillsynsområdet en reviderad förvaltarlista
- att förvaltarlistan skall uppta de förhandsgodkända förvaltarna ordnade efter resp. förvaltarbyrå och med angivande av dels från vilket år som egna förvaltarförordnanden har erhållits, dels verksamhetsort inom tillsynsområdet
- att tillsynsmyndigheten kvartalsvis tillhandahåller tingsrätterna statistiskt underlag innehållande fördelningen av förvaltaruppdrag per förvaltare och fördelningen för varje förvaltare – med utgångspunkt i konkursbouppteckningen – mellan tillgångskonkurser och konkurser som kan antas sakna utdelningsbara tillgångar
- att tingsrätterna bör se till att samtliga på förvaltarlistan förekommande förvaltarbyråer ges möjlighet att bibehålla en grundkompetens och kontinuitet i arbetet, genom att för varje byrå ge förordnande som konkursförvaltare i ett – i förhållande till byråns storlek – tillräckligt antal tillgångskonkurser
- att i formen av en informell överenskommelse inom DKT, tingsrätterna årligen bör tillhandahållas en fördelningsnyckel som underlag för en rättvis fördelning mellan förvaltarbyråerna av förvaltarförordnanden i icke styrda konkurser
- att den föreslagna ordningen bör tillämpas fr.o.m. april 1997.

Arbetsgruppen rekommenderar vidare tingsrätterna

- att vid fördelningen av icke styrda konkurser inte mer än övergripande ta hänsyn till hur många förvaltaruppdrag som tilldelats förvaltarbyrån efter förslag av en borgenär eller gäldenären (styrda konkurser).”

Södra Roslags tingsrätt efterlyser en precisering av förutsättningarna för att ta hänsyn till förvaltarförslag. Uddevalla tingsrätt vänder sig mot att vissa tingsrätter motsätter sig förvaltarförslag. Ytterligare en tredjedel av domstolarna anser att TSM bör ta över beslutsfunktionen och då företrädesvis beträffande utseende av konkursförvaltare, bl.a. tingsrätterna i Kristianstad, Karlshamn, Ystad och Gävle. Ett fåtal tycker att TSM har för stort inflytande över förvaltarfrågan, däribland Bodens, Gällivare, Hallsbergs och Skövde tingsrätter. Jönköpings tingsrätt tycker att systemet med "listor" är stelbent.

II. Konkurstiderna

Knappt sextio tingsrätter uppger att handläggningstiden minskat medan trettio anger att ingen förändring ägt rum. Det är endast hos ett mycket litet fåtal tingsrätter som handläggningstiderna ökat.

Drygt hälften av de tingsrätter vilka angett att en minskning av handläggningstiderna skett, uppger att det inte föreligger någon skillnad mellan utdelnings- och avskrivningskonkurser. Ett drygt tjugotal anger att handläggningstiderna för avskrivningskonkurserna minskat mest. Endast ett fåtal, under fem stycken, anger att den största minskningen hänför sig till utdelningskonkurser.

Av de tingsrätter som redovisar en ökning uppger två att tiderna för utdelningskonkurser ökat mest och övriga två att det inte föreligger någon skillnad.

Två tingsrätter, bl.a i Malmö, avger olika svar för de olika konkurskategorierna. De uppger att handläggningstiderna för avskrivningskonkurserna minskat men att ingen förändring noterats beträffande utdelningskonkurserna.

Tingsrätterna uppger genomgående att anstånd med ingivande av förvaltarberättelse endast bör beviljas om det finns godtagbara skäl. Några tingsrätter brukar även samråda med TSM inför ett anståndsbeslut. Vissa tingsrätter brukar initialt bevilja ett visst kortare anstånd. För att få ett förnyat anstånd begärs en godtagbar motivering eller att TSM hörs. Ett vanligt påpekande är att tingsrätterna beaktar tidpunkten för en eventuell återvinningsstalan.

III. Arvoderingen av konkursförvaltare

Frekvensen av erinringar från TSM mot begärda arvoden är enligt nästan alla tingsrätter obetydlig eller liten, dvs. under 10 %.

Vissa av tingsrätterna i Småland och Skåne, nämligen i Jönköping, Värnamo, Eksjö, Malmö, Eslöv, Trelleborg, och Lund anger högre procenttal. Därutöver uppger tingsrätterna i Landskrona och Ystad att erinringarna synes att öka. Några tingsrätter uppger att frekvensen av erinringar periodvis är hög. Stockholms tingsrätt uppger att TSM:s erinran då ofta är kopplad till vissa kostnadsposter eller, ibland, förvaltare.

Cirka tjugo tingsrätter uttalar sig inte om skillnader i frekvensen av erinringar mellan utdelnings- och avskrivningskonkurser över taxa.

Av de sextioalet tingsrätter som angett låg frekvens av erinringar anger drygt ett trettiotal att det inte föreligger någon skillnad mellan utdelnings- och avskrivningskonkurser över taxa. Ungefär tjugofem

tingsrätter anger att erinringar är vanligare i utdelningskonkurser och ett mycket litet fåtal anger avskrivningskonkurser.

Av de drygt tio tingsrätter som har redovisat en hög erinransfrekvens anger ungefär hälften att erinringar är vanligare i utdelningskonkurser och lika många, bl.a. Malmö tingsrätt, att det inte föreligger någon skillnad mellan de två kategorierna. Två tingsrätter, däribland Stockholms tingsrätt, uppger att erinringar är vanligare beträffande avskrivningskonkurser över taxa.

Knappt femton tingsrätter uppger att det förekommer "kohandel" mellan konkursförvaltaren och TSM innan tingsrätten prövar arvodesyrkandet. I sammanhanget kan anmärkas att företeelsen är särskilt vanlig bland tingsrätterna i Dalarna.

Cirka tjugofem tingsrätter kan inte besvara frågan under III. 2 på grund av för dåligt underlag.

Knappt femtio tingsrätter uppger att de bedömningsgrunder enligt vilka TSM brukar erinra främst är av skälighetskaraktär. Av dessa uppger cirka tjugostycken att TSM för schablonresonemang. Några tingsrätter anger att dylika resonemang är av okänt ursprung. Jämförelser sker t.ex. mellan likartade konkurser. Invändningar som har sin grund i att förvaltaren anses ha lagt ned för mycket arbete utan motsvarande nytta förekommer enligt några tingsrätter.

Drygt ett trettiotal tingsrätter uppger att prutningar förekommer främst vid formella brister såsom att förvaltaren inte iakttagit tidsfrister. Tingsrätterna i Halmstad, Norrtälje, Karlstad, Lund och Eslöv anger belopp mellan 3 500 och 7 000 kr enligt vilka prutning brukar ske.

Ersättningschabloner beträffande personalfrågor, lönegarantihandtering, bokföringsåtgärder/verifikat, upprättande av bouppteckning, närvaro vid edgångssammanträde förekommer också. Bl.a. uppger Haparanda tingsrätt att hantering av anställd ersätts med 2 000 à 3 000 kr och verifikat med 50 à 60 kr. Lunds tingsrätt uppger att inställelse vid edgång ersätts med 1 000 à 1 200 kr.

Tingsrätternas inställning till TSM:s erinringar är övervägande positiv. Av de sjuttioåtta tingsrätter som svarat uppger drygt tio stycken sig varken vara positiva eller negativa. Nästan lika många är negativa. Till den sist nämnda kategorien hör bl.a. Stockholms tingsrätt och Södra Roslags tingsrätt.

Av de sextio tingsrätter som svarat uppger hälften ingen skillnad i attityderna mellan materiella och formella brister. Bland resterande hälft anger knappt tjugostycken att materiella brister har företräde och drygt tio att formella har det.

Tjugostycken tingsrätter har konstaterat att någon tidsredovisning inte förekommer. Av de resterande anger cirka trettiofem att tidsfaktorn beaktas på samma sätt som andra faktorer, bl.a. tingsrätten i Stockholm. Ett

femtontal tingsrätter anser att faktorn inte är nödvändig eller efterfrågar den inte särskilt, däribland tingsrätterna i Malmö, Linköping, Värnamo, Södertälje m. fl. Drygt ett tjugotal anser att tidsredovisning är bra, bl.a. tingsrätterna i Göteborgsområdet men även Södra Roslags och Handens tingsrätter. I Norrköping beaktas tidsfaktorn noga.

De flesta tingsrätterna är i stort sett nöjda med utformningen av arvodesframställningarna och arbetsredogörelserna.

De cirka tjugotalet tingsrätter, vilka är missnöjda, anger främst avsaknaden av tidsredovisning som en brist. Bland dessa kan nämnas Göteborgs tingsrätt, Stenungsunds tingsrätt, Eskilstuna tingsrätt m. fl.

IV. Vissa andra frågor under konkursförfarandet

Tvångsmedel

Bruk av tvångsmedel förekommer sällan eller aldrig och initieras i så fall så gott som uteslutande av konkursförvaltaren. Endast ett fåtal tingsrätter uppger att TSM någon gång tar initiativet.

I den mån det förekommer tvångsmedel rör det sig främst om hämtning och häktning.

Fråga b) har inte kunnat besvaras av de flesta tingsrätter med hänsyn till utfallet av svaren på fråga a).

Bevaknings- och anmärkningsförfarandet

Det förekommer nästan aldrig att tingsrätterna inte godtar förvaltarens framställning om att ett bevakningsförfarande bör äga rum.

I det övervägande antalet fall brukar konkursförfarandets aktörer själva komma överens. Förlikningssammanträde förekommer därför sällan enligt de flesta tingsrätter. Ett knappt tiotal tingsrätter anger att förlikningssammanträde förekommer oftare eller ibland.

Tingsrätterna i Göteborg och Malmö uppger dock att förlikningssammanträde där förekommer ofta. I Stockholm har man intagit en aktiv roll vid förlikningssammanträdena och brukar ofta sätt ut fortsatt sammanträde. Även tingsrätterna i Karlshamn, Kristianstad och Landskrona anger att ordningen med förlikningssammanträde normalt tas i anspråk.

Utdelningsförfarandet

Utdelningsförslagen fastställs nästan alltid. Undantag utgör förändringar på grund av nedsättning i arvodet.

Tingsrätterna brukar inför valet mellan ändring och återförvisning göra en avvägning av om det är en liten eller stor justering. I det förra fallet väljs ändring och i det senare återförvisning. Några anger som ytterligare skäl för återförvisning att det är förvaltarens uppgift att göra ändringarna i utdelningsförslaget eller att tingsrätten t.ex. vill undvika att göra felräkningar.

Tingsrätternas roll i samband med hanteringen av förvaltar- och halvårsberättelser samt slutredovisningshandlingar

Genomgående uppger tingsrätterna att deras uppgift i detta avseende har karaktären av formaliakontroll. Vissa ser sig som en slags "brevlåda". Ett femtontal tingsrätter betonar dock vikten av att se till så att förvaltarna iakttar tidsfristerna. Knappt tio tingsrätter tycker att slutredovisningshandlingen har viss betydelse för bedömningen av utdelningsförslaget. Ett fåtal tingsrätter framhåller konkurshandlingarnas betydelse för arvodesprövningen.

Tingsrätternas förhållande till konkursförfarandets aktörer

De flesta tingsrätter anger att det sällan förekommer att borgenärerna eller gäldenären hör av sig. I de fall gäldenären hör av sig rör det sig inte sällan om synpunkter på förvaltarens arvode. Om borgenärerna tar kontakt är det ofta fråga om synpunkter på konkursförvaltningen.

Ett femtontal tingsrätter anger en högre frekvens. Av dessa redovisar tingsrätterna i Stockholm och Mölndal att de har daglig kontakt med gäldenären eller borgenärerna angående allmänna frågor rörande konkursen. Malmö tingsrätt uppger att kontakter ofta förekommer med nyss nämnda aktörer och då även beträffande förvaltararvodet. Övriga, bl.a. Södra Roslags, Handens, Hudiksvalls, Eslövs och Gällivare tingsrätter, har i olika omfattning kontakter med endera borgenärerna eller gäldenären eller båda i allmänna frågor.

V. Delegation

Trettiofem tingsrätter uppger att de så långt är möjligt delegerar till såväl notarier som kanslipersonal. Bland dessa ingår tingsrätterna i Göteborg och Malmö. Stockholms tingsrätt delegerar fullt ut till notarier och, beroende på lämplighet, nästan i full utsträckning till kanslipersonalen.

Av de återstående tingsrätterna delegerar knappt tjugo i full eller i nästan full utsträckning till notarierna. Knappt ett tiotal av dessa tings-

rätter uppger att de brukar undanta behörigheten för notarien att pröva konkursansökningar av staten.

Övriga tingsrätter tillämpar ett delegationsförfarande som går ut på att endast vissa arbetsuppgifter brukar delegeras till notarierna. Ordförandeskap vid edgångssammanträden, prövning av gäldenärens egen konkursansökan och handläggning av avskrivningsbeslut är de vanligaste sysslorna.

Ytterligare knappt tjugo tingsrätter delegerar i full eller i nästan full utsträckning till kanslipersonalen. Nästan tio tingsrätter uppger att delegation endast sker i begränsad omfattning. Bland övriga som delegerar uppger cirka ett tiotal att delegation helt eller delvis sker av sådana uppgifter som anges i 16 § 1 st. 3–4 p tingsrättsinstruktionen, dvs. undertecknande och expediering av kallelser, förordnanden, förelägganden, skrivelser, underrättelser, kungörelser etc.

Knappt tjugo tingsrätter delegerar inga arbetsuppgifter alls till kanslipersonalen.

Av de knappt sextio tingsrätter vilka inte tillämpar full delegation för endera notarier eller kanslipersonal har ungefär fyrtio besvarat fråga V. 2) och som skäl för att underlåta delegation angett följande.

En tredjedel av tingsrätterna anger beträffande såväl notarier som kanslister bristande kompetens eller lämplighet som orsaker till att underlåta delegation. För notariernas del anger några i fråga om att undantaga prövning av statens konkursansökan från delegation att en sådan prövning kan innebära olika svårigheter.

Ett tiotal tingsrätter uppger att tradition utgör en anledning till att delegation inte äger rum. Knappt lika många anger praktiska skäl eller att vinsterna med delegation är små, t.ex. på grund av för liten personalstyrka. En ansträngd arbetssituation är ett annat skäl till att underlåta delegation.

Drygt sextio tingsrätter anser att det inte finns anledning till att utvidga delegationsmöjligheterna till notarier eller kanslipersonal.

De tingsrätter som anser att delegationsmöjligheterna bör utökas anger exempel på flera arbetsuppgifter för kanslipersonalen än för notarierna.

Som exempel på utökade arbetsuppgifter för notarierna anges att fastställa okomplicerade utdelningsförslag, att pröva konkursförvaltarens arvodesanspråk och att pröva konkursansökan av även annan än staten.

För kanslipersonalens del anger tingsrätterna att denna kategori företrädesvis bör kunna anförtros uppgifterna att pröva konkursansökan av gäldenären själv eller medgiven ansökan samt besluta om avskrivning antingen enligt 10 kap. 1 § KL eller efter återkallelse. I sist nämnda hänseende bör en begränsning ske till de fall förvaltaren endast be-

gär arvode enligt taxa resp. att något kostnadsyrkande inte framförs efter återkallelsen. Därefter anser tingsrätterna att kanslipersonalen själva bör få utfärda kallelser till konkursförhandling med föreläggande för gäldenären att svara på konkursansökan. Några tingsrätter anser att den kamerala personalen även kan anförtros uppgifterna att ge gäldenären tillstånd till utlandsresa, bevilja vissa anståndsbeslut, t.ex. med ingivande av förvaltarberättelsen, och förelägga om komplettering av konkursansökan.

Av de tingsrätter som omfattas av förordningen (1997:139) om försöksverksamhet vid vissa tingsrätter, nämligen Huddinge, Uppsala, Eksjö, Kristianstads, Malmö, Ängelholms, Karlstads, Umeå och Luleå tingsrätter, uppger endast tingsrätterna i Uppsala och Luleå att verksamheten med en beredningsjurist omfattar konkursärendena. I Uppsala sker delgering i behövlig omfattning och i Luleå i okomplicerade ansökningsfall.

Enkätfrågor till tingsrätterna.

I. Utseende och entledigande av konkursförvaltare.

1. Vilken/vilka av bedömningsgrunderna nedan anser TR ha betydelse vid utseende av förvaltare och varför?
  - a) Kompetens i juridiska frågor såsom allmän juridik, affärsjuridik, straffrätt och arbetsrätt, inkl. lönegarantifrågor?
  - b) Kompetens i ekonomiska frågor såsom företagsekonomi, redovisning och bokföring?
  - c) Kunskap om arbetsmarknadspolitiska frågor?
  - d) Kostnadsnivån på konkursförvaltarens tjänster (innefattande förvaltarens eget arvode, kostnader för kontorsorganisation samt löner till biträdande jurister och kameral personal) mot bakgrund av TR:s tidigare erfarenheter av förvaltaren?
  - e) Konkursförvaltarens förmåga att effektivt förvalta en konkurs med utgångspunkt främst i sambandet mellan dennes skicklighet som "affärsman" och konkursens karaktär?
  - f) Antalet pågående konkursärenden som förvaltaren för tillfället hanterar?
  - g) Förvaltarens verksamhetsort?
2. Var god rangordna om möjligt faktorerna under 1 a)–g) inbördes.
3. Vilken betydelse tillmäts förslag på förvaltare av
  - a) gäldenären?
  - b) borgenärerna, uppdelade i olika kategorier som staten, bank, annan juridisk person och fysisk person?
  - c) annan, t.ex. revisor eller likvidator?
4. I vilka fall brukar TR utse flera än en förvaltare i en konkurs?
5. I vilka former sker samrådet mellan TR och TSM vid utseende av förvaltare?
  - a) Används "listor" och i så fall i vilken omfattning?
  - b) Avger TSM yttrande i varje konkursärende?
  - c) Förekommer det kombination av "lista" och yttrande?
- 6a) Hur sker "nyrekrytering" av förvaltare?
- b) Vilken inställning har TR till att nya förvaltare försöker etablera sig?

- 7a) Hur ofta förekommer det att en förvaltare entledigas på grund av misskötsamhet resp. på grund av jäv?
  - b) Hur får TR kännedom om eventuell misskötsamhet hos en förvaltare?
  - c) I vilka fall brukar jävsförhållanden uppkomma?
8. Har TR några ytterligare synpunkter på tillämpningen av nuvarande regler om utseende och entledigande av förvaltare?

II. Konkurstider

- 1a) Hur har de genomsnittliga handläggningstiderna för konkurserna utvecklats under åren 1995 – 1997? (Ökat? Minskat? Ingen förändring?)
- b) Föreligger det någon skillnad mellan utdelnings- och avskrivningskonkurser i detta avseende?

(Frågan under II. Konkurstider 1a)–b) bör besvaras med utgångspunkt i den allmänna uppfattning TR har om konkurstiderna. Avsikten är inte att TR i t.ex. register eller dylikt mera ingående skall undersöka handläggningstiderna).

2. Vilka överväganden gör TR vid en begäran om anstånd att lämna in förvaltarberättelse?

III. Arvoderingen av konkursförvaltare.

1. Vilken är frekvensen av erinringar från TSM mot begärda arvoden? Föreligger det någon skillnad mellan utdelnings- resp. avskrivningskonkurs med arvodesanspråk över taxa?
2. Enligt vilka bedömningsgrunder brukar TSM erinra mot arvodena? Finns det "prutningsnormer", bruk av schabloner etc.?
3. Vilken är TR:s attityd till TSM:s erinringar och grunderna för dessa? Föreligger det från TR:s sida någon skillnad mellan inställningen till formella brister (t.ex. underlåtenhet att iaktta tidsfrister) och materiella brister (t.ex. förmåga att hantera en återvinningsprocess)?
4. Vilka överväganden gör TR angående tidsredovisning i arvodesframställningarna?
5. Brukar utformningen av arvodesframställningarna och arbetsredogörelserna vara tillfyllest som underlag för arvodesprövningen?

IV. Vissa andra frågor under konkursförfarandet.

1. Tvångsmedel.
  - a) Hur initieras oftast frågor om tvångsmedel? Av TSM eller av förvaltaren? Av annan?
  - b) Föreligger det någon skillnad beträffande de situationer då TSM eller annan påkallar tvångsmedel?
2. Bevaknings- och anmärkningsförfarandet.
  - a) I vilken utsträckning förekommer det att TR inte godtar förvaltarens framställning om att ett bevakningsförfarande bör äga rum?
  - b) Hur är TR:s roll i samband med tvistiga fordringar? Brukar konkursärendets olika aktörer själva komma överens eller tas ordningen med förlikningssammanträde ofta i anspråk?
3. Utdelningsförfarandet.
  - a) I vilken utsträckning förekommer det att TR inte fastställer förvaltarens utdelningsförslag?
  - b) Vilket alternativ brukar TR oftast välja om förslaget inte fastställs? Ändringar eller återförvisning? Vilka överväganden gör TR i detta avseende?
4. Förvaltar- och halvårsberättelser (KL 7:15 och 7:20) samt slutredovisning (KL 13:3).

Hur uppfattar TR sin "roll" enligt dessa paragrafer?
5. Har TR ytterligare synpunkter i fråga om TR:s förhållande till aktörerna under konkursförfarandet? Brukar t.ex. borgenärerna eller gäldenären ta kontakt med TR i något avseende? I vilken utsträckning förekommer det att någon av de nämnda framför erinran mot konkursförvaltarens arvode?

V. Delegation av uppgifter inom konkurshanteringen vid TR.

1. I vilken utsträckning sker delegation med stöd av tingsrättsinstruktionen (1996:381)* till
  - a) tingsnotarier?
  - b) kanslipersonal?
2. Om delegation inte sker eller endast delvis: Vilka är skälen för att underlåta delegation av arbetsuppgifter om möjlighet finns?

-
3. Anser TR att det finns ytterligare uppgifter som – om laglig möjlighet därtill fanns – kan och bör delegeras till
- a) tingsnotarier eller
  - b) kanslipersonal?

*) Vissa tingsrätter omfattas av en försöksverksamhet för att pröva olika former av beredningsorganisation i tingsrätt, se 2 § förordningen (1997:139) om försöksverksamhet vid vissa tingsrätter. Dessa tingsrätter anmodas att i förekommande fall ange om försöksverksamheten omfattar konkursärenden och i så fall i vilken utsträckning delegation sker.

Sammanställning av anteckningar från Konkurstillsynsutredningens hearing den 11 juni 1998 i Stockholm.

Vid hearingen var nedan angivna instanser representerade, se vidare bilagda deltagarförteckning.

Riksskatteverket
Tillsynsmyndigheterna
Göta hovrätt
Tingsrätterna
Ackordscentralen/Företagsrekonstruktion Aktiebolag
Konkursförvaltarkollegiernas Förening
LO
TCO
SACO
Svenska Bankföreningen
Svensk Handel
Riksrevisionsverket
Konkurrensverket
Svenska Inkassoföreningen

Deltagarna ombads att besvara ett antal frågor som i god tid före hearingen tillställts de medverkande. I det följande sammanfattas svaren på dessa frågor. Svaren anges så kortfattat som varit möjligt. När de tillfrågade gett uttryck åt i stort sett samma uppfattning anges detta. I övrigt redovisas översiktligt de olika synpunkter som framfördes vid hearingen.

A. Tillsynsmyndigheternas organisation

1. *Är formerna för nuvarande koppling till kronofogdemyndigheterna för-
enade med nackdelar i något hänseende? Om svaret är ja, vilka åtgärder
bör i så fall vidtas för att förbättra tillsynens funktion?*

Företrädare för Riksskatteverket (RSV) och tillsynsmyndigheterna (TSM) uppger att kopplingen mellan TSM och kronofogdemyndigheterna (KFM) i stort sett fungerar väl.

TSM i Malmö och Stockholm påpekar risken med att TSM missgynnas ur resursfördelningssynpunkt, eftersom TSM utgör en liten del av KFM:s totala verksamhet. Stockholms tingsrätt uppger att resursbristen yttrar sig i dröjsmål med TSM:s yttranden till tingsrätten. En lösning på problemet kan enligt TSM och tingsrätten i Stockholm vara att ge TSM en självständigare ställning och ett eget budgetansvar. En företrädare för Konkursförvaltarkollegiernas Förening (föreningen) anser att sambandet mellan TSM och KFM medför att det externa rekryteringsunderlaget för tjänster till TSM blir svagt, vilket TSM i Malmö förnekar.

Företrädare för såväl RSV som Stockholms tingsrätt uppger att TSM och KFM, den senare i sin borgenärsfunktion, i enskilda fall haft olika uppfattningar om hur en konkursförvaltare bort handla. Företrädare för Stockholms tingsrätt, Ackordscentralen/Företagsrekonstruktion AB (ackordscentralen), föreningen och Svenska Bankföreningen (bankföreningen) framhåller det olämpliga i att staten ikläder sig "dubbla roller" genom att låta KFM ha såväl en borgenärsfunktion som en tillsynsfunktion i konkurs.

2. *I vilka avseenden har regionaliseringen av exekutionsväsendet inneburit förändringar för tillsynsfunktionen? Kommer reformen att innebära några förbättringar resp. försämringar (t.ex. beträffande personalresurser, ADB-stöd)?*

Företrädare för RSV samt TSM i Gävle uppger att regionaliseringen inneburit en ökad enhetlighet i TSM:s verksamhet. En företrädare för föreningen anser att regionaliseringen borde gynna det externa rekryteringsunderlaget för TSM-tjänster.

TSM i Gävle framhåller att regionaliseringen kan missgynna TSM:s lokala förankring.

B. Konkurstillsynens innehåll

1. *Är det lämpligt att konkurstillsynen mindre inriktas på en granskning av varje enskilt ärende än på övergripande, långsiktiga bedömningar av konkursförvaltning/utveckling av god konkursförvaltarsed?*

RSV, TSM, Stockholms tingsrätt, föreningen, ackordscentralen och Svenska Inkassoföreningen anser att konkurstillsynen bör inriktas på en mera "systeminriktad" sådan. Några företrädare för RSV och TSM föreslår att en plan för tillsynsarbetet lämpligen kan upprättas. Företrädare för TSM, Stockholms tingsrätt, föreningen och ackordscentralen framhåller att stickprovsvisa granskningar bör kombineras med mera djupgående sådana vid behov. Svenska Inkassoföreningen förordar temagranskningar.

En företrädare för Stockholms tingsrätt anser att en ordning där borgenärerna får bekosta detaljgranskningen kan övervägas. LO invänder mot detta att tillsynsfunktionen främst bör ligga hos TSM.

Föreningen anser att utvecklingen av "god konkursförvaltarsed" bör vara förbehållet andra organ än TSM, t.ex. föreningen, Insolvensrättsligt forum, Domstolsverket m.fl. Svenska Inkassoföreningen anför motsatt ståndpunkt.

2. *Kan några av de uppgifter som enligt konkurslagen skall lämnas i förvaltar- eller halvårsberättelserna utgå eller lämnas på annat sätt? Eller bör informationsflödet alltjämt vara detsamma eller utökas på någon punkt?*

Företrädare för RSV uppger att det redan nu sker ett formlöst informationsutbyte tidigt i konkursen, eftersom bouppteckningen ibland inte ges in förrän sex veckor efter konkursbeslutet. En företrädare för Stockholms tingsrätt poängterar att tillsynen bör komma in så tidigt som möjligt i konkursen och föreslår en "granskningsplan". Han anser också, med instämmande av TSM i Gävle, att innehållet i halvårsberättelserna ibland inte är tillfyllest.

En företrädare för föreningen hävdar att uppgiften om brottsmisstanke i förvaltarberättelsen (7 kap. 15 § första stycket 5 konkurslagen) bör utgå av sekretesshänsyn. LO invänder häremot att en anställd t.ex. kan ha ett intresse av att så tidigt som möjligt få veta till vem en rörelse överläts.

3. *Är det lämpligt att reglera i vilka fall, t.ex. med hänsyn till konkursens art eller storlek, tillgångarnas beskaffenhet, eller andelen prioriterade resp. oprioriterade borgenärer, som det finns större anledning än eljest att granska konkursförvaltningen?*

Företrädare för RSV, TSM och föreningen anser att vissa konkurser kräver en mera fördjupad granskning, t.ex. med hänsyn till förekomsten av oprioriterade borgenärer och större konkurser. Ett sådant förfarande kan vara svårt att reglera.

4. I vilka avseenden och hur kan granskningen av sluthandlingarna eller av andra handlingar i konkursen minskas?

En företrädare för RSV anser att granskning kan ske på olika nivåer beroende på ärendets karaktär och borgenärernas sammansättning. TSM i Gävle uppger att myndigheten numera endast granskar verifikaten stickprovvis. En idé är att standardisera handlingarna. TSM i Malmö och Stockholm anser det vara viktigt att myndigheten inte "sitter och väntar" på sluthandlingarna. Tillsynen måste utövas tidigare. Företrädare för föreningen anser att halvårsberättelserna kan utgå liksom bevakningshandlingarna. En tänkbar lösning är att en revisor får yttra sig i större konkurser.

C. Utseende av konkursförvaltare

1. Är det önskvärt att kostnads- och kompetensnivån på konkursförvaltarens tjänster får genomslag som konkurrensmedel vid utseende av förvaltare och, i så fall, på vilket sätt? Sker det redan inom ramen för nuvarande beslutsordning?

Flertalet är ense om att kompetensnivån är viktigare än priset på konkursförvaltarens tjänst.

Företrädarna för RSV och TSM i Stockholm framhåller vikten av konkurrens mellan förvaltare och anser att ett upphandlingsförfarande kan vara en framkomlig väg till bättre konkurrens.

Företrädare för tingsrätterna, föreningen och TCO anser inte att ett upphandlingsförfarande är lämpligt.

Tingsrätterna hävdar att ett sådant förfarande inte kan ta sikte på varje enskilt konkursärende. Helsingborgs tingsrätt anser att det bör finnas en förvaltarens krets som – oberoende av konjunktur – kan åta sig uppdrag i alla slags konkurser. Företrädare för Stockholms tingsrätt och föreningen anser att kriterierna för att få förvaltaruppdrag bör framgå av konkurslagen. En företrädare för föreningen ifrågasätter ett upphandlingsförfarande dels med hänsyn till hur en prisjämförelse skall ske, dels med hänsyn till att det är borgenärerna som är uppdragsgivare åt förvaltaren. Borgenärerna bör kunna tillåtas påverka valet av förvaltare och kostnadsnivån genom att avge förslag. TCO anser att en upphandling motverkar de "små" borgenärernas rätt till en kompetent förvaltare.

TSM i Malmö upplyser att myndigheten nyligen avfört ett visst antal advokater från den "lista" som tidigare använts inom regionen. "Listan" har på grund av den stora konkursökningen i början av 1990-talet kommit att uppta för många namn i förhållande till det alltmer sjunkande antalet konkurser. Myndigheten har gjort den bedömningen att alla på "listan" inte förmått upprätthålla erforderlig kompetens. Stockholms tingsrätt uppger att den "lista" som TSM upprättat och som används inom Stockholmsregionen upptar cirka 130 förvaltare. Tingsrätten anser det vara en alltför stor krets i förhållande till antalet konkurser.

2.

a) Bör borgenärerna ha ett inflytande vid utseende av konkursförvaltare? Om svaret är ja, bör detta ske i varje enskilt ärende t.ex. genom att ett förvaltarförslag avges och godtas? Vems förslag bör i så fall gälla, en enskild borgenärs eller borgenärskollektivets? Bör någon skillnad göras mellan olika borgenärskategorier?

Företrädare för föreningen, ackordscentralen, Svenska Inkassoföreningen och bankföreningen är mest positiva till borgenärsförslag och anser att borgenärernas inflytande bör öka. Även TCO ställer sig positiv men kan inte, i likhet med Svenska Inkassoföreningen, ange i vilka former inflytandet bör ske. Stockholms tingsrätt och Helsingborgs tingsrätt uppger att de godtar borgenärsförslag men är restriktiva till gäldenärsförslag.

Företrädarna för RSV, TSM i Stockholm och Jönköping samt Göteborgs tingsrätt är restriktiva till borgenärsförslag. RSV:s företrädare framhåller särskilt risken för att konkursförvaltarens självständighet kan påverkas. Göteborgs tingsrätt uppger att domstolen tidigare följt förslag från borgenärerna med mindre lyckat resultat. Det krävs därför numera starka skäl för att tingsrätten skall godta ett borgenärsförslag, dock att utrymmet för att godta förslag är större i stora konkurser.

b) Bör det krävas motivering av förslagsställaren? Vilket krav bör i så fall ställas på motiveringens innehåll?

Företrädare för föreningen anser, med instämmande av Stockholms tingsrätt, det tveksamt om motivering behövs om den föreslagne redan uppfyller kraven enligt konkurslagen eller finns på en "referenslista".

Bankföreningen och TSM i Stockholm är positiva till ett krav på motivering.

c) *Bör den föreslagne finnas med på "lista" resp. ha godkänts av tillsynsmyndigheten?*

Bankföreningen uttalar sig positivt till att en slags licensiering sker av konkursförvaltarkåren. Genom en sådan kan förvaltarna visa prov på kompetens i olika avseenden utan att några formella krav ställs upp. Göteborgs tingsrätt anser att åtminstone i ordinära konkurser den föreslagne bör finnas på en "lista" och att en turordning bör iaktas i dessa fall. Stockholms tingsrätt och Helsingborgs tingsrätt arbetar utifrån att den föreslagne helst finns på en "lista" och godkänns av TSM efter hörande. Företrädarna för RSV framhåller att om ett förslag skall godtas, denne bör rekryteras ur kretsen av kompetenta förvaltare.

3.

a) *Bör ett system med "listor" behållas? Vilken funktion bör i så fall "listorna" ha? Bör konkursförvaltare t.ex. utses enligt en turordningsprincip eller inte?*

Företrädare för föreningen anser, med instämmande av bankföreningen, att "listorna" är bra om urvalskriteriet för att vara med är kompetens. TSM i Stockholm anser att "listorna" behövs för att identifiera vem som kan åta sig förvaltaruppdrag. Företrädarna för Stockholms, Göteborgs och Helsingborgs tingsrätter anser listsystemet ha praktiska fördelar genom att TSM inte behöver höras. I Stockholm och Göteborg kontaktas i vissa fall heller inte förvaltaren före förordnandet. En företrädare för RSV anser det viktiga vara att principen "rätt man på rätt plats" iaktas vid utseende av förvaltare oberoende av "listor". TSM bör alltid höras, varigenom uppdragen kommer att fördelas på bästa sätt på grund av TSM:s kännedom om t.ex. förvaltarnas arbetsbelastning. Företrädaren för Konkurrensverket uppger att bruket av "listor" inte strider mot konkurrenslagen, eftersom domstolarna inte är företag. Hon framhåller emellertid att det inte är bra om "listorna" inte upptar alla dem som uppfyller kompetenskraven för att vara förvaltare.

Företrädare för föreningen, ackordscentralen, bankföreningen, TSM i Stockholm och RSV är negativa till en turordningsprincip. Företrädarna för Göteborgs och Helsingborgs tingsrätter är positiva till ett turordningsförfarande.

Svenska Inkassoföreningen och RRV är negativa till "listsystemet". Företrädaren för Svenska Inkassoföreningen, som även är negativ till en turordningsprincip, hävdar att "listorna" hämmar den fria konkurrensen.

b) Bör bruket av "listor" formaliseras på något sätt? Bör det i så fall ske "centralt" genom t.ex. lagstiftning (om auktorisation)? Kan man låta ett "råd" bestående av representanter för staten (genom t.ex. Riksskatteverket/tillsynsmyndigheterna), borgenärerna och konkursförvaltarna, ge allmänna rekommendationer rörande förutsättningarna för att någon "listas"?

Företrädare för föreningen, Stockholms tingsrätt och TSM i Stockholm förordar att en formalisering av "listsystemet" i första hand bör ske på annat sätt än genom att inrätta ett "råd", t.ex. lagstiftningsvägen.

Företrädare för ackordscentralen, Konkurrensverket, bankföreningen, Göteborgs och Helsingborgs tingsrätter och RSV är mera positiva till att ett "råd" inrättas. En företrädare för RSV framhåller dock att man inte bör införa en arvodesnämnd.

Företrädare från Stockholms tingsrätt och Göta hovrätt anser att en representant från domstolarna kan vara med i ett "råd" endast om det skall ha en rådgivande funktion. En representant för bankföreningen är positiv till att föreningen representeras i "rådet".

4. Skulle en överflyttning av beslutsfunktionen beträffande utseende av förvaltare till tillsynsmyndigheterna innebära fördelar jämförd med nuvarande ordning? Skulle den medföra en förändring t.ex. i fråga om sättet att beakta förvaltarförslag, att använda "listor" eller i något annat hänseende?

Företrädarna för föreningen, Svenska Inkassoföreningen, bankföreningen, TCO, samtliga tingsrätter och Göta hovrätt är negativt inställda till en överflyttning av beslutsfunktionen. Skälet är främst dels att domarna är skolade i att göra olika bedömningar, dels att domstolarna framstår som opartiska. Domstolen riskerar inte att någon uppfattar att den ger fördelar till en enskild borgenär. Det är fråga om rättssäkerhet.

Tingsrätterna och Göta hovrätt framhåller också att det är opraktiskt med hänsyn till tidsutdräkten att tingsrätten fattar konkursbeslutet och TSM utser förvaltare.

Företrädarna för RSV och TSM är positiva till en överflyttning av beslutsbefogenheten. Det främsta skälet är att TSM på grund av sin erfarenhet har den bästa kompetensen att bedöma vem som bör utses till förvaltare.

RSV framhåller att det genom modern teknik går att motverka tidsfördröjningen mellan konkursbeslutet och förvaltarförordnandet. RSV påpekar att konkurslagen medger en tidsförskjutning av nyss nämnt slag.

D. Borgenärernas ställning under konkursförfarandet

1.

a) Vilken roll spelar förvaltarens upplysningsskyldighet enligt 7 kap. 9 § och samrådsskyldigheten enligt 7 kap. 10 § konkurslagen för borgenärerna?

Företrädarna för föreningen anser, med instämmande av ackordscentralen och Svenska Inkassoföreningen, att tillämpningen av 7 kap. 9 § konkurslagen endast bör avse boets ekonomiska avveckling och att upplysningsskyldigheten om brottsmisstanke bör inskränkas. Svenska Inkassoföreningen och bankföreningen framhåller regelns betydelse för borgenärernas inflytande. TSM i Malmö undrar var gränsen går för upplysningsskyldigheten i förhållande till gäldenären, eftersom denna kategori kan vara mycket ihärdig i kraven på upplysning.

Beträffande tillämpningen av 7 kap. 10 § konkurslagen anser företrädare för föreningen att förvaltaren bör ges en mera självständig rätt att avgöra när samråd bör ske. Samrådsskyldigheten spelar enligt föreningen en stor roll och förekommer ofta. En företrädare för RSV framhåller betydelsen av samrådsfunktionen, då borgenärerna därigenom kan påverka förvaltningen angående realiseringen av tillgångar och fortsatt drift.

b) Vilka frågor brukar dryftas vid en tillämpning av dessa paragrafer?

Det framkommer att frågor om försäljning, avveckling av boet, fortsatt drift, processföring och lönegarantifrågor brukar dryftas.

2. Är det lämpligt att borgenärerna får en ökad kontrollmöjlighet över konkursförvaltningen, om tillsynsmyndigheternas granskning minskar i motsvarande mån?

En företrädare för föreningen anser det lämpligt med ett ökat borgenärsinflytande beträffande avveckling av boet och medelsförvaltningen. Företrädaren för Stockholms tingsrätt anser att en borgenärskommitté likt den som regleras i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion är en tänkbar metod för borgenärernas inflytande i konkurs. Han uppger att det vid Stockholms tingsrätt under senare tid förordnats granskningsman vid ett antal tillfällen.

E. Arvoderingen av konkursförvaltarna

1. Kan några av de mera rutinbetonade förvaltningsåtgärderna "prissättas"? I så fall vilka?

Det framkommer att vissa åtgärder så som närvaro vid edgångssammanträde, hantering av verifikat/bokföring, upprättande av halvårsberättelse och arbete med anställda/lönegarantibeslut kan prissättas. Företrädarna för föreningen framhåller dock att "priset" för samma slags åtgärd inte är detsamma i varje konkurs. Svenska Inkassoföreningen anser att "prissättning" kan leda till överdebitering. Ackordscentralen anser det viktigt att en "prissättning" inte innebär att kvaliteten blir underordnad.

2. Vilken betydelse har tidsfaktorn för olika förvaltningsåtgärder som ersättning begärs för?

Några av företrädarna för TSM uppger att tidsfaktorn kan ha betydelse för vissa rutinåtgärder. TSM i Malmö och Göta hovrätt anser närmast att tidsfaktorn endast är en faktor av betydelse bland många andra. Tingsrätterna i Stockholm och Göteborg anser att tidsfaktorn har en underordnad betydelse. Företrädaren för Göteborgs tingsrätt uppger att tidsfaktorn kan ha betydelse för rutinåtgärder men inte i fråga om t.ex. fortsatt drift. Hon uppger att förvaltarna i Göteborgsområdet på anmodan har brukat redovisa tid fördelad mellan åtgärd och den personal som utfört den.

Bankföreningen framhåller att det viktiga är innehållet i förvaltningen och inte vilken personalkategori som utfört en viss åtgärd. Företrädare för föreningen menar att tidsfaktorn kan ha en viss betydelse beträffande rutinåtgärder men inte i fråga om t.ex. fortsatt drift och avveckling av boet. Sist nämnda åtgärder kan enligt föreningen nämligen inrymma affärsmetoder som förvaltaren önskar hemlighålla av konkurrensskäl. Föreningen hävdar att vid en tidsdebitering den s.k. byråtidprincipen bör gälla.

RSV invänder häremot att en uppdelning bör ske av tiden mellan dels åtgärd, dels vilken personalkategori som utfört den. RSV framhåller att verket inte förordar timtaxor.

3. Är det lämpligt att förhandling ("kohandel") rörande arvodet sker i förväg mellan konkursförvaltaren och tillsynsmyndigheten eller berörd borgenär?

Det uppges att "kohandel" numera inte förekommer.

4.

a) Är det lämpligt att överflytta beslutsfunktionen i fråga om arvodena till tillsynsmyndigheterna? Bör skillnad göras mellan taxekonkurser och andra konkurser?

RSV, samtliga TSM, tingsrätterna, bankföreningen och föreningen hänvisar till sin inställning i frågan under C. 4). RRV förordar en överflyttning av beslutsbefogenheten.

Stockholms och Helsingborgs tingsrätter framhåller också betydelsen av att det är tingsrätten som avslutar konkursen. Företrädaren för Helsingborgs tingsrätt menar att otvistiga arvoden kan handläggas av annat organ än domstolen.

b) Kan inrättandet av ett "råd" (se ovan under "Utseende av konkursförvaltare" fråga C 3 b) som ger vägledning i principiella frågor angående arvodesbestämning vara lämpligt?

Auditoriet hänvisar till sin inställning under C. 3 b).

Vid protokollet :

/Madeleine Westberg

**DELTAGARE I KONKURSTILLSYNSUTREDNINGENS
HEARING DEN 11 JUNI 1998 I STOCKHOLM.***DELTAGARE FRÅN KONKURSTILLSYNSUTREDNINGEN*

1. Hovrättslagmannen Trygve Hellners, särskild utredare
2. Advokaten Margareta Andersson, sakkunnig
3. Professorn Lars Heuman, sakkunnig
4. Bankdirektören Håkan Jansson, sakkunnig
5. Advokaten Hans Lindell, sakkunnig
6. Jur.kand. Susanna Tropp, sakkunnig
7. Kronodirektören Runar Viksten, sakkunnig
8. Kronofogden Magnus Westerström, sakkunnig
9. Hovrättsassessorn Mikael Mellqvist, expert
10. Kanslirådet Frank Walterson, expert
11. Hovrättsassessorn Madeleine Westberg, sekreterare

*INBJUDNA DELTAGARE*Riksskatteverket

1. Sten Johansson
2. Hans Ryberg
3. Hans Joachimsson

Tillsynsmyndigheterna

1. Lars Nilsson, Tillsynsmyndigheten i Malmö
2. Rolf Gyllefjord, Tillsynsmyndigheten i Umeå
3. Göran Ormestad, Tillsynsmyndigheten i Gävle
4. Jan Johnsson, Tillsynsmyndigheten i Jönköping
5. Fredrik Benndorf, Tillsynsmyndigheten i Stockholm
6. Christina Robertson, Tillsynsmyndigheten i Stockholm

Göta Hovrätt

Johan Stenberg

Tingsrätterna

1. Peter Prom, Stockholms tingsrätt
2. Robert Schött, Stockholms tingsrätt
3. Lars-Olle Larsson, Helsingborgs tingsrätt
4. Gerd Möllers, Göteborgs tingsrätt
5. Kristina Lövgren, Handens tingsrätt

Ackordscentralen/Företagsrekonstruktion AB

Peter Björnram, Ackordscentralen/Företagsrekonstruktion AB i Göteborg

Konkursförvaltarkollegiernas Förening

1. Eric Edström, Växjö
2. Jan Flood, Stockholm
3. Bengt Stridh, Örebro
4. Lars Wenne, Stockholm

LO

Erik Danhard, Stockholm

TCO

Martin Wästfelt, Stockholm

SACO

Olof Genell, Göteborg

Svenska Bankföreningen

1. Staffan Ugander, Stockholm
2. Håkan Westlund, Stockholm

Svensk Handel

Jonas Stenmo, Stockholm

Riksrevisionsverket (RRV)

Bengt Andersson, Stockholm

Konkurrensverket

Eva Ljungbert, Stockholm

Svenska Inkassoföreningen

Hans Wahrolén, Stockholm

Frågor till Konkursombudsmannen

A. Organisationen

1.

- a) Hur är Konkursombudsmannens byrå organiserad?
- b) Hur många föredragande tjänstemän respektive hur stor annan personal finns det?

2. Vilken yrkesmässig bakgrund har

- a) Konkursombudsmannen?
- b) De föredragande tjänstemännen?
- c) Övrig personal?

(Jfr 2 § lag om övervakning av förvaltningen av konkursbon 31.1.1995/109 och 2 § 2 st. förordning om övervakning av förvaltningen av konkursbon 31.1.1995/111)

3. Enligt vilka principer fördelas olika ärenden på de föredragande tjänstemännen?

4. Hur rekryteras de inspektörer som enligt 5 § 1 mom. ovan nämnda lag utför särskild granskning? Vilken yrkesmässig bakgrund har dessa inspektörer?

5.

- a) Hur fungerar organisationen på Konkursombudsmannens byrå? Har några brister visat sig föreligga? Vilka förändringar övervägs i så fall?
- b) Finns det någon arbetsplan för verksamheten? Vad innehåller den arbetsordning som anges i 6 § ovan nämnda förordning?

6.

- a) Hur är *delegationen för konkursärenden* (se 7 § ovan nämnda förordning) sammansatt?
- b) I vilka arbetsformer fullgör *delegationen för konkursärenden* sina arbetsuppgifter enligt 7 § 1 st. ovan nämnda förordning?

B. Konkursombudsmannens övervakning

1.

- a) Hur får Konkursombudsmannen information om konkurserna?
- b) Får Konkursombudsmannen information om samtliga konkurser eller sker något urval? Enligt vilka principer sker i så fall urvalet?
- c) I vilken utsträckning används ADB/IT-teknik?

2.

- a) Får Konkursombudsmannen information om en konkurs vid ett tillfälle eller vid flera tillfällen?
- b) Om information endast lämnas vid ett tillfälle: Vilka uppgifter får Konkursombudsmannen om konkursen?
- c) Om information lämnas vid flera tillfällen: Vid vilken tidpunkt under konkursförfarandet får Konkursombudsmannen den första informationen och vilka uppgifter lämnas vid detta tillfälle?

3.

- a) Vad är innebörden av att konkursboet skall skötas enligt god boförvaltnings sed?
- b) Vilka åtgärder brukar Konkursombudsmannen vanligen vidta med ledning av tillgänglig information mot bakgrund av innehållet i 1 § 2 mom. 2 p., 1 § 2 mom. 3 p. respektive 1 § 2 mom. 4 p. ovan nämnda lag?

4.

- a) Vilken information brukar föranleda Konkursombudsmannen att begära uppgifter m.m. från boförvaltaren enligt 3 § ovan nämnda lag?
- b) Vilka uppgifter brukar en sådan begäran vanligen avse (jfr RP:249/1994 s.13)?
- c) Hur ofta förekommer det att Konkursombudsmannen anmodar boförvaltaren att denne på förhand skall ge Konkursombudsmannen besked om vissa förvaltningsåtgärder (jfr a.a.s. 13)? I vilka situationer brukar detta ske?

5. Vilken information brukar föranleda Konkursombudsmannen att utöva sin granskningsrätt av konkursboets handlingar m.m. enligt 4 § 1 mom. ovan nämnda lag?

6. I vilka fall brukar Konkursombudsmannen förordna inspektörer att utföra särskild granskning enligt 5 § ovan nämnda lag?

7. Vilken information ger det huvudsakliga underlaget för Konkursombudsmannens övervakning av en konkurs? Den information som en boförvaltare avger på förhand eller den information som Konkursombudsmannen får genom granskning i efterhand av handlingar, räkenskaper etc.?

8. I vilka fall har det förekommit att Konkursombudsmannen enligt 7 § ovan nämnda lag begärt att

- a) boförvaltaren vid vite förpliktas att utföra viss åtgärd?
- b) boförvaltaren skiljs från sitt uppdrag?
- c) boförvaltarens arvode sätts ned?

C. Konkursombudsmannens uppgift att främja och utveckla god boförvaltningssed

1. Hur fullgör Konkursombudsmannen sin uppgift enligt 1 § 1 mom. 1 p. ovan nämnda lag att "... genom initiativ, råd och anvisningar främja och utveckla god boförvaltningssed..."?

2. I vilken utsträckning utvecklas god boförvaltningssed av

- a) Delegationen för konkursärenden (se 7 § ovan nämnda förordning)?
- b) Annan? Hur får i dessa fall Konkursombudsmannen information om innehållet i god boförvaltningssed?

D. Förhållandet mellan Konkursombudsmannen och borgenärerna

1.

- a) I vilken utsträckning och i vilka former övervakar borgenärerna boförvaltningen?
- b) Hur förhåller sig Konkursombudsmannens övervakning till borgenärernas?

2. Förekommer det att Konkursombudsmannen och borgenärerna har motstående intressen? Kan en åtgärd från Konkursombudsmannens sida att vid domstol begära t.ex. att en boförvaltare skiljs från sitt uppdrag eller att nedsättning sker i dennes arvode orsaka intresse motsättningar?

3.

- a) Utnyttjar Konkursombudsmannen sin möjlighet att närvara vid borgenärssammanträdena enligt 6 § 1 mom. ovan nämnda lag?
- b) Vilka frågor brukar Konkursombudsmannen i så fall dryfta vid dessa sammanträden?

4. Har Konkursombudsmannen något inflytande över vem som utses till boförvaltare? Vilka faktorer anser i så fall Konkursombudsmannen ha betydelse för valet av person?

E. Övrigt

1.

- a) I vilken utsträckning förekommer det att domstolen inhämtar utlåtande från Konkursombudsmannen enligt 12 § ovan nämnda lag?
- b) Vilka frågor angår vanligen en sådan begäran?

Konkursombudsmannens skriftliga svar på utredningens frågor i mars 1998

A. Organisationen

1a) Konkursombudsmannens byrå är en självständig myndighet, som ekonomiskt hör under justitieministeriet. Byråns verksamhet omfattar hela Finland. Byrån befinner sig i Helsingfors, men den har filial i två andra storstäder, Åbo och Tammerfors.

b) Konkursombudsmannens byrå har 9 tjänstemän, bestående av konkursombudsmannen själv och som föredragande personal, byråchef och 5 konkursöverinspektörer samt 2 sekreterare.

2a) Konkursombudsmannen är juris kandidat och vicehäradshövding. Han har varit en kort tid i skatteförvaltningen som statens ombud i skattebrottmål och efter detta som byråchef i lönegarantiärenden i arbetsministeriet. Samtidigt har konkursombudsmannen varit verksam som boförvaltare i flera konkursbon och medlem i borgenärsråd i företagssaneringar. Dessutom har konkursombudsmannen varit föredragande i Högsta förvaltningsdomstolen och medlem i arbetsdomstolen. 'Bankerfarenhet' har konkursombudsmannen fått från uppdraget som medlem i Statsgaranticentralens styrelse.

b) Byråchefen är juris kandidat och vicehäradshövding, som tidigare ansvarade för lönegarantiärendens praktiska funktion i arbetsministeriet.

”Sex” av konkursöverinspektörerna är juris kandidater, en är ekonom.

Konkursöverinspektören i Tammerfors är f.d. biträdande länsman, åklagare i första instans. Konkursöverinspektören i Åbo har fungerat som jurist i lönegarantiärenden i arbetskraftsdistrikts byrå och efter detta som jurist i en stor revisorsbyrå som är specialiserad i konkursmål. Den ena av konkursöverinspektörerna i Helsingfors är f.d. bankjurist och sedermera indrivningschef i en bank vars uppgift var att realisera och reda ut de problematiska fallen av bankkrisen. Den andra konkursöverinspektören i Hel-

singfors är f.d. föredragande i justitiekanslerns byrå. Den enda ekonomen har poliserfarenhet som utredare av ekonomiska brott.

c) Sekreterarna har följt med konkursombudsmannen och byråchefen från arbetsministeriet.

3) I princip är det fråga om en regionell indelning. Byråchefen ansvarar för förvaltningen och ekonomin i byrån, vartill hon har föredragandeansvaret för övervakningsärenden från norra Finland. Huvudstadsregionen hör till två konkursöverinspektörer. Resten av Finland är dividerad till ytterligare tre zoner.

Ekonomiöverinspektören ansvarar för utförandet av granskningar i hela landet. Den regionella indelningen är på det sättet smidig att var och ens speciella yrkeskunskaper och erfarenheter kan på bästa möjliga sätt utnyttjas.

4) Konkursombudsmannens byrå strävar till för att utföra en del granskningar själv antingen av ekonomiöverinspektören själv eller under dennes ledning och uppsikt. I övrigt har man inte använt personal från andra ämbetsverk till granskningarna utom i några enstaka fall där byrån har anlitat skattemyndigheternas sakkunnighet. Byrån köper granskningarna från auktoriserade revisorer. På detta sätt vill man få erfarenheter från deras verksamhet. Konkursombudsmannens byrå förutsätter alltid att granskningen utförs av en auktoriserad byrå (Centralhandelskammaren). I Finland är det allmänt att revisorerna har fått en merkantil utbildning och är vanligen ekonomer.

5a) Konkursombudsmannens tjänst och byrå har existerat endast tre år. På grund av detta finns det relativt litet erfarenheter med tanke på framtida förändringar. Från konkursombudsmannens synvinkel ligger den största bristen där att konkursöverinspektörerna fattas praktisk erfarenhet i konkursärenden eller erfarenheten är liten.

En konkret fråga som ligger under planering är, huruvida lagen borde ändras så att i vissa fall konkursombudsmannen kunde omhänderta förvaltningen av ett konkursbo. Det här skulle gälla närmast sådana konkursbon där boförvaltaren har försnillat alla boets medel, boförvaltaren borde ersättas med någon annan men boet saknar medel till en ny boförvaltare eller en process mot f.d. boförvaltare. En sådan möjlighet kunde motiveras med kostnadsskäl. På den fria marknaden är det ofta så att ingen borgenär vågar ta på sig kostnadsansvaret i sådana fall.

Konkursombudsmannen bestämmer årligen de områden som utgör byråns huvudsakliga intresseområden. Under pågående år strävar man till att granska alla gäldenärernas åtgärder i aktiebolagskonkurser som saknar

tillräckliga medel för fortsatt konkursbehandling. Detta syfte skulle ändå gälla endast de största städerna i Finland. Resultaten skall analyseras och vid behov föras till polismyndigheterna för närmare undersökningar. Dessutom bestämmer justitieministeriet årligen konkursombudsmannens årliga resultatmål. Till årets målsättning hör en ökad utbildning av domstolar, åklagare och advokater samt yrkesborgenärer, som t.ex. banker, försäkringsbolagens jurister och vissa myndigheter. Den andra målsättningen anknyter till effektiviseringen av den internationella verksamheten. Till denna del ligger huvudvikten i anskaffningen av informationen från s.k. offshoreländer.

En skriftlig arbetsplan har inte antagits eftersom justitieministeriet inte krävt en sådan. Arbetsordningen bygger sig på konkursombudsmannens allmänna förordnanden.

6a) Ordföranden för delegationen för konkursärenden är en advokat som är specialist i konkursärenden, som viceordförande fungerar den ledande domaren i konkursärenden från Helsingfors tingsrätt. Som medlem har delegationen advokater, ledande jurister i banker, försäkringsbolag, skattemyndigheten och lönegarantiförvaltningen samt en jurist som representerar företagare. Delegationen för konkursärenden utnämns av statsrådet och dess mandattid är tre år.

I praktiken har delegationen antagit som sin enda uppgift att ge rekommendationer angående god boförvaltningssed. Hittills har sådana rekommendationer getts i följande ärenden:

1. Konkursförvaltningens plikt att regelbundet göra en redovisning i boets ärenden.
2. Om ordnandet av borgenärsstämman och protokollföringen i densamma.
3. Utbetalning av dividend.
4. Konkursboets bokföring och granskning.
5. Vissa uppgifter som tillhör den intermistiska boförvaltaren (det första stadiet).
6. Boförvaltarens uppgifter i samband med mottagandet av konkursbevakningar och uppsättandet av bevakningsprotokoll.
7. God boförvaltningssed i samband med realiseringen av boets egendom.
8. Boförvaltarens arvode.

Delegationen för konkursärenden vill uppnå enhälliga rekommendationer, som ofta förutsätter kompromisser. Hittills har man alltid lyckats med detta mål.

b) Vid sidan om rekommendationer har delegationen gett utlåtande till justitieministeriet i lagstiftningsärenden som gäller konkurs- och företags-

sanering. Dessutom har delegationens ordförande fungerat som sakkunnig i riksdagens utskottsbehandling.

B. Konkursombudsmannens övervakning

1a) I Finland finns ett offentligt register som baserar sig på uppgifter från domstolar. I verkligheten kan konkursförfarandet i Finland divideras i två faser. Vid slutet av den intermistiska boförvaltarens förvaltningsperiod fattas beslutet huruvida konkursförfarandet kan fortsätta. Den intermistiska boförvaltaren måste uppsätta till domstolen en promemoria angående sin förvaltningsperiod. Denna promemoria skall också sändas till konkursombudsmannen. Om konkursförfarandet fortsätter skall boförvaltaren årligen redogöra för borgenärerna om boets angelägenheter. Denna redogörelse skall också sändas till konkursombudsmannen. Dessutom ska boförvaltaren sända konkursombudsmannen alla protokoll från borgenärsstämmor. På detta sätt får konkursombudsmannen mycket mera information om konkurser än vad han kan utnyttja.

b) Konkursombudsmannen får automatiskt grunduppgifter från alla konkurser. Dessutom får han mera information vid behov. Boförvaltaren har en plikt att omedelbart besvara konkursombudsmannens förfrågan och sända det material som efterfrågas. Tilläggsmaterial brukar efterfrågas vid behov i enstaka fall. Som grund kan man ha misstankar angående eventuella missbruk, osaklig verksamhet eller boförvaltarens bristande aktivitet vid befrämjandet av boets intressen (t.ex. har inte väckt återvinningstalan mot en bank som samtidigt är största borgenären i boet).

c) Det finns en ADB/IT-tillgång till konkursregistret. Dessutom kan rättsfall från högsta domstolen och hovrätter följas med ADB/IT-teknik.

2a) Konkursombudsmannen få informationer vid flera tillfällen på 'löpande band'.

b) Konkursombudsmannen får registrerade grunduppgifter. Dessutom får konkursombudsmannen informationen från boförvaltarens promemoria. Denna källa ger information bl.a. om gäldenärens ägodelar, eventuella missbruk, utförda granskningar och deras fortsatta behov, eventuella återvinningsgrunder och boets omedelbara ekonomiska tillstånd. Efter detta får konkursombudsmannen från boförvaltaren en utredning angående de åtgärder, som denne har vidtagit, samt en redogörelse för de beslut som borgenärerna har fattat.

c) Den första informationen får konkursombudsmannen inom en månad efter konkursförfarandets inledning. Denna information grundar sig på den promemoria, som den intermistiska boförvaltaren har uppsatt.

3a) I Finland är det vanligen advokater som fungerar som boförvaltare i konkurser. Advokaterna har vanligen egna fastställda standarder för vissa åtgärder. En god advokatsed har ofta varit lika med en god boförvaltnings-sed. Numera har delegationen för konkursärenden börjat ge rekommendationer om god boförvaltnings-sed. Också domstolsavgöranden och konkursombudsmannens ställningstaganden i vissa klagomål kan ge vägledning i detta syfte.

b) Vanligen brukar negativa uppgifter uppenbara sig i form av gäldenärens eller borgenärens anmälan eller klagomål. Vid behov reagerar man på dessa genom att utföra granskning i konkursboet. Vanligen brukar resultaten av dessa granskningar inte ge anledning till åtgärder. Men någon gång ger den det. Som en reaktion kan konkursombudsmannen göra en anmälan till åklagaren om ärendet. I fall där det inte är fråga om brott utan annars felaktigt förfarande som eventuellt vållat skada, kan konkursombudsmannen begära att boförvaltaren sammankallar borgenärsstämman och sända alla borgenärer i förväg granskningsberättelsen för att utgöra grunden i behandlingen i stämman.

4a) Enligt 3 § brukar konkursombudsmannen begära information i synnerhet på grund av att boförvaltaren inte gett sakenligt de uppgifter som borgenären eller gäldenären begärt av honom. Annars är det ofta fråga om påståenden, att boets medel sålts till underpris.

b) Konkursombudsmannen kan anmoda boförvaltaren att t.ex. ge in de handlingar, som innehåller den information, som borgenären eller gäldenären i fråga saknar. Är det fråga om ett påstående om underprisköp, begär konkursombudsmannen köpebrevet och en redogörelse om realiserings-sättet samt det sätt som boet före köpet har försäkrat sig om prisets riktighet.

c) Mycket sällan.

5) Om boförvaltaren själv har gått i konkurs eller vid ett utmätningsförsök konstaterats sakna medel, låter konkursombudsmannen granska alla konkursbon, som skötts av denna boförvaltare. Om misstanken om missbruk har väckts av institutionaliserade borgenärer (banker, försäkringsbolag, skattemyndigheter o.s.v.), låter konkursombudsmannen granska boet. Ock-

så annars brukar granskningar utföras om anmälan syns vara befogad och någon gång också för att det går onda rykten om en viss boförvaltare.

Granskningarna som gäller gäldenären utförs vanligen efter boförvaltarens initiativ, eftersom boets egna tillgångar inte räcker till att bekosta en specialgranskning. Som en motivering av en granskningsbegäran finns vanligen en misstanke om brott eller en eventuell återvinningsmöjlighet.

6) Vanligen utförs granskningarna av auktoriserade revisorer. Konkursombudsmannens byrå utför själv bara en liten del av granskningarna.

7) Övervakningsuppdraget är allmänt och behöver ingen särskild impuls. Övervakningen är i princip ytlig och den baserar sig på de uppgifter som konkursombudsmannens byrå har fått.

8a) Behov till användning av vite har inte uppkommit.

b) Under åren 1995–1997 har boförvaltaren befriats från sitt uppdrag i 112 konkursbon. Detta hände antingen efter konkursombudsmannens begäran eller boförvaltaren frivilligt ville avlämna uppdraget efter konkursombudsmannens initiativ. I många fall hade befriade boförvaltare flera konkursbon samtidigt, som delvis förklarar det stora antalet fall. Under 1997 blev 13 boförvaltare befriade från förvaltningen av 29 konkursbon.

c) Konkursombudsmannen har aldrig i rätten krävt att boförvaltarens arvode sätts ned. Grunden till detta är att det saknas normer för detta. Advokatförbundets taxor för boförvaltningsuppdrag blev avskaffade på grund av konkurrensmyndigheternas inställning år 1993.

C. Konkursombudsmannens uppgift att främja och utveckla god boförvaltningssed.

1) Konkursombudsmannen tar hand om att de rekommendationer som delegationen för konkursärenden ger också verkställs i praktiken. Konkursombudsmannen styr praxisen till önskad riktning genom ställningstaganden i de beslut som konkursombudsmannen fattar i olika klagomål. Dessutom ger konkursombudsmannen utlåtanden om god boförvaltningssed till domstolar.

2a) Delegationen för konkursärenden har en central roll vid utvecklandet av god boförvaltningssed.

b) Som utgångspunkt har man att konkursombudsmannen känner till den konkursrättsliga lagstiftningen och den lagstiftning och det reglemente som styr advokatverksamheten i övrigt. Konkursombudsmannen följer domstolspraxisen och Advokatförbundets egen medlemspraxis och formlar sina ställningstaganden angående god boförvaltningsed på basen av den information som på detta sätt är tillgänglig.

D. Förhållandet mellan Konkursombudsmannen och borgenärerna

1a) I princip är det fortfarande borgenärerna som i främsta rummet övervakar boförvaltarens åtaganden. Efter att alla allmänna förmånsrätter blev avskaffade, minskade borgenärernas intresse att övervaka boförvaltningen på så sätt, att tyngdpunkten i övervakningen är kännbart på väg att övergå från borgenärerna till konkursombudsmannens byrå. Mest intresserade av övervakningen är separatister vars rättigheter delvis säkras av panträtten.

b) I princip kompletterar den förstnämnda den sistnämnda. I verkligheten brukar borgenärerna informera konkursombudsmannen om sina iakttagelser för att denne skall skrida till åtgärder.

2) I princip har konkursombudsmannen och borgenärerna gemensamma intressen: boet skall förvaltas effektivt, smidigt och med tanke på både borgenärernas och gäldenärernas intressen. Enstaka borgenärer och konkursombudsmannen samt borgenärerna i allmänhet kan i enstaka fall ha motstridiga intressen. Så kan hända t.ex. mellan separatister och övriga borgenärer.

I praktiken har det aldrig uppstått motstridigheter mellan konkursombudsmannen och borgenärerna. I princip är detta naturligtvis möjligt t.ex. i fall, där boförvaltaren har agerat endast med tanke på en borgenärs intresse och negligerat andras intressen.

3a) Ja, ungefär en gång i två månader.

b) Boförvaltaren tar kontakt med konkursombudsmannen och informerar om eventuella inkommande svårigheter vid omröstning eller att rösträtten vid mötet eventuellt används på ett sätt som gör den röstberättigade till boets motpart och således jävig. Dessa är de vanligaste fallen. Dessutom är konkursombudsmannens byrå representerad i sådana borgenärs-sammanträden, där behandlingen gäller den granskning av boet, som gjorts efter konkursombudsmannens initiativ.

4) I denna fråga har konkursombudsmannen strävat efter låg profil. Om domstolen gör en förfrågan i ärendet, syftar man hellre att rekommendera den som passar till uppdraget och inte tvärtom, den som inte passar. I princip är det naturligtvis möjligt att uttala sig på det sistnämnda sättet också, i synnerhet i fall där någon är misstänkt för allvarliga brott försöker konkursombudsmannen inverka på domstolen på det sättet att inte en sådan person skulle bli vald.

Målsättningen är endast den att boet får en kompetent boförvaltare. Om konkursombudsmannen känner till olika boförvaltarekandidater, såsom det vanligen brukar vara, boets omfattning och karaktär, kan han också av erfarenhet veta vem som är den optimala personen för boet. En kandidat kan ha goda säljkontakter, en annan erfarenhet i frågor som väntas aktualisera sig o.s.v.

E. Övrigt

1a) Under 1997 och pågående år har domstolarna varit relativt aktiva i detta hänseende. Vanligtvis är det tingsrätten som efter parternas initiativ vill inhämta ett utlåtande från konkursombudsmannen. Hovrätten har skickat tre utlåtanden. Hovrätten har alltid begärt ett utlåtande efter eget initiativ. Högsta domstolen har hittills inte begärt något utlåtande.

b) Vanligen är det på ett eller annat sätt fråga om praxisen på området, antingen under borgenärssammanträden eller boförvaltningspraxisen. Dessutom vill man veta, huruvida ett visst förfarande står i linje med god boförvaltningssed. Några gånger har frågan gällt tolkningen av ett visst konkursrättsligt stadgande. Detta har varit osakligt, tycker jag. Eftersom hovrätterna endast tre gånger velat ha utlåtanden, kan jag minnas vad det i huvudsak var fråga om:

1. Enligt konkurslagens stadgande, som var i kraft till 1.3.1998, kunde inte boförvaltaren ha något som helst beroendeförhållande med gäldenären. Lagen sade ingenting om beroendeförhållandet med borgenären. Å andra sidan borde enligt lagen boförvaltaren gärna vara en person som samtidigt också själv var borgenär. Detta stadgande var ändå inte levande rätt. I ett fall hade en bankjurist blivit vald till uppdraget på bankens och en annan borgenärs röster. Vissa borgenärer yrkade att någon annan än bankjuristen skulle väljas som boförvaltare. Hovrätten ville från konkursombudsmannen veta, huruvida banktjänstemannen var jävig för uppdraget.

2. Borgenärsstämman hade beslutat om boförvaltarens arvode. De borgenärer, som i inget fall skulle få en utdelning från boet hade emotsatt sig

beslutet. Hovrätten ville få ett utlåtande angående frågan, om dessa borgenärer hade rätt att ta del i omröstningen och för den skull lagenlig rätt att söka ändring i slutresultatet.

3. Enligt konkurslagen är det inte möjligt att rösta med en fordran som är uppenbarligen ogrundad. En del amerikanska borgenärer hade bevakat fordringar som bestod av amerikanska skadeståndsbelopp. Hovrätten begärde hos konkursombudsmannen att denne skulle uttala sin ståndpunkt angående den praxis, som gällde röstberäkningen i sådana fall.

Nr 109/1995

Given i Helsingfors den 31 januari 1995

Lag**om övervakning av förvaltningen av konkursbon**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

Allmänna stadganden**1 §**

För övervakning av förvaltningen av konkursbon finns i samband med justitieministeriet en konkursombudsman.

Konkursombudsmannen skall

- 1) följa verksamheten i konkursbon samt genom initiativ, råd och anvisningar främja och utveckla god boförvaltningssed,
- 2) övervaka att ett konkursbo sköts enligt lag och god boförvaltningssed och att boförvaltarna sköter sitt uppdrag på behörigt sätt,
- 3) vid behov sörja för att gäldenärens räkenskaper och verksamhet granskas,
- 4) vidta nödvändiga åtgärder då han fått kännedom om försummelser och missbruk eller andra omständigheter som kräver rättelse samt
- 5) utföra andra uppgifter som i lag eller förordning tilldelats honom.

Konkursombudsmannen skall på motsvarande sätt i tillräcklig utsträckning också följa genomförandet av företagsaneringar samt övervaka att utredarna sköter sitt uppdrag på behörigt sätt.

2 §

Konkursombudsmannen kan ha en byrå. Vid byrån kan inom ramen för statsbudgeten finnas ett behövt antal tjänstemän som är föredragande samt annan personal.

Övervakning av förvaltningen av konkursbon**3 §**

En interimistisk boförvaltare, god man och syssloman (*boförvaltare*) skall utan dröjsmål på konkursombudsmannens begäran tillstålla honom uppgifter och utredningar som behövs för övervakningen. De skall även i övrigt medverka till att konkursombudsmannen kan sköta sitt uppdrag på behörigt sätt. En boförvaltare har dessa skyldigheter även efter att hans mandatperiod har upphört.

Vad 1 mom. stadgar om boförvaltare gäller också övervakare som förordnas enligt 52 § 2 mom. Konkursstadgan.

4 §

Konkursombudsmannen har rätt att granska konkursboets handlingar och andra upptagningar som gäller gäldenären eller konkursboet och som konkursombudsmannen anser vara behövliga för utförandet av uppdraget. Konkursombudsmannen kan ta handlingarna och upptagningarna i sin besittning för tiden för granskningen och ta kopior av dem. Konkursombudsmannen har rätt att få tillträde till kontors-, produktions- och förvaringsutrymmen och andra motsvarande utrymmen som är i konkursboets besittning samt att granska boets kassa och annan egendom som hör till boet.

Konkursombudsmannen har utan hinder av sekreterstadgandena samma rätt som gäldenären eller konkursboet att få uppgifter om gäldenärens eller konkursboets verksamhet och ekonomiska situation samt uppgifter om gäldenärens eller konkursboets bankkonton och betalningsrörelse samt om avtal och förbindelser som gäller finansieringen. Uppgifterna skall ges utan avgift.

5 §

Konkursombudsmannen kan förordna en eller flera inspektörer att utföra särskild granskning av gäldenärens eller konkursboets förvaltning, räkenskaper och verksamhet. De som utför granskningen har de rättigheter som nämns i 4 § 1 mom.

Kostnaderna för särskild granskning betalas av statens medel. Om granskningen har varit behövlig för konkursboet är det skyldigt att till staten betala de totala kostnaderna för granskningen. Konkursboet kan påföras betalningsskyldighet också först efter det att i konkursboet har samlats tillräckliga medel för betalningen av avgifterna. Beträffande avgifterna iakttas i övrigt i tillämpliga delar lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92).

Konkursboet kan på ansökan anhängiggöra ett ärende som gäller betalningsskyldighet vid den domstol som är behörig i konkursärendet inom 30 dagar efter att konkursboet har fått del av konkursombudsmannens beslut. Domstolen kan förbjuda att beslutet verkställs tills vidare.

6 §

Konkursombudsmannen har rätt att delta i borgenärssammanträden och att yttra sig vid dem samt att i protokollet få antecknat de anmärkningar som han finner anledning till.

Konkursombudsmannen kan bistå en konkursgäldenär, borgenär eller boförvaltare i ett konkursärende eller vid en rättegång som anknyter till ett konkursärende, om ärendet är av allmän betydelse.

7 §

Om boförvaltaren försummar en uppgift eller skyldighet som ankommer på honom, kan domstolen på konkursombudsmannens ansökan vid vite förplikta honom att fullgöra den inom en utsatt tid.

Domstolen kan på konkursombudsmannens ansökan skilja boförvaltaren från hans uppdrag, om han i väsentlig mån försummar sina uppgifter eller

skyldigheter eller om det finns andra vägande skäl. En ny boförvaltare förordnas med iakttagande av 50-52 §§ konkursstadgan.

Domstolen kan på konkursombudsmannens ansökan nedsätta det arvode som borgenärerna fastställt för boförvaltaren, om boförvaltaren i väsentlig mån försummat sina uppgifter eller skyldigheter eller om arvodet klart överstiger vad som skall anses skäligt. Yrkandet skall framföras inom 30 dagar från den dag då borgenärerna fattade beslut om boförvaltarens arvode.

I ett ärende som avses i 1-3 mom. skall domstolen höra boförvaltaren och enligt prövning andra parter.

8 §

Konkursombudsmannen har enligt 4 § 1 mom. rätt att granska handlingar och andra upptagningar som tillhört konkursboet samt rätt att få de uppgifter som avses i 4 § 2 mom. Och rätt att förordna att särskild granskning skall förrättas också när konkursen har förfallit på grund av brist på medel.

Om gäldenären eller någon annan som har de handlingar och upptagningar som nämns i 1 mom. i sin besittning, inte på begäran överlämnar dem till konkursombudsmannen eller om det föreligger fara att de förstörs eller döljs, kan domstolen förordna att de tas i beslag för tiden för granskningen. Domstolen kan också förordna om andra åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa granskningen. Angående dessa säkringsåtgärder gäller i tillämpliga delar 7 kap. 4, 5, 8 och 11-14 §§ rättegångsbalken.

Övervakning i anslutning till saneringsförfarande

9 §

Konkursombudsmannen har enligt 4 § 1 mom. rätt att granska handlingar och andra upptagningar som hänför sig till saneringsförfarande och som tillhör utredaren.

En utredare skall utan dröjsmål på konkursombudsmannens begäran tillställa honom uppgifter och utredningar som behövs för övervakningen. Utredaren skall även i övrigt medverka till att konkursombudsmannen kan sköta sitt uppdrag på behörigt sätt. En utredare har dessa skyldigheter även efter att hans mandatperiod har upphört.

10 §

Konkursombudsmannen har rätt att delta i borgenärsdelegationens sammanträden och att yttra sig vid dem samt att i protokollet få antecknat de anmärkningar som han finner anledning till.

Konkursombudsmannen kan bistå en gäldenär, borgenär eller utredare i ett saneringsärende eller vid en rättegång som anknyter till ett saneringsärende, om ärendet är av allmän betydelse.

11 §

På konkursombudsmannens yrkande kan domstolen

1) enligt 85 § lagen om företagssanering (47/93) förplikta utredaren att fullgöra en uppgift eller skyldighet som ankommer på honom enligt denna eller

någon annan lag,

2) enligt 86 § lagen om företagssanering skilja utredaren från hans uppdrag, samt

3) minska det arvode som borgenärsdelegationen fastställt för utredaren, om denne i väsentlig mån försummat sina uppgifter eller skyldigheter enligt denna eller någon annan lag eller om arvodet klart överstiger vad som enligt 87 § 1 mom. lagen om företagssanering skall anses skäligt.

Ett ärende som avses i 1 mom. 3 punkten skall anhängiggöras och handläggas med iakttagande i tillämpliga delar av 87 § 4 mom. lagen om företagsanering.

Särskilda stadganden

12 §

Domstolen kan i ett anhängigt ärende på eget initiativ eller på begäran av en part inhämta utlåtande av konkursombudsmannen i frågor som faller inom hans verksamhetsområde.

13 §

Konkursombudsmannen kan förordna en tjänsteman som lyder under honom att föra konkursombudsmannens talan vid domstol eller att bistå vid en rättegång. Konkursombudsmannen kan förordna en tjänsteman som lyder under honom eller någon annan person att utföra en bestämd uppgift som hänför sig till genomförandet av övervakningen.

Konkursombudsmannen kan anlita sakkunniga.

14 §

Konkursombudsmannen samt den som på konkursombudsmannens uppdrag utför särskild granskning eller en uppgift som hänför sig till genomförandet av övervakningen har rätt att av polisen eller någon annan myndighet få den handräckning som behövs för utförande av uppdraget.

15 §

Om motparten till den som biståtts av konkursombudsmannen eller tjänsteman som lyder under honom förlorar målet vid en rättegång, skall han åläggas att ersätta staten för kostnaderna för bistånd enligt de grunder som stadgas för ersättande av rättegångskostnader i förhållandet mellan parter.

16 §

Konkursombudsmannen, den som är anställd vid hans byrå eller den som på uppdrag av honom utför en uppgift får inte olovligen röja eller till egen eller annans fördel utnyttja vad han i sitt uppdrag har fått veta om någons ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemligheter eller personliga förhållanden.

Konkursombudsmannen har utan hinder av tystnadsplikten i 1 mom. rätt att lämna uppgifter till domstolen, förundersökningsmyndigheterna och åklagaren samt skatteförvaltningen och till andra myndigheter som enligt lag har rätt att få uppgifter. Konkursombudsmannen har också rätt att lämna en uppgift som skall hållas hemlig till den som behöver uppgiften för att bevaka sina

intressen eller rättigheter eller för att fullgöra sina skyldigheter.

Den som i strid med 1 mom. Röjer eller använder de uppgifter som där avses skall, om för gärningen inte skall dömas till straff enligt 40 kap. 5 § strafflagen, för *brott mot tystnadsplikten enligt lagen om övervakning av förvaltningen av konkursbon* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

17 §

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

Genom förordning kan stadgas om vilka uppgifter boförvaltaren och utredaren utan särskild begäran skall tillställa konkursombudsmannen.

18 §

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1995.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

RP 249/94

LaUB 16/94

Helsingfors den 31 januari 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Justitieminister Anneli Jäätteenmäki

Nr 1219/1997

Given i Helsingfors den 19 december 1997

Lag

om ändring av 7 § lagen om övervakning av förvaltningen av konkursbon

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 7 § 2 mom. lagen den 31 januari 1995 om övervakning av förvaltningen av konkursbon (109/1995) som följer:

7 §

Domstolen kan på konkursombudsmannens ansökan skilja boförvaltaren från hans uppdrag på de grunder som anges i 61 § konkursstadgan. En ny boförvaltare skall vid behov förordnas med iakttagande av 50 eller 51 § konkursstadgan.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1998.

RP 49/1997

LaUB 11/1997

RSv 139/1997

Helsingfors den 19 december 1997

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Justitieminister Kari Häkämies

Nr 650

Lag**om ändring av 16 § lagen om övervakning av förvaltningen av konkursbon**

Given i Helsingfors den 21 maj 1999

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 31 januari 1995 om övervakning av förvaltningen av konkursbon (109/1995) 16 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1016/1995, som följer:

16 §

Utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får konkursombudsmannen till domstolen och skatteförvaltningen samt till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott lämna ut sådana uppgifter om en enskilds eller en sammanlutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskilds

personliga förhållanden som han tagit del av i sitt uppdrag. Konkursombudsmannen har rätt att lämna ut en sekretessbelagd uppgift också till den som behöver uppgiften för att bevaka sina intressen eller rättigheter eller för att fullgöra sina skyldigheter.

Denna lag träder i kraft den 1 december 1999.

Helsingfors den 21 maj 1999

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Justitieminister *Johannes Koskinen*

RP 30/1998
FvUB 31/1998
RSv 303/1998

REKOMMENDATION AV DELEGATIONEN FÖR KONKURSÄRENDEN 8/31.12.1997

BOFÖRVALTARENS ARVODE

1 Allmänt

Boförvaltarens arvode för skötseln av konkursboet bestämdes länge enligt Finlands Advokatförbunds arvoderekommendation. Den sista rekommendationen gavs år 1990. Konkurrensmyndigheterna ansåg att en rekommendation utarbetad av en enda organisation som företrädde näringsidkare stod i strid med den lag om konkurrensbegränsningar som trädde i kraft år 1992.

I praktiken har boförvaltningsarvodena dels bestämts på basis av det resultat som uppnåtts vid realiseringen av boets egendom, dels på basis av de åtgärder som vidtagits samt genom olika kombinationer av dessa. Arvodespraxis har visat sig vara oenhetlig. Representanter för borgenärerna samt boförvaltarna och domarna har upplevt situationen som problematisk. Delegationen för konkursärenden har därför ansett det viktigt att utarbeta en rekommendation om boförvaltarnas arvoden.

I rekommendationen behandlas den lagstiftning som reglerar boförvaltningsarvodena, en boförvaltares sedvanliga uppgifter samt de arvoden som bestäms utgående från dessa, dels för interimistiska boförvaltare och dels för gode män och syssemän. Dessutom behandlar rekommendationen separatfakturering av åtgärder som

inte hör till en boförvaltares sedvanliga uppgifter samt boförvaltningsarvodet i de fall där boet fortsätter gäldenärens rörelse. Dessutom behandlar rekommendationen fastställandet av arvodesfakturan samt frågan om arvodesförskott.

2 Lagstiftning

Enligt 50 § 3 mom. konkursstadgan har **en interimistisk boförvaltare** rätt att för sitt uppdrag få ett arvode som är skäligt med hänsyn till uppgiftens svårighetsgrad, omfattningen av det arbete som utförts och andra omständigheter. En interimistisk boförvaltare har också rätt till ersättning för de kostnader som varit nödvändiga för fullgörandet av uppdraget.

Den interimistiske boförvaltarens arvode fastställs av borgenärsstämman efter borgenärsförhöret. Om det bestäms att konkursen skall förfalla eller den återkallas, är gäldenären betalningsskyldig. I så fall fastställer domstolen boförvaltarens arvode och ersättningsbeloppet.

Enligt 79 § konkursstadgan skall **gode männens och sysslomännens** arvode fastställas av borgenärerna "antingen till visst för hundra, eller enligt annan grund. Dock må ej sysslomäns arvode räknas efter tid".

Eftersom gode männen enligt 62 § konkursstadgan utan särskilt förordnande är sysslomän efter den fataljedag som har utsatts för bevakningar, bestäms såväl gode männens som sysslomännens arvode i allmänhet vid slutsammanträdet, i samband med att boet avslutas.

3 Boförvaltarnas sedvanliga åtgärder

3.1 Interimistisk boförvaltare

En interimistisk boförvaltare skall göra en förteckning över boets tillgångar och skulder samt en sådan utredning som en interimistisk boförvaltare är skyldig att avge. Till en interimistisk boförvaltares uppgifter hör i allmänhet att

- ◆ ta boets egendom i sin besittning, vidta de åtgärder som behövs för att egendomen skall bibehålla sitt värde och realiseringen av den lyckas samt för att skydda egendomen (t.ex. teckna försäkringar, se till att lokaliteterna hålls låsta osv.)
- ◆ vidta åtgärder i anslutning till de anställdas arbetsförhållanden (uppsägningar, utredning av lönefordringar, lönegarantiansökningar, anmälningar till arbetspensions- och olycksfallsförsäkringsbolag),
- ◆ säga upp och ingå de avtal som behövs (bl.a. el-, hyres- och telefonabonnemangavtal),
- ◆ avsluta och öppna bankkonton i boets namn,
- ◆ lämna in olika anmälningar till myndigheterna och att besvara myndigheternas förfrågningar,
- ◆ sälja egendom som löper risk att förfaras,
- ◆ se till att bokföringen sköts,
- ◆ uppträda vid borgenärsförhøret i underrätten och tillställa borgenärerna meddelande om borgenärsförhøret,
- ◆ avge redovisning över sin förvaltning till gode mannen.

3.2 Gode man och syssloman.

En gode man och syssloman har hand om uppgifterna i anslutning till skötseln av konkursboet, realiseringen av dess egendom och domstolshandläggningen av konkursärendet. Sedvanliga uppgifter för gode mannen eller sysslomannen är i allmänhet att:

- ◆ ta emot boet av en interimistisk boförvaltare/gode man,
- ◆ sända offentlig stämning till borgenärerna,
- ◆ på sedvanligt sätt uppträda i rätten i samband med domstolshandläggningen av konkursärendet,
- ◆ preliminärt granska konkursgäldenärens bokföring och handlingar för att utreda huruvida gäldenären har gjort sig skyldig till brott, grunder för återvinning föreligger eller det finns behov av särskild granskning samt att preliminärt göra sig förtrogen med berättelsen från en särskild granskning,
- ◆ göra anmälan till åklagarmyndigheten för väckande av talan om näringförbud,

- ◆ sköta och realisera boets egendom,
- ◆ fakturera fordringar och sända betalningsuppmärksamheter,
- ◆ regelbundet rapportera till borgenärerna och gäldenären,
- ◆ sammankalla borgenärsstämmor, hålla borgenärsstämmor och föra protokoll vid stämmorna,
- ◆ dra försorg om gäldenärens och boets bokföring och förvaringen av denna,
- ◆ granska konkursbevakningsskrifterna, föra de förhandlingar som behövs för utredning av bevakningarna, söka förlikningsalternativ och göra upp förteckningen över bevakade fordringar,
- ◆ sända ut intyg över utdelningen ur boet
- ◆ göra upp slutredovisning och förslag till utdelning,
- ◆ kalla till slutsammanträde, hålla sammanträdet och föra protokoll vid detta,
- ◆ betala ut utdelningen till borgenärerna.

4 Hur arvodet bestäms

4.1 En interimistisk boförvaltares arvode

Enligt 50 § 3 mom. konkursstadgan har en **interimistisk boförvaltare** rätt att för utförandet av de uppgifter som avses i punkt 3.1 få ett arvode som är skäligt med hänsyn till uppgiftens svårighetsgrad, omfattningen av det arbete som utförts och andra omständigheter. Den interimistiske boförvaltarens arvode baserar sig följaktligen på de **åtgärder** som han har vidtagit för skötseln av konkursboet.

Arvodet för åtgärderna kan i skälig utsträckning höjas eller sänkas på basis av t.ex. följande omständigheter:

- ◆ boets omfattning och art samt den bransch i vilken gäldenären verkar,
- ◆ arten av boets egendom,
- ◆ antalet borgenärer,
- ◆ den särskilda sakkunskap som skötseln av boet förutsätter,
- ◆ hur ändamålsenligt och effektivt boet har skötts,
- ◆ den omständigheten att ett totalarvode inte motsvarar den allmänna nivån på arvoden i konkursbon

som till sin storlek, sitt ansvar eller sin arbetsmängd motsvarar ifrågavarande konkursbo.

Grunderna för höjning och sänkning av arvodena skall beaktas genom prövning från fall till fall. Bl.a. i sådana fall där konkursen förfaller kan det ibland hända att det i det skedet då boet förvaltas av en interimistisk boförvaltare finns väsentligt mer eller väsentligt mindre arbete än i en konkurs som inte förfaller.

En interimistisk boförvaltare har inte rätt att av boets medel få betalning för förberedande åtgärder som han har vidtagit före konkursen.

Ett åtgärdsbaserat arvode som baserar sig på hur krävande och omfattande arbetet har varit samt andra omständigheter kan i allmänhet i praktiken ställas i proportion till boets sannolika realisationsvärde. Detta är dock inte möjligt om beloppet av de kända tillgångarna i boet står i uppenbart missförhållande till det arbete som behövs för att utreda boet.

Boets sannolika realisationsvärde skall uppskattas utgående från det värde som egendomen sannolikt kommer att få vid försäljningen. Tillgångar som borgenärerna kommer att kvitta skall inte beaktas. Av fordringarna skall endast beaktas det belopp som de sannolikt kommer att inbringa till boet. Värdet av pantsatt egendom skall beaktas i kalkylen, om inte panthavaren omedelbart efter att konkursen har inletts meddelar att han tar hand om panten och också i praktiken gör det.

Den interimistiska boförvaltarens arvode för de sedvanliga åtgärder som nämns i punkt 3.1 kan i allmänhet ställas i proportion till konkursboets sannolika realisationsvärde på följande sätt:

Nedre gräns för en interimistisk boförvaltares jämförelsearvode.

Boets sannolika realisationsvärde	Standardarvode	Arvode för den del av realisationsvärdet som överskrider den nedre gränsen
100.000-200.000	12.500	1,5 %
200.000-500.000	14.000	1 %
500.000-1.000.000	17.000	1 %
1.000.000-2.000.000	22.000	0,6 %
2.000.000-5.000.000	28.000	0,4 %
5.000.000-10.000.000	40.000	0,2 %

Övre gräns för en interimistisk boförvaltares jämförelsearvode.

Boets sannolika realisationsvärde	Standardarvode	Arvode för den del av realisationsvärdet som överskrider den nedre gränsen
100.000-200.000	17.500	2 %
200.000-500.000	19.500	1,2 %
500.000-1.000.000	23.100	1,2 %
1.000.000-2.000.000	29.100	0,75 %
2.000.000-5.000.000	36.600	0,45 %
5.000.000-10.000.000	50.100	0,25 %

Till arvodet läggs mervärdesskatt.

Konkursbon vilkas sannolika realisationsvärde är större än 10.000.000 mark skiljer sig i allmänhet så mycket från vanliga konkursbon att arvodet för dessa bör bestämmas från fall till fall med iakttagande i tillämpliga delar av vad som föreskrivs i denna rekommendation.

4.2 En gode mans och sysslomans arvode

I en gode mans och sysslomans arvode ingår ersättning för de sedvanliga uppgifter som nämns i punkt 3.2. Arvodet bestäms enligt konkursboets realisationsvärde. Även om arvodet bestäms såsom ett totalbelopp, enligt

boets realisationsvärde, skall boförvaltaren utöver den redogörelse som han annars skall ge (se rekommendation 1/15.11.1995) alltid på begäran ge borgenärerna en redogörelse för vilka uppgifter han har utfört.

I realisationsvärdet skall inte beaktas kvittade fordringar, såsom tillgångar som funnits på bankkonton.

Gode människors och sysslomännens skäliga sammanlagda arvode för de sedvanliga åtgärder som nämns i punkt 3.2 bestäms inom följande gränser:

Nedre gräns för en gode mans eller sysslomans arvode

Boets sannolika realisationsvärde	Standardarvode	Arvode för den del av realisationsvärdet som överskrider den nedre gränsen
100.000-200.000	25.000	15 %
200.000-500.000	40.000	11 %
500.000-1.000.000	73.000	10 %
1.000.000-2.000.000	123.000	7 %
2.000.000-5.000.000	193.000	3,5 %
5.000.000-10.000.000	298.000	2,25 %

Övre gräns för en god mans eller sysslomans arvode.

Boets sannolika realisationsvärde	Standardarvode	Arvode för den del av realisationsvärdet som överskrider den nedre gränsen
100.000-200.000	30.000	18 %
200.000-500.000	48.000	12,5 %
500.000-1.000.000	85.500	11 %
1.000.000-2.000.000	140.500	7,5 %
2.000.000-5.000.000	215.500	4 %
5.000.000-10.000.000	335.500	2,6 %

Till arvodet läggs mervärdesskatt.

Konkursbon vilkas realisationsvärde är större än 10.000.000 mark skiljer sig i allmänhet så mycket från vanliga konkursbon att arvodet för dessa bör bestäms

mas från fall till fall med iakttagande i tillämpliga delar av vad som föreskrivs i denna rekommendation.

Arvodet kan höjas eller sänkas inom ovan nämnda gränser eller av särskilda orsaker i skälig utsträckning höjas eller sänkas också under eller över ovan nämnda gränser på basis av t.ex. följande omständigheter:

- ◆ boets omfattning och art samt den bransch i vilken gäldenären verkar,
- ◆ arten av boets egendom,
- ◆ antalet borgenärer,
- ◆ den arbetsinsats som behövs för skötseln av boet,
- ◆ den särskilda sakkunskap som skötseln av boet förutsätter,
- ◆ hur ändamålsenligt och effektivt boet har skötts,
- ◆ den omständigheten att ett totalarvode inte motsvarar den allmänna nivån på arvoden i konkursbon som till sin storlek, sitt ansvar eller sin arbetsmängd motsvarar ifrågavarande konkursbo.

Om boförvaltarna är två eller flera, fördelas arvodet mellan dem enligt ansvar och arbetsmängd, om inte annat har avtalats. Samma fördelningsgrund tillämpas om gode mannen och sysslomannen inte har varit samma person.

Om en interimistisk boförvaltare redan har vidtagit sådana realisationsåtgärder som i allmänhet ankommer på gode mannen eller sysslomannen, ökar dessa inkomster inte gode mannens eller sysslomannens arvode. Det arvode som den interimistiske boförvaltaren får för dessa realisationsåtgärder betalas enligt ovan nämnda tabell, beräknat på egendomens realisationsvärde.

Borgenärsstämman kan bestämma att gode mannens och sysslomannens arvode skall vara åtgärdsbaserat bl.a. om

- ◆ merparten av boets tillgångar är pantsatta,
- ◆ boet i praktiken är medellöst eller konkursen skulle förfalla om inte en borgenär tog ansvaret för betalningen av dess kostnader och uppkomsten av ett realisationsresultat huvudsakligen är beroende av utgången av återvinningsrättegångar i vilka boförvaltaren för talan eller av andra motsvarande åtgärder, eller

- ◆ det finns annan orsak att tillämpa åtgärdsarvode.

Borgenärsstämman fattar beslut om de grunder enligt vilka det åtgärdsbaserade arvodet bestäms. Konkursdelegationen rekommenderar att borgenärsstämman tar upp frågan i ett så tidigt skede som möjligt av boförvaltningen. När man bestämmer dessa grunder gäller det att beakta hur mycket och hur krävande åtgärder skötseln av konkursboet enligt god boförvaltningssed förutsätter.

4.3 Gode mannens och sysslomannens arvode för vård och försäljning av pantsatt egendom.

Enligt 80 § konkursstadgan skall av försäljningspriset för sådan egendom i vilken en borgenär har panträtt omedelbart efter utmätnings- och försäljningskostnaderna till konkursboet betalas de nödvändiga kostnader och utgifter som har orsakats av skötseln och försäljningen av föremålet.

Delegationen rekommenderar att boförvaltaren och panthavaren i ett så tidigt skede av boförvaltningen som möjligt kommer överens om ansvaret för skötseln av den pantsatta egendomen samt om försäljningsåtgärderna.

När arvodet för skötseln av boet bestäms, skall de pantsatta egendomsposterna beaktas **realisationsvärdet** på ett sådant sätt att arvodet för skötseln och försäljningen av de pantsatta egendomsraterna är skäligt i förhållande till boförvaltarens ansvar och arbetsmängd. Har boförvaltarens uppgifter för den pantsatta egendomspostens vidkommande inte omfattat alla de uppgifter som hör till sedvanlig skötsel och realisering av boets egendom, beaktas vid beräkningen av realisationsvärdet av konkursboets egendom en särskilt avtalad del av den pantsatta egendomspostens värde. Storleken av denna andel påverkas av i vilken mån panthavaren själv har haft hand om skötseln och försäljningen av panten. Om panthavaren i praktiken har haft hand om skötseln av egendomen, sökt reda på köparen, skött försäljningsförhandlingarna och vidtagit övriga åtgärder som behövts för att åstadkomma affären, be-

stäms boförvaltarens arvode så, att han endast får arvode för uppsättningen av köpebrevet, fördelningen av köpeskillingen eller övriga åtgärder som han vidtagit i anslutning till de formaliteter som är förknippade med affären.

Alternativt kan borgenärsstämman besluta att boförvaltaren skall få **åtgärdsbaserat arvode** för att han vårdat och sålt den pantsatta egendomen. I så fall beaktas den pantsatta egendomen inte alls vid beräkningen av realisationsvärdet.

5 Separatfakturering

Boförvaltaren har rätt att separat fakturera konkursboet för åtgärder som han har fått lov att vidta till följd av rättegångar och förvaltningsprocesser samt förhandlingar i tvister som har lett till förlikning samt sådana uppdrag som han utfört och som inte kan anses höra till sedvanlig skötsel av konkursboet. I samband med skötseln av konkursboet kan det uppstå behov av sådana särskilda åtgärder som inte hör till sedvanlig skötsel av konkursboet och som kan omfatta

- ◆ rättegångar som berör boet, såsom mål som gäller indrivning av boets fordringar, övriga rättegångar, skattebesvär, förvaltningsrättsliga tvistemål o.dyl.,
- ◆ rättegångar som uppstår till följd av att konkursbevakningar görs stridiga,
- ◆ utredning av enskilda återvinningsgrunder och förande av talan med anledning av dessa,
- ◆ brottanmälan samt åtgärder i samband med förundersökning och rättegång i brottmål,
- ◆ åtgärder som skall vidtas i dotterbolag och intressebolag,
- ◆ andra utredningar och åtgärder som klart faller utanför den sedvanliga skötseln av ett konkursbo.

Faktureringsgrunden för dessa separata åtgärder är åtgärdsfakturering, enligt den arbetsmängd och art av arbete som åtgärderna medför. Dessutom beaktas uppgiftens svårighetsgrad samt värdet och betydelsen av ifrågakvarande intresse samt den allmänna arvodesnivån

i uppgifter som till omfattning, ansvar och arbetsmängd motsvarar den separata åtgärden.

6 Arvode för fortsättning av gäldenärens rörelse

Arvodet för fortsättande av gäldenärens rörelse kan antingen vara ett åtgärdsbaserat separatarvode eller bestämmas så, att omfattningen av det extra arbete och det ansvar som uppgiften medför beaktas genom förhöjning av det realisationsvärdesbaserade arvode som avses i punkt 4.2.

Arvodet för fortsättande av gäldenärens rörelse kan vara åtgärdsbaserat även om arvodet för den sedvanliga skötseln av konkursboet beräknas på boets realisationsvärde. Rörelsens resultat skall i så fall inte beaktas vid beräkningen av boets realisationsvärde.

Om arvodet för fortsättandet av rörelsen är åtgärdsbaserat och bestäms enligt utfört arbete, skall i arvodesskäl beaktas vilken omfattning rörelsen har haft, vilket ansvar detta har medfört samt vilket resultat rörelsen har givit.

Om arvodet för fortsättandet av rörelsen bestäms enligt realisationsvärdet, skall inkomsterna av rörelsen först minskas med dess kostnader.

När man tar ställning till hur arvodet för fortsättandet av rörelsen skall höjas med anledning av att boet har fortsatt gäldenärens rörelse, skall man beakta det extra arbete detta har medfört samt det ansvar som boförvaltaren har för företagets löpande förvaltning och verksamhet. När detta uppskattas skall hänsyn också tas till i vilken mån boförvaltaren har kunnat använda sig av konkursgäldenärens personal.

Ibland kan det för att trygga borgenärens ställning vara nödvändigt att fortsätta gäldenärens rörelse även om denna skulle visa sig förlustbringande. Beslutet att fortsätta verksamheten kan t.ex. grunda sig på syftet att undvika uppkomsten av sannolikt ännu större förluster. Boförvaltarens arvode kan i dessa fall inte bestämmas enligt rörelsens avkastning, utan detta bör basera sig på åtgärdsbaserad fakturering, varvid dessutom alltid skall beaktas ovan nämnda allmänna grunder för höjning och sänkning av arvodet.

7 Fastställande av boförvaltarens arvodesfaktura

För att borgenärsstämman skall kunna fastställa boförvaltarens arvodesfaktura, måste stämman ha en tillräckligt utförlig bild av boets tillstånd och de uppgifter som boförvaltaren har utfört. Delegationen rekommenderar att stämman inte fastställer arvodet förrän boförvaltaren har givit en sådan redogörelse för sin förvaltning som delegationen rekommenderar (rekommendation 1/15.11.1995).

För att borgenärerna skall ha möjlighet att bilda sig en uppfattning om de totala boudredningskostnaderna, skall för borgenärerna specificeras vilka kostnader som boförvaltaren själv har fakturerat och vilka han har betalt till utomstående, så att bl.a. följande poster framgår:

- ◆ realisationskostnaderna,
- ◆ kostnaderna för skötsel och försäljning av pantsatt egendom,
- ◆ kostnaderna för indrivning av fordringar,
- ◆ kostnaderna för förande av gäldenärens och konkursboets bokföring,
- ◆ kostnaderna för särskild granskning av konkursboet,
- ◆ arkiveringskostnaderna, samt
- ◆ kostnaderna för utplånande av gammalt bokföringsmaterial.

Det räcker att specifikationerna framgår av den enligt god boförvaltningssed uppgjorda redovisningskalkyl som boförvaltaren skall avge (rekommendation 4/27.8.1996).

När åtgärdsarvode tillämpas skall i fakturan i enlighet med god boförvaltningssed anges vilka uppgifter boförvaltaren har utfört, så att borgenärerna kan bilda sig en helhetsuppfattning om samtliga kostnader som skötseln av boet har medfört. Av fakturan skall framgå vilken timdebitering boförvaltaren och hans biträden har tillämpat. Dessutom skall boförvaltaren på begäran uppge varje åtgärd, dess pris och vilken tid som har använts för åtgärden.

Boförvaltaren får inte fakturera andra åtgärder än sådana som är behövliga och ändamålsenliga för att boet skall bli skött enligt god boförvaltningssed.

Telefon-, duplicerings- och postkostnader som uppstått i samband med skötseln av boet ingår inte i arvodet, utan kan alltid faktureras separat.

8 Utbetalning av arvoden och arvodesförskott

Den interimistiske boförvaltarens arvode kan lyftas när arvodet har godkänts av borgenärsstämman eller, om konkursen förfallit, bestämts av domstol.

Enligt 79 § konkursstadgan får gode män och sysslomän inte lyfta arvode för skötseln av konkursboet förrän slutredovisningen har gjorts. Borgenärsstämman kan dock berättiga en boförvaltare att lyfta en del av sitt arvode i förskott, i takt med att skötseln av boet framskrider. Det förskott som lyfts skall alltid hålla sig inom de ramar som borgenärssammanträdet fastställt. Förskott får inte lyftas i sådan omfattning att tillgångarna i boet inte därefter förslår till betalning av övriga massa skulder.

För separata åtgärder fastställs arvodet genom beslut av borgenärssammanträdet, antingen vid slutsammanträdet eller när den separata åtgärden slutförs.

Borgenärsstämman kan också berättiga en god man eller syssloman att i förskott ur boets medel lyfta arvode för att han utfört en separat åtgärd eller fortsatt gäldenärens rörelse, om det slutliga arvodet ännu inte har bestämts när den separata åtgärden slutförs eller rörelsen upphör.

I sin årliga redogörelse skall boförvaltaren i enlighet med god boförvaltningssed informera borgenärerna om de förskott som han har lyft ur boet.

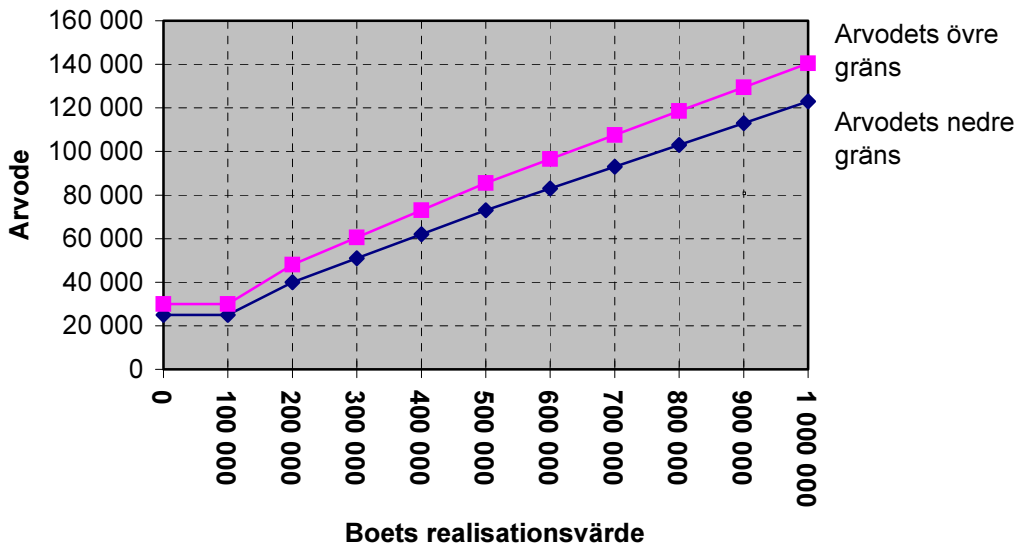
9 Datering och underskrifter

Helsingfors, den 31 december 1997.

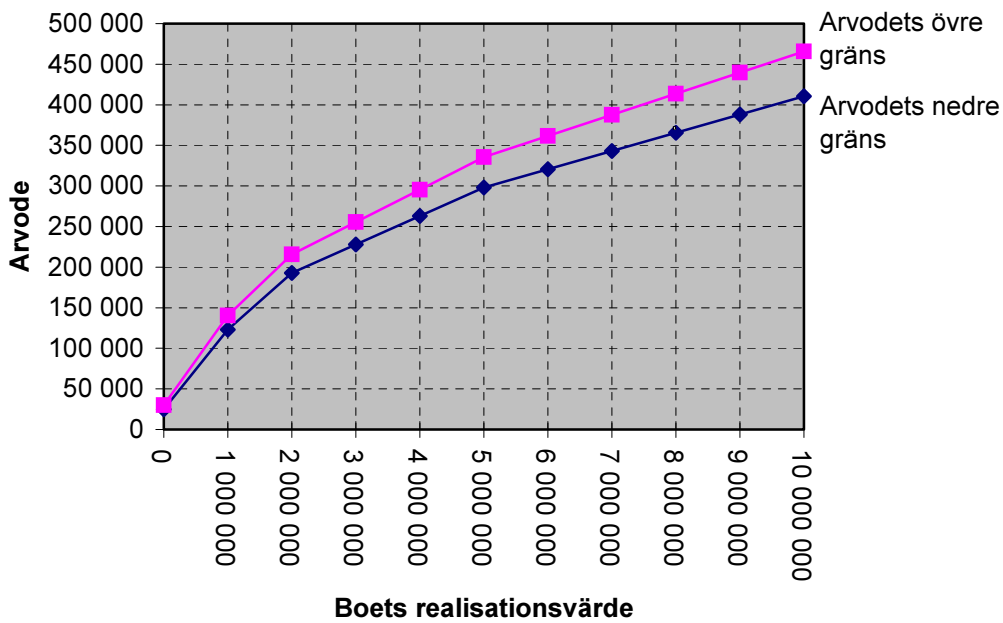
Matti Nenonen
ordförande

Eeva Arko-Koski
sekreterare

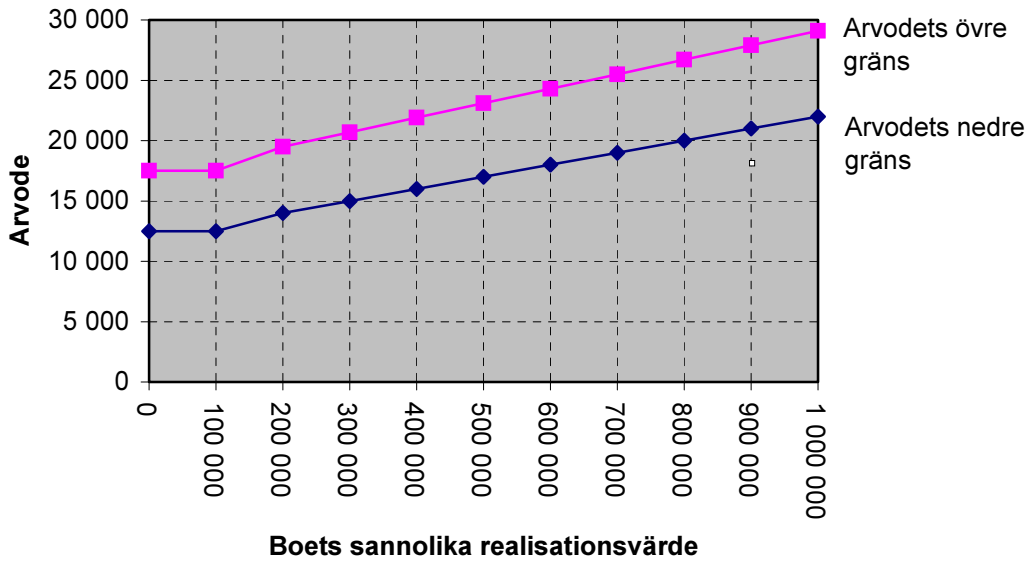
GODE MANNENS OCH SYSSLOMANNENS ARVODE
Boets realisationsvärde FIM 0 - 1.000.000

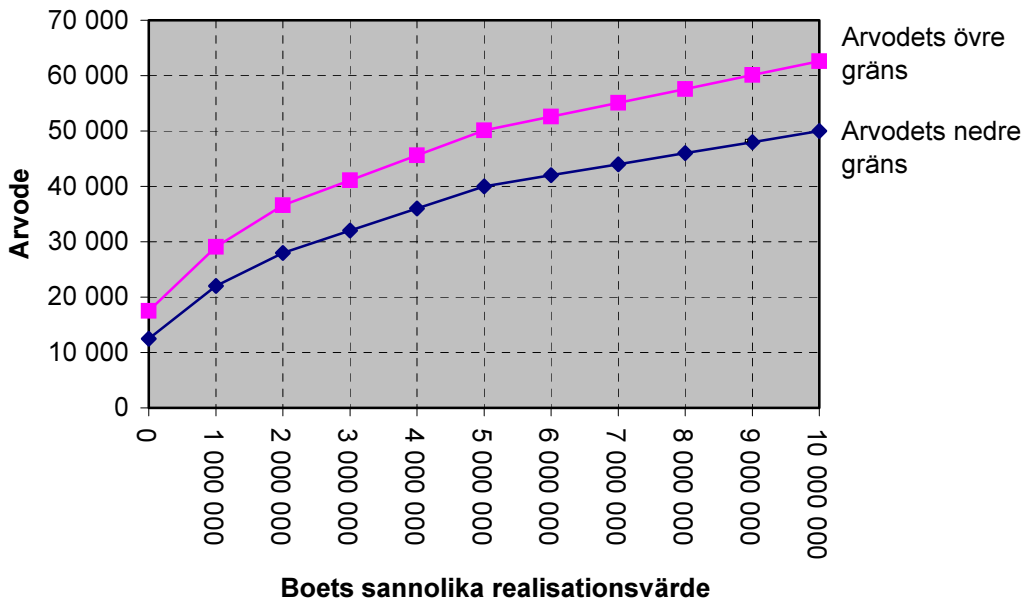
GODE MANNENS OCH SYSSLOMANNENS ARVODE
Boets realisationsvärde FIM 0 - 10.000.000

DEN INTERIMISTISKE BOFÖRVALTARENS ARVODE
Boets sannolika realisationsvärde FIM 0 - 1.000.000

DEN INTERIMISTISKE BOFÖRVALTARENS ARVODE
Boets sannolika realisationsvärde FIM 0 - 10.000.000

Oversikt over publikasjoner

Konkursråd:

Konkursråd nr. 1 - 1994 (G-0200)

Offentlige garantiordninger
Midler til fortsatt bobehandling

Konkursråd nr. 2 - mars 1995 (G-0202)

Anbefaling - Søking etter boets eiendeler

Konkursråd nr. 3 - august 1995 (G-0207 B)

Anbefaling - Strategi for ivaretagelse av det offentliges interesser i forbindelse med konkursbobehandling

Konkursråd nr. 4 - november 1995 (G0214 B)

- I Anbefaling - Regnskapsførsel og regnskapsavleggelse m.v. i konkursbo
- II Konkursrådets regionbesøk på Hamar, mai/juni 1995 og i Ålesund, oktober 1995
- III Uttalelse nr. 1/95 fra Konkursrådet

Konkursråd nr. 5 - juni 1996 (G0221 B)

- I Anbefaling - Skifterettens behandling av konkursbegjæringer og konkursboer
- II Uttalelser fra Konkursrådet
- III Rettelser

Konkursråd nr. 6 - oktober 1996 (G0226 B)

Konkurs på tvers av landegrensene
Referat fra Konkursrådets konferanse 14. juni 1996

Konkursråd nr. 7 - november 1996 (G0225 B)

Rettslige rammer for samarbeid mellom bostyrer, politi og kontrolløtere i straffesaker

Konkursråd nr. 8 - August 1997 (G0235 B)

- I Anbefaling - Behandling av straffbare forhold begått i forbindelse med konkurs
- II Bruk under hovedforhandlingen i straffesak av dokumenter og forklaringer innhentet av kontrolløtere og bostyret
- III Forslag om økning i rekvirentansvaret og senking av rettsgebyret i innstillingsboer mv.

Konkursråd nr. 9 - November 1997 (G0241 B)

- I Konkurskarantene
- II Tillegg til Konkursråd nr. 2 - Mars 1995
- III Pressemelding - Lovforslag om tvangsavvikling

Konkursråd nr. 10 - Desember 1997 (G0242 B)

- I Konkurskyldnerens opplysningsplikt og bistandsplikt etter konkursloven § 101
- II Rapport fra Konkursrådets restaurantundersøkelse i 1997
- III Tillegg til Konkursråd nr. 1 1994

Konkursråd nr. 11 - Mars 1998 (G-0248 B)

- I Konkurskarantene
- I Behandling av lønnskrav i konkurs
- II Beslag i konkursdebitors lønn mm. - dekl. § 2-11
- III Uttalelser fra Konkursrådet
- IV Presentasjon av Konkursrådets internettsider

Konkursråd nr. 12 - Mai 1998 (G-0249 B)

- I Konkurskarantene
- I Konkurs over landegrensene. FNs arbeide med modellovgivning
- II Norsk konkursjurisdiksjon i internasjonalt perspektiv
- III Uttalelser fra Konkursrådet
- IV Rettelser

Konkursråd nr.13 - Oktober 1998 (G-0259 B)

- I Rettslige avgjørelser i konkurs
- II Fokus På restaurantbransjen - erfaringer fra kemneren i Bergen
- III Uttalelser fra Konkursrådet

Konkursråd nr. 14 - januar 1999 (G - 0274 B)

- I Anbefaling - Om forholdet mellom den europeiske menneskerettighetskonvensjonen og konkursloven § 105
- II Pågrepelse og fengsling av skyldneren
- III Fortsatt bobehandling i boer uten midler
- IV Kombinert bostyreforsikring - generalpolise
- V Konkursboers adgang til å beslaglegge livsforsikringer og pensjoner

Konkursråd nr. 15 - oktober 1999 (G - 0274 B)

- I Endringer i konkurs- og panelovgivningen
- II Konkurs og skatt
- III Bobestyrers kontroll av konkursdebitors regnskaper
- IV Uttalelser fra Konkursrådet
- V Standarder for oppbudsbejæringer og fordringsanmeldelse

Brosjyrer:**Konkurs hva innebærer det? (G208 B)****Orientering till skyldnere som er personlig konkurs****Konkurs i aksjeselskaper - hva innebærer det?****(G217 B)****Orientering til selskapets ledelse****Konkurs hos arbeidsgiver - hva innebærer det?****(G227 B)****Orientering til arbeidstakere i virksomheter som går i konkurs****FAGSTOFF:****Anbefalinger:**

- ☐ Offentlige garantiordninger: midler til bobehandlingen
- ☐ Søking etter boets eiendeler
- ☐ Strategi for ivaretagelse av det offentlige interesser ved konkursbobe handling
- ☐ Regnskapsførsel og regnskapsavleggelse i konkursbo
- ☐ Skifterettens behandling av konkursbegjæringer og konkursboer
- ☐ Behandling av straffbare forhold i forbindelse med konkurs
- ☐ Behandling av lønnskrav i konkurs
- ☐ Om forholdet mellom den europeiske menneskerettighetskonvensjon og konkursloven § 105
- ☐ Fortsatt bobehandling i boer uten midler

Oppslag:

- ☐ Uttalelser fra Konkursrådet *
- ☐ Forskrifter om konkurs
- ☐ Maler og eksempler på rettsbøker
- ☐ Rettslige avgjørelser i konkurs

Innkjøpte artikler:

- ☐ Rettslige rammer for samarbeid mellom bostyrer, politi og kontrolletater i straffesaker
- ☐ Konkurskyldnerens bistandsplikt etter kkl § 101
- ☐ Norsk konkursjurisdiksjon i internasjonalt perspektiv
- ☐ Konkursboers adgang til å beslaglegge livsforsikringer og pensjoner
- ☐ Bostyrers kontroll av konkursdebitors regnskaper

Annet stoff:

- ☐ Forslag til lov om tvangsavvikling
- ☐ Konkurs på tvers av landegrensene
- ☐ Konkurskarantene
- ☐ Undersøkelse om konkursskriminalitet i serveringsnæringen i Aust-Agder
- ☐ Konkurs over landegrensene. FNs arbeide med modellovgivning.
- ☐ Gir bobehandlingen resultater?
- ☐ Fokus på restaurantbransjen - erfaringer fra Kemneren i Bergen
- ☐ Kombinert bostyreforsikring - generalpolise
- ☐ Pågrepelse og fengsling av skyldneren
- ☐ Konkursbegjæring - Fremsettelse og behandling ved Oslo Skifterett.
- ☐ Tvangsoppløsning av AS og ASA etter de nye aksjelovene
- ☐ Undersøkelse av Justisdepartementets garantiordning for videre bobehandling ved mistanke om økonomisk kriminalitet
- ☐ Brev fra riksadvokaten om prioritering av konkurssaker
- ☐ Innføring i konkurs
- ☐ Om Konkursrådet
- ☐ Personlig konkurs
- ☐ Konkurs i aksjeselskaper
- ☐ Ansatt i virksomhet som går konkurs

***)Uttalelser fra Konkursrådet**

Innhold

- Uttalelse nr 0: Gjeldsordning under konkurs - forslag til endringer i konkursloven og gjeldsordningsloven.
- Uttalelse nr 1: Tvangsavvikling pga. manglende innsending av årsoppgjør.
- Uttalelse nr 2: Ekstrabetaling for utføring av registreringsforretning.
- Uttalelse nr 3: Skifterettens adgang til taushetsbelagte opplysninger fra tilsynsrådet for advokatvirksomhet.
- Uttalelse nr 4: Forskrift om konkursregisteret, 3 nr. 11 litra a, jf 7, 4. ledd.
- Uttalelse nr 5: Spørsmål til Konkursrådet vedrørende regler i forbindelse med erstatningsansvar spesielt i forbindelse med oppstart av virksomheter.
- Uttalelse nr 6: Bekjempelse av konkurskriminalitet i restaurantbransjen.
- Uttalelse nr 7: Forslag om endring av rettshjelploven § 19.
- Uttalelse nr 8: Forslag om økning i rekvirentansvaret og senking av rettsgebyret i innstillingsboer mv.
- Uttalelse nr 9: Forslag til endring av pantelovens § 1-12, 2. ledd.
- Uttalelse nr 10: Om forslag til endringer i lov av 6. juni 1980 nr 21 om handelsvirksomhet (handelsloven).
- Uttalelse nr 11: Opplysninger til bobestyrer fra Konkursregisteret.
- Uttalelse nr 12: Konkursboers plikter overfor fylkesskattekontorene.
- Uttalelse nr 13: Forsikring av ansvar for medlemmer av kreditorutvalget.
- Uttalelse nr 14: Offentlig representasjon i kreditorutvalg.
- Uttalelse nr 15: Oppsigelse av arbeidstakere ved konkurs - Arbeidsmiljølovens anvendelse.
- Uttalelse nr 16: Registering i konkursregisteret - "hylleselskaper" og fratrådte styremedlemmer.
- Uttalelse nr 17: Personlige konkurser - Likningskontorets skjønnslingning og behandling av ny selvangivelse.
- Uttalelse nr 18: Bobestyrers rett til å påklage henleggelse i straffesaker.
- Uttalelse nr 19: Fortsatt bobehandling i boer uten midler.
- Uttalelse nr 20: Skjenkebevilgninger - konkursbo.

- Uttalelse nr 21: Høringsuttalelse - Forbrydelser i gjeldsforhold

Enkäten till tillsynsmyndigheterna 1999 och en sammanställning av svaren

1 Bakgrund och urvalsmetod

Utredningen tillställde under våren 1999 samtliga tillsynsmyndigheter en enkät ang. arvode i konkurs m.m. (underbilaga 1). Syftet med enkäten var att få ett fördjupat underlag ang. frågor som rör arvodering av och kostnadsersättning till konkursförvaltare samt i vilken omfattning TSM har erinringar mot konkursförvaltarens arvodesanspråk och i vilken omfattning dessa erinringar får genomslag vid domstol. Frågorna var sådana att de inte kunde besvaras genom enbart uppgifter i tillgängliga register, utan krävde att TSM gick igenom handlingar i resp. konkursakt. För att detta skulle vara praktiskt genomförbart krävdes således att undersökningen genomfördes i ett visst urval av konkursärenden. Därför valdes att lägga ett visst antal konkurser som avslutats vid tingsrätterna under åren 1995 och 1997 till grund för undersökningen. Vidare gjordes vid urvalet en uppdelning mellan utdelningskonkurser och avskrivningskonkurser. Innan enkäten skickades ut till samtliga TSM genomfördes en pilotundersökning hos TSM i Stockholm avseende 80 utdelningskonkurser och 80 avskrivningskonkurser som avslutats vid tingsrätterna inom TSM:s område 1997. Denna undersökning kom sedan att inflyta i det sammanlagda resultatet.

Urvalet av konkurser gjordes på grundval av listor från RSV över samtliga utdelnings- och avskrivningskonkurser som avslutats vid tingsrätterna inom resp. TSM:s område under 1995 och 1997. På grundval av uppgifter och beräkningar från SCB bestämdes den totala urvalsstorleken, dvs. det totala antal konkurser som skulle undersökas, till ca 500 konkurser i varje konkurstyp (utdelningskonkurser och avskrivningskonkurser för resp. år). Detta utgjorde sammanlagt ca 2000 konkurser. Vid fördelningen på resp. TSM beaktades att urvalet vid de små myndigheterna inte fick bli för litet. Av denna anledning valdes inte en rent proportionell fördelning av det totala antalet konkurser på de olika myndigheterna, utan i stället en metod som innebar en kompromiss mellan en sådan proportionell fördelning och en lika fördelning, s.k. kvadratrotsfördelning. Det antal konkurser som mot denna bakgrund skulle undersökas vid myndigheterna valdes därefter ut ur det totala antalet genom en systematisk urvalsmetod efter en på visst sätt beräknad steglängd. Vid TSM i Malmö skulle således med den nu beskrivna metoden undersökas 64 utdelningskonkurser av totalt

I 156 stycken för år 1995 och urvalet skulle ske genom att var 18:e konkurs i listan valdes ut. Urvalsstorlekarna för resp. TSM och år redovisas i tabell 1.

Tabell 1 Urvalsstorlekar

TSM	1995		1997	
	Utdelning	Avskrivning	Utdelning	Avskrivning
Eskilstuna	45	46	45	42
Umeå	38	36	43	37
Gävle	42	32	45	36
Härnösand	31	23	33	28
Stockholm	72	111	80	105
Malmö	64	57	62	58
Jönköping	47	40	41	41
Kalmar	49	43	50	43
Karlstad	42	35	38	32
Göteborg	70	76	69	78
Summa	500	499	506	500

2 Enkäten

Den första avdelningen av enkäten avsåg i vilken omfattning TSM framställer erinringar mot förvaltarnas arvodesyrkanden. Frågorna avsåg dels i hur många konkurser erinringar gjorts, dels vilken typ av erinringar det har varit fråga om. Härvid har i frågeställningen gjorts en uppdelning i formella erinringar och erinringar i sak. TSM har ombetts att beskriva vilka erinringar som gjorts i sak genom att fylla i en blankett med olika alternativ, t.ex. att erinringen avsett inledande åtgärder, bouppteckningen eller inkassering av medel¹. Slutligen har efterfrågats i vilken utsträckning tingsrätterna godtagit TSM:s erinringar till mer än hälften av den yrkade nedsättningen.

Den andra avdelningen avsåg frågor om arvodesnivåer och gällde bl.a. det genomsnittliga arvodet och medianarvodet för resp. konkurstyp. Vidare efterfrågades hur de undersökta konkurserna fördelar sig på olika branscher och huruvida konkursgäldenären varit en juridisk eller fysisk person. När det gällde avskrivningskonkurserna har det varit av särskilt intresse i hur många konkurser som förvaltaren tillerkänts arvode över taxan och vilka omständigheter förvaltaren i dessa fall anfört till stöd för sitt yrkande.

¹ Blanketterna har inte bifogats denna sammanställning, men de alternativ som angavs i blanketten är identiska med de som framgår av underbilagorna 2 A-B.

Enkätens tredje avdelning innehöll ett par frågor om kostnaderna för tillsynen och syftade bl.a. till att få en uppfattning om hur TSM:s resurser fördelats när det gäller tillsyn i avskrivningskonkurser och utdelningskonkurser.

3 Enkätsvaren

A TSM:s inflytande över arvodesbestämningen

I det följande redovisas inledningsvis en sammanställning av antalet erinringar vid de olika myndigheterna. En uppdelning har därvid gjorts mellan utdelningskonkurser och avskrivningskonkurser. Åren 1995 och 1997 har redovisats var för sig. Därefter sammanfattas vad erinringarna avsett för typ av åtgärder. Där har också angetts i vilken utsträckning tingsrätten godtagit erinringarna.

Tabell 2 Antal konkurser i vilka TSM erinrat mot förvaltarens arvodesyrkande

TSM	Utdelning		Avskrivning	
	1995	1997	1995	1997
Eskilstuna	2	2	1	1
Umeå	4	1	0	0
Gävle	0	0	1	1
Härnösand	2	8	0	0
Stockholm	2	3	1	4
Malmö	18	16	5	5
Jönköping	10	3	4	2
Kalmar	3	4	2	1
Karlstad	1	1	0	0
Göteborg	6	10	1	3
Summa	48	48	15	17
Procentandel (%)	9,6	9,5	3,0	3,4

Närmare om erinringarna

Eskilstuna

Utdelningskonkurser

1995 gjordes en invändning i sak och en formell invändning.

Den formella invändningen avsåg allmänt slarvigt avslut. Invändningen godtogs av tingsrätten

Invändningen i sak avsåg förvaltarberättelsen. Invändningen godtogs av tingsrätten.

1997 gjordes en invändning i sak och en formell invändning.

Den formella invändningen avsåg dröjsmål med förvaltarberättelse och halvårsberättelse. Invändningen godtogs av tingsrätten.

Invändningen i sak avsåg avveckling av tillgångar. Invändningen godtogs av tingsrätten.

Avskrivningskonkurser

1995 gjordes en formell invändning som avsåg dröjsmål med avslutande av konkursen och dröjsmål med ingivande av kompletterande sluthandlingar. Invändningen godtogs inte av tingsrätten.

1997 gjordes en invändning i sak och avsåg förvaltarberättelsen, anställda inkl. lönegarantifrågor, utredning om återvinning samt arbetsredogörelse. Invändningen godtogs av tingsrätten.

Umeå

Utdelningskonkurser

1995 gjordes fyra formella invändningar i utdelningskonkurser men inga invändningar i sak. Invändningarna avsåg dröjsmål med avslut och försenade förvaltarberättelser och halvårsberättelser. Invändningarna godtogs av tingsrätten.

1997 gjordes en invändning i sak i utdelningskonkurs som avsåg inledande åtgärder, förvaltarberättelse och anställda m.m. Invändningen godtogs av tingsrätten.

I *avskrivningskonkurserna* gjordes inga erinringar.

Gävle

I *utdelningskonkurserna* gjordes inga erinringar, vare sig formella eller i sak, under 1995 och 1997.

Avskrivningskonkurser

1995 gjordes en invändning i sak ang. inkassering. Invändningen godtog av tingsrätten. 1997 gjordes en invändning avgående för sent ingiven förvaltarberättelse. Invändningen godtog av tingsrätten.

TSM har framhållit att myndigheten under 1995 och 1997 vid ifrågasättande av arvode begärde skriftlig komplettering av förvaltaren. Därvid sänkte förvaltaren sitt arvodesyrkande i enlighet med TSM:s yrkande eller vidhöll detsamma med en komplettering av arbetsredogörelsen. All skriftväxling överlämnades till tingsrätten. Dessa erinringar framgår inte av enkäten.

Härnösand

Utdelningskonkurser

1995 gjordes invändningar i två konkurser. Den ena avsåg för sent ingivna förvaltarberättelser och avsaknad av halvårsberättelser samt erinringar beträffande hanteringen av anställda inkl. lönegarantifrågor. I den andra konkursen gjordes erinringar mot inledande åtgärder och avveckling av tillgångar. Tingsrätten godtog inte någon av erinringarna.

1997 gjordes invändningar i åtta utdelningskonkurser. I samtliga konkurser gjordes invändningar mot försenade berättelser. I två fall saknades halvårsberättelser. I fem fall antecknades även dröjsmål med avslut. Härutöver gjordes i samma konkurser invändningar i sak avseende bl.a. inledande åtgärder, bouppteckning, edgång, avveckling av tillgångar, anställda, inkassering, utredning om återvinning, utdelningsförslag. Tingsrätten godtog invändningarna i samtliga fall.

När det gäller invändningarna mot förvaltarberättelser och halvårsberättelser har TSM uppgett att man haft erinringar enbart p.g.a. dröjsmål och inte på grund av kvalitetsbrister.

TSM gjorde inga erinringar i *avskrivningskonkurser*, vare sig 1995 eller 1997.

Stockholm

Utdelningskonkurser

1995 gjordes invändningar i två konkurser. Invändningarna i den ena konkursen avsåg posterna avveckling av tillgångar och bokföring. Erinringarna godtog av tingsrätten. I den andra konkursen gjordes invändning mot arvodet för hanteringen av anställda inkl. lönegarantifrågor. Den invändningen godtog inte av tingsrätten.

1997 gjordes invändningar i tre konkurser. I samtliga dessa konkurser gjordes formella invändningar ang. försenade halvårsberättelser eller förvaltarberättelser samt försenade avslut. I två av konkurserna godtog tingsrätten invändningarna. I en av konkurserna gjordes invändningar i sak beträffande dels inledande åtgärder, bouppteckning, edgång och anställda. Tingsrätten godtog invändningarna beträffande posten anställda.

Avskrivningskonkurser

1995 TSM erinrade i en konkurs. Erinringen avsåg allmänt för högt arvode utan angivande av speciell åtgärd. Erinringen godtog i sin helhet av tingsrätten.

1997 TSM gjorde invändningar i fyra ärenden. I två av konkurserna var invändningarna formella: allmänt hög arvodesnivå och försenade och saknade berättelser. Dessutom tillkom i dessa konkurser invändningar i sak ang. slutredovisning och anställda. I en tredje och fjärde konkurs invändes mot att konkursen inte inneburit ett avsevärt merarbete. Inte i något fall godtog tingsrätten invändningarna.

Malmö

Utdelningskonkurser

1995 Formella invändningar gjordes i 18 konkurser avseende försenade berättelser och i något fall för sent avslut. Tingsrätten godtog invändningarna i samtliga fall utom ett.

Invändningar i sak gjordes i samma konkurser och avsåg edgång i två konkurser, bouppteckningen i en konkurs inledande åtgärder i en konkurs, samtliga godtagna av tingsrätten. Avveckling av tillgångar orsakade erinringar i fyra konkurser och godtog i tre av dessa. Fortsatt drift orsakade erinringar i två konkurser och godtog i den ena. Erinringar mot posten anställda gjordes i tre konkurser och godtog i samtliga fall. Inkassering

orsakade erinringar i två konkurser och godtogs i den ena. I en av konkurserna hade TSM erinringar mot slutredovisningen, vilket godtogs av tingsrätten.

1997 Formella erinringar gjordes i åtta konkurser avseende försenade berättelser och i något fall för sent avslut. Tingsrätten godtog erinringarna i samtliga fall.

Invändningar i sak gjordes i två av dessa konkurser. I den ena gällde det förvaltarberättelsen vilket godtogs av tingsrätten. I den andra gjordes erinringar ang. inledande åtgärder, avveckling av tillgångar, anställda, kontakter med borgenärer och slutredovisning. Enbart erinringen om avveckling av tillgångar godtogs av tingsrätten. I ytterligare åtta konkurser gjorde TSM erinringar i sak. Arvodet för inledande åtgärder fick anmärkning i tre konkurser, edgång i fyra konkurser, förvaltarberättelse i en konkurs, avveckling av tillgångar i tre konkurser, inkassering och bokföring i vardera en konkurs, utdelningsförslag i en konkurs och övriga åtgärder i en konkurs. Tingsrätten godtog invändningarna i majoriteten av fallen.

Avskrivningskonkurser

1995 Formella invändningar gjordes i tre konkurser ang. för sent ingivna förvaltarberättelser och avslut. Tingsrätten godtog invändningarna. I en av konkurserna gjordes dessutom invändningar i sak beträffande edgången (godtogs) och avveckling av tillgångar (godtogs inte). I ytterligare två konkurser gjordes invändningar; i den ena i fråga om förvaltarberättelsen, vilket godtogs och i den andra i fråga om flera poster, bl.a. utredning om återvinning, vilket inte godtogs i någon del.

1997 Formella invändningar gjordes i fyra konkurser, ang. försenade berättelser och avslut. Invändningarna godtogs av tingsrätten. I en av dessa konkurser gjordes också en erinran i sak mot arvodet för förvaltarberättelsen vilket godtogs av tingsrätten. I ytterligare en konkurs gjordes invändningar i sak beträffande inledande åtgärder och avveckling av tillgångar vilket godtogs.

Jönköping

Utdelningskonkurser

1995 Formella invändningar gjordes i nio utdelningskonkurser och avsåg dröjsmål med avslut eller förvaltarberättelser alternativt halvårsberättelser. I fyra av dessa konkurser gjordes även invändningar i sak. Invändningarna avsåg utredning om återvinning samt övriga åtgärder (diverse administration) i ett av ärendena (godtogs), bouppteckning, fortsatt drift, kontakter med borgenärer, gäldenär och TSM samt övriga åtgärder (diverse administration) i ett annat ärende (godtogs), halvårsberättelse, anställda, fortsatt drift och utredning om återvinning i den tredje konkursen (godtogs) samt halvårs- och förvaltarberättelse samt utredning om återvinning i den fjärde konkursen (godtogs delvis). Vidare gjorde i de två sista konkurserna erinringar ang. vissa övriga åtgärder som inte godtogs. I ytterligare en konkurs gjordes invändningar enbart beträffande begärd kostnadsersättning, vilket inte godtogs av tingsrätten.

1997 Formella invändningar gjordes i en konkurs och avsåg dröjsmål med halvårsberättelse. Invändningen godtogs delvis. I samma konkurs gjordes även invändning beträffande fortsatt drift, vilket godtogs, och bokföring, vilket inte godtogs. Invändning i sak gjordes i ytterligare två konkurser. I en konkurs erinrades mot yrkandet beträffande beslutet om fortsatt drift, men erinran godtogs inte av tingsrätten. I den andra konkursen erinrades mot yrkandet beträffande förvaltarberättelsen, bokföringen, slutredovisningen, arbetsredogörelsen, utdelningsförslaget och övriga åtgärder (granskning av räkenskaper, ekonomisk administration). Samtliga invändningar godtogs.

Avskrivningskonkurser

1995 Formella invändningar gjordes i tre konkurser och avsåg i två av fallen dröjsmål med halvårsberättelser eller förvaltarberättelser och avslut samt i ett fall fråga om byte av konkursförvaltare på grund av jäv (godtogs av tingsrätten). I en annan konkurs gjordes invändning i sak ang. inkassering, vilken invändning godtogs av tingsrätten.

1997 Inga formella invändningar. I sak erinrades i två konkurser. Den ena avsåg inledande åtgärder, bouppteckning, edgång och utredning om brottsmisstanke. Tingsrätten godtog de tre första invändningarna. I den andra konkursen avsåg erinringen anställda och övriga åtgärder (ekonomisk förvaltning). Erinringarna godtogs inte.

Kalmar

Utdelningskonkurser

1995 Formella invändningar gjordes i två konkurser ang. förvaltarberättelsen och bokföring. Invändningarna godtogs. Invändningar i sak gjordes i en konkurs ang. edgång, avveckling av tillgångar, anställda och inkassering, vilket inte godtogs.

1997 Formell invändning gjordes i en konkurs ang. förvaltarberättelsen. I tre andra konkurser gjordes invändningar i sak ang. bokföring (i samtliga konkurser). I en av konkurserna gjordes invändning även mot arvudet för bouppteckningen och edgången samt beträffande förvaltarberättelsen och slutredovisningen och i en annan konkurs gjordes invändningar ang. övriga åtgärder. Samtliga invändningar godtogs av tingsrätten.

Avskrivningskonkurser

1995 Inga formella invändningar. Invändningar i sak i två konkurser. I den ena gällde det bouppteckningen, halvårsberättelsen och förvaltarberättelsen samt arbetsredogörelsen. Invändningen godtogs av tingsrätten. I den andra gällde det enbart bouppteckningen. Invändningen godtogs av tingsrätten.

1997 Invändning gjordes i en konkurs ang. inledande åtgärder och bouppteckning. Invändningen godtogs av tingsrätten.

Karlstad

Utdelningskonkurser

1995 Erinringar gjordes i en konkurs och avsåg en formell invändning ang. för sent ingiven förvaltarberättelse. Invändningen godtogs av tingsrätten.

1997 Erinringar gjordes i en konkurs och avsåg anställda, bokföring och för sent avlämnade halvårsberättelser. Invändningen godtogs av tingsrätten.

Inga erinringar i *avskrivningskonkurser*.

Göteborg

Utdelningskonkurser

1995 Formella invändningar gjordes i tre konkurser och avsåg förseningar. I en av dessa konkurser gjordes dessutom invändningar i sak ang. inledande åtgärder, bouppteckning, avveckling av tillgångar, fortsatt drift och inkassering. Invändningarna i sak godtogs vad gäller inkasseringen, dock inte i övrigt. De formella invändningarna godtogs i sin helhet. I ytterligare tre konkurser hade TSM erinringar i sak ang. t.ex. förvaltarberättelse, avveckling av tillgångar, inkassering, hantering av tvist och slutredovisning. Invändningarna godtogs delvis av tingsrätten.

1997 Formella invändningar gjordes i fyra konkurser och avsåg förseningar samt i ett fall att arvode yrkats för arbete före konkursen. I två av konkurserna gjordes dessutom invändningar i sak. I en av konkurserna användes på många punkter utan att något godtogs av tingsrätten. I den andra konkursen godtogs en invändning ang. bokföringen. I övrigt gjordes invändningar i sak i sex konkurser ang. bl.a. edgång, avveckling av tillgångar och fortsatt drift. I de flesta fall godtogs invändningarna av tingsrätten. De formella invändningarna godtogs fullt ut.

Avskrivningskonkurser

1995 Formell invändning gjordes i en konkurs ang. försenade handlingar. Invändningen godtogs av tingsrätten.

1997 Formell invändning gjordes i en konkurs ang. för sent ingivna handlingar. I två konkurser gjordes invändning i sak, i den ena ang. övriga åtgärder för vilka förvaltaren debiterat arvode och i den andra ang. avveckling av tillgångar och kontakt med borgenärer. Invändningarna godtogs av tingsrätten.

Sammanfattande kommentarer beträffande erinringsfrekvensen

Erinringsfrekvensen är låg. Den är dock över lag högre i utdelningskonkurser än i avskrivningskonkurser. De procentuella andelarna i tabellerna har beräknats på grundval av det antal konkurser som faktiskt undersökts (se vidare i avsnitt B). TSM i Malmö och Jönköping skiljer sig väsentligt från övriga myndigheter när det gäller erinringar i utdelningskonkurser 1995 (28 % resp. 21 %). TSM i Malmö har även hög erinringsfrekvens för utdelningskonkurser år 1997 (25,8 %) men då tillsammans med TSM i

Härnösand (24,2 %) och Göteborg (14,5 %). Det kan också vara värt att notera att erinringsfrekvensen i utdelningskonkurser i Umeå var 10 % 1995 och 2,5 % 1997, medan den i Stockholm var enbart 2,8 resp. 3,8 %.

Svaren ger knappast stöd för att det är vanligare med formella invändningar än med invändningar i sak. Ofta är de formella invändningarna förenade med invändningar i sak i samma konkurs. Det är emellertid inte ovanligt att invändningar görs i sak utan att formella invändningar har gjorts i samma konkurs (se t.ex. Malmö 1997). Även det omvända förhållandet förekommer, dvs. att det i vissa konkurser görs enbart formella invändningar. Det är endast undantagsvis som de formella invändningarna inte godtas av tingsrätten. Även invändningarna i sak godtas till övervägande del av tingsrätten. Ibland förekommer det att TSM har erinrat mot flera arbetsposter och att tingsrätten godtar vissa av dessa.

I Umeå godtogs samtliga invändningar (totalt fem). Detsamma gäller för Karlstad (två invändningar). TSM i Stockholm fick godkänt fullt ut totalt i tre av fem utdelningskonkurser och i en av fyra avskrivningskonkurser. Detta speglar i och för sig den uppfattning som kom till uttryck vid utredningens besök vid TSM i Stockholm (jfr avsnitt 2.3.5.5) men kan knappast utgöra underlag för en jämförelse landsort – storstad. Om Göteborg och Malmö får ingå i jämförelsen blir bilden också en annan. Vid TSM i Malmö godtogs de formella erinringarna i samtliga fall utom ett och erinringarna i sak godtogs i majoriteten av fallen. Vid TSM i Göteborg godtogs samtliga formella invändningar medan invändningarna i sak godtogs i majoriteten av fallen.

Någon närmare beräkning av hur ofta de olika arbetsmomenten blir föremål för erinran vid de olika myndigheterna har inte gjorts. Arbetsmomenten avveckling av tillgångar och anställda inkl. lönegarantifrågor är dock tämligen vanligt förekommande. Detsamma gäller inledande åtgärder och edgång. Erinringsfrekvensen är dock sammantaget så låg att det är svårt att dra några slutsatser. Det som emellertid förtjänar påpekas är att det sällan har skett någon erinran mot arbetsmomentet utredning av brottsmisstanke. Som kommer att framgå i det följande är detta inte heller någon post som förvaltarna generellt sett åberopar som skäl för arvode över taxa i avskrivningskonkurser.

B Arvodenas storlek

Den andra avdelningen i enkäten avser arvodesnivåer m.m. De första två frågorna samt frågorna 6 och 7a gäller genomsnittsarvoden och medianarvoden i utdelningskonkurser och i avskrivningskonkurser med arvode över taxa samt fördelningen mellan taxekonkurser och konkurser med arvode över taxa. Fördelningen såg ut på följande sätt.

Tabell 3 Utdelningskonkurser 1995

TSM	Antal kk	Genomsnittsarvode	Medianarvode
Eskilstuna	45	127 902	60 000
Umeå	38	130 044	106 250
Gävle	42	96 722	72 500
Härnösand	31	130 550	108 750
Stockholm	72 ¹	178 115	95 625
Malmö	64	121 015	73 750
Jönköping	47	98 912	76 875
Kalmar	49	107 408	59 000
Karlstad	38 ²	173 241	72 500
Göteborg	70	130 978	88 438
Hela landet	496	129 488	

1) En utdelningskonkurs visade sig vara en avskrivningskonkurs.

2) Sammanställningen bygger på 38 undersökta ärenden av de 42 som ingått i urvalet.

Tabell 4 Utdelningskonkurser 1997

TSM	Antal kk	Genomsnittsarvode	Medianarvode
Eskilstuna	45	239 704	108 750
Umeå	40 ¹	174 433	81 250
Gävle	45	149 724	94 875
Härnösand	33	112 301	59 500
Stockholm	80	150 234	91 250
Malmö	62	145 512	111 250
Jönköping	40 ²	159 436	131 250
Kalmar	50	114 455	61 000
Karlstad	38	187 667	56 600
Göteborg	69	152 710	90 313
Hela landet	501	158 617	

1) Tre av de 43 utvalda utdelningskonkurserna visade sig vara avskrivningskonkurser och har inte ingått i beräkningen.

2) En konkursakt har inte kunnat återfinnas. Såvitt kan bedömas har arvodet dock ingått i genomsnittsberäkningen. Ytterligare en utdelningskonkurs visade sig vara en avskrivningskonkurs och räknades inte med.

TSM i Eskilstuna har påpekat att det bland utdelningskonkurserna 1997 finns ett arvode om 4,4 miljoner som påverkar genomsnittsarvodet med ca 100 000 kr. När det gäller TSM i Umeå kan konstateras att två arvodesbelopp avviker kraftigt från övriga – ett på 1 607 500 kr och ett på 870 000 kr.

När det gäller avskrivningskonkurserna har Umeå 1995 (tabell 5) höga arvodesnivåer både genomsnittligt och i median. Även Härnösands genom-

snittsvärde ligger betydligt över de flesta övriga myndigheter. Medianvärdet ligger dock i linje med övriga landet. Uppställningen över arvoden visar att en konkurs där arvodet uppgått till 230 000 kr påverkat genomsnittsvärdet. Göteborg har ett genomsnittsvärde som ligger i höjd med Härnösands, men har ett betydligt högre medianvärde än samtliga andra myndigheter, utom för Umeå.

För 1997 (tabell 6) är spridningen när det gäller genomsnittsvärdena något större. TSM i Malmö skiljer sig väsentligt från övriga landet med ett genomsnittsvärde på 63 997 kr. Medianen ligger dock ungefär i linje med övriga. En konkurs med ett arvode om 446 250 kr påverkade genomsnittsvärdet, liksom två konkurser om 173 125 kr och 133 875 kr. Umeå har fortfarande bland de högsta arvoden, dock något lägre än 1995. På samma nivå ligger även Göteborg, Karlstad och Jönköping. Jönköping har dock en lägre median än Umeå. Förklaringen kan vara en konkurs med arvode på 179 375 kr. Även i Göteborg finns en avskrivningskonkurs med arvode på 270 000 kr som avviker markant från övriga arvoden.

I Karlstad har fyra av avskrivningskonkurserna över taxa ett arvode mellan 91 000 och 111 000 kr, medan övriga inte överstiger 37 000 kr.

Tabell 5 Avskrivningskonkurser 1995

TSM 1995	Antal under-sökta kk	Antal kk över taxa	Procentandel arvode över taxa (%)	Genomsnittsarvode	Medianarvode
Eskilstuna	46	17	36	30 926	26 500
Umeå	36	19	52	50 128	43 750
Gävle	32	16	50	30 883	22 500
Härnösand	23	11	47	43 239	22 500
Stockholm	111	44	39	30 081	22 875
Malmö	57	27	47	31 252	26 250
Jönköping	40	20	50	36 231	23 875
Kalmar	43	20	46	28 100	21 000
Karlstad	33 ¹	18	54	22 172	20 000
Göteborg	76	43	56	42 900	38 750
Hela landet	497	235	47	34 591	

1) Sammanställningen bygger på 33 undersökta ärenden av 35. Övriga två har inte kunnat återfinnas och några ersättningskonkurser har inte valts.

Tabell 6 Avskrivningskonkurser 1997

TSM 1997	Antal under- sökta kk	Antal kk över taxa	Procentandel arvode över taxa (%)	Genom- snittsar- vode	Median- arvode
Eskilstuna	42	19	45	30 893	27 500
Umeå	37	17	46	45 424	43 750
Gävle	36	21	58	31 882	23 125
Härnösand	28	15	54	32 805	29 375
Stockholm	105 ¹	54	51	33 251	32 500
Malmö	58	25	43	3 997	36 250
Jönköping	41	21	51	45 731	37 500
Kalmar	43	25	58	30 911	22 000
Karlstad	30 ²	14	47	44 303	27 000
Göteborg	78	48	61	45 624	38 750
Hela landet	498	259	52	40 482	

1) Två av konkurserna var avskrivna enligt 10kap. 4 § KL.

2) Två konkurser saknas. Undersökningen bygger på 30 av 32 utvalda avskrivningskonkurser.

Vad åberopade konkursförvaltarna till stöd för yrkande om arvode över taxa?

I underbilaga 2 A–B redovisas hur ofta olika förvaltningsåtgärder åberopats av förvaltaren till stöd för yrkanden om arvode över taxa (fråga 7b). Ofta har flera moment åberopats i en och samma konkurs.

Följande kan sägas om hur förvaltarna motiverat sina yrkanden.

Eskilstuna

I de flesta konkurser åberopas flera åtgärder till stöd för yrkande över taxa. I några konkurser 1997 (fyra) har enbart ett arbetsmoment lagts till grund för yrkandet. I två fall var det upprättande av förvaltarberättelse.

Gävle

I de flesta konkurser har två eller flera arbetsmoment lagts till grund för yrkade över taxa.

Umeå och Härnösand

I Umeå åberopas mellan fem och tio åtgärder till stöd för yrkandet i nästan alla konkurser medan det i Härnösand åberopas enbart en eller ett par åtgärder i varje konkurs.

Stockholm

Nästan i samtliga konkurser med arvodesyrkande över taxa åberopades inledande åtgärder, bouppteckning, edgång, förvaltarberättelse, slutredovisning och arbetsredogörelse som skäl för arvodesyrkandet. Utredning om brottsmisstanke åberopas också ganska ofta. När det gäller kostnaderna har angetts att kostnad för annan person som förvaltaren anlitat har avsett bokföring i boet. Posten övriga kostnader har specificerats i de olika ärendena och avser bl.a. porto, arkivering, reparation och underhåll samt transporter och taxi. Denna post har också åberopats som grund för arvode över taxa i flertalet konkurser (se vidare under Anmärkning).

Malmö

Även i Malmö är det inledande åtgärder, förvaltarberättelse, slutredovisning och arbetsredogörelse som är de poster som synes vara arbetskrävande i avskrivningskonkurserna. Avveckling av tillgångar tar också viss tid i anspråk.

Jönköping

Även i Jönköping åberopas posterna inledande åtgärder, bouppteckning och förvaltarberättelse som grund för arvode över taxa i samtliga överskridandekonkurser. När det gäller kostnaderna har särskilt angetts att det avser t.ex. kontakter med skattemyndigheten, försäkringskassan och frågor om momsregistrering. Även posthantering har angetts som en särskild kostnad i flera fall. 1997 åberopades utredning om brottsmisstanke i betydligt större utsträckning än 1995.

Kalmar

Även här åberopas inledande åtgärder, bouppteckning och förvaltarberättelse i de flesta konkurser med arvodesyrkande över taxa.

Karlstad

Här åberopas inte lika många arbetsmoment som grund för arvodesyrkandet. Det är dock ofta fråga om flera moment i varje konkurs. Det synes inte vara lika vanligt att inledande åtgärder och upprättande av förvaltarberättelse åberopas som grund för arvodesyrkandet över taxa. Dessa åtgärder jämte avveckling av tillgångar åberopas dock oftare än övriga arbetsmoment.

Göteborg

Genomsnittligt sett åberopas det väldigt många arbetsmoment i varje konkurs. Det är nästan lättare att notera vilka moment som inte åberopas än vilka som åberopas. Även posten övriga kostnader är vanlig (liksom i Stockholm, se dock under Anmärkning).

Anmärkning

I uppräknigen av arbetsmoment har även upptagits kostnadsersättningar, som i sin tur delats upp i tre olika rubriker. Det kan inte uteslutas att detta uppfattats på olika sätt av de olika myndigheterna. Vissa TSM har inte markerat dessa arbetsmoment alls, vilket kan ha sin förklaring i att frågan avsåg vilka arbetsmoment som har gjort att förvaltaren har yrkat arvode över taxa. Kostnadsersättning fastställs utöver taxa. Vissa myndigheter har emellertid markerat många av konkurserna främst när det gäller posten "Övriga kostnader för vilka förvaltaren begärt ersättning". Emellanåt har även konkurser med arvodesyrkande enligt taxa markerats. Vissa myndigheter har även specificerat kostnaderna som t.ex. arkivering 4 375 kr eller PRV 143 kr. Det är oklart vad som avsetts. Storleken på fastställd kostnadsersättning har visserligen efterfrågats, men i ett annat sammanhang.

Sammanfattning

Om man ser till hur många arbetsmoment som åberopas genomsnittligt sett när förvaltaren yrkar arvode över taxa skiljer sig Härnösand från övriga regioner. Där åberopas inte så många arbetsmoment i varje konkurs till stöd för yrkandet. Detsamma skulle kunna sägas gälla Gävle. Detta är dock svårt att dra någon slutsats av. I t.ex. Göteborg, Stockholm, Kalmar och Jönköping åberopas vissa arbetsmoment i samtliga konkurser där arvode yrkas över taxa. När det gäller enskilda arbetsmoment kan det noteras att fortsatt drift och inkassering samt hantering av tvister inte åberopades särskilt frekvent, vare sig 1995 eller 1997. Vid de flesta myndigheterna ver-

kade det 1995 inte heller vara särskilt vanligt att förvaltaren hade fått lägga ned extra arbete på utredning om brottsmisstanke. Undantaget är härvid Stockholm och Göteborg. Detsamma gäller utredning om återvinning. Detta arbetsmoment är emellertid mer vanligt även i Eskilstuna. Såvitt gäller 1997 åberopas utredning om brottsmisstanke i tre fjärdedelar av de aktuella konkurserna i Stockholm och i drygt hälften av konkurserna i Göteborg. I Jönköping har det också skett en förändring från 1995 till 1997 såvitt avser hur ofta utredning om brottsmisstanke åberopas; från 2 till 17 konkurser (av 21 möjliga). I Malmö åberopas detta arbetsmoment enbart i enstaka fall – under 1995 inte i något fall.

Fördelningen av konkurserna mellan juridisk person, fysisk person med enskild firma och fysisk person utan enskild firma

De undersökta ärendena har fördelat sig på följande sätt i utdelningskonkurserna och i avskrivningskonkurserna med arvode över taxa (frågorna 3 och 4). Siffrorna anger det faktiska antalet konkurser som undersökts. Bakgrunden till skillnaderna mot den avsedda urvalsstorleken (jfr tabell 1) har redovisats i anslutning till tabellerna 3–6.

Tabell 7 Utdelningskonkurser 1995

TSM	Antal undersökta kk	Juridisk person	Fys. pers med ensk. firma	Fys. pers utan ensk. firma
Eskilstuna	45	39	4	2
Umeå	38	31	7	0
Gävle	42	34	5	3
Härnösand	31	26	4	1
Stockholm	71	61	6	4
Malmö	64	55	6	3
Jönköping	47	41	5	1
Kalmar	49	43	5	1
Karlstad	38	36 ¹		2
Göteborg	70	65	3	2

1) inkl. fysisk person med enskild firma

Tabell 8 Utdelningskonkurser 1997

TSM	Antal undersökta kk	Juridisk person	Fys. pers med ensk. firma	Fys. pers utan ensk. firma
Eskilstuna	45	38	5	2
Umeå	40	38	1	1
Gävle	45	38	5	2
Härnösand	33	24	7	2
Stockholm	80	70	1	9
Malmö	62	56	2	4
Jönköping	40	36	3	1
Kalmar	50	43	2	0
Karlstad	38	37 ¹	-	1
Göteborg	69	63	5	1

1) inkl. fysisk person med enskild firma

Tabell 9 Avskrivningskonkurser med arvode över taxa 1995

Antalet undersökta konkurser avser med arvode över taxa.

TSM	Antal kk över taxa	Juridisk person	Fys. pers med ensk. firma	Fys. pers utan ensk. firma
Eskilstuna	17	12	5	
Umeå	19	18	1	0
Gävle	16	12	3	1
Härnösand	11	6	4	1
Stockholm	44	35	6	3
Malmö	27	18	5	4
Jönköping	20	18	1	1
Kalmar	20	16	2	2
Karlstad	18 ¹	18 ²	-	1
Göteborg	43	37	5	1

1) Oklarhet i materialet

2) Inkl. fysisk person med enskild firma

Tabell 10 Avskrivningskonkurser med arvode över taxa 1997

TSM	Antal kk	Juridisk person	Fys. pers med ensk. firma	Fys. pers utan ensk. firma
Eskilstuna	19	17	1	1
Umeå	17	15	2	0
Gävle	21	15	2	4
Härnösand	15	10	3	2
Stockholm	54	46	5	3
Malmö	25	19	5	1
Jönköping	21	18	2	1
Kalmar	25	21	3	1
Karlstad	14 ¹	16 ²	-	1
Göteborg	48	43	4	1

1) Oklarhet i materialet.

2) Inkl. fysik person med enskild firma

Sammanställning över vilka branscher som varit representerade i undersökningen (fråga 5).

Se underbilaga 3 A–D.

När det gäller avskrivningskonkurserna kan påpekas att sammanställningen avser avskrivningskonkurser med arvode över taxa. Taxekonkurserna har således sorterats bort, antingen direkt av TSM enligt frågeställningen eller då svaren sammanställts. Det har också kunnat noteras att vissa myndigheter gjort flera markeringar om branschtillhörighet för ett ärende. Ofta rör det sig om kombinationer av en verksamhetsform och att verksamheten upphört mer än två år före konkursbeslutet. Vissa myndigheter har inte gjort någon markering för fysiska personers konkurser. Dessa faktorer gör att antalet markeringar per TSM inte överensstämmer helt med antalet undersökta utdelningskonkurser eller antalet avskrivningskonkurser över taxa.

Några säkra slutsatser kan inte dras av sammanställningen. Post- och kommunikationsföretag förekommer nästan inte alls. Det finns inte heller jordbruks- och skogskonkurser i någon större omfattning. Däremot är detaljhandel och fastighetsbolag välrepresenterade i utdelningskonkurserna, vilket även gäller för byggindustrin. Det kan för 1995 noteras ett stort antal fastighetsbolagskonkurser i Göteborg. Under 1997 var det fortfarande många sådana utdelningskonkurser i Göteborg, men då hade antalet inom detaljhandeln blivit större. I Gävle kan noteras ett stort antal detalj-

handelskonkurser med utdelning för 1995, vilket gällde även för 1997. Under posten Övrigt döljer sig ett stort antal konkurser men det är omöjligt att säga vad det rör sig om. När det gäller avskrivningskonkurserna dominerar (om man bortser från "Övrigt") detaljhandeln. Det är förhållandevis mer vanligt att verksamheten har upphört mer än två år före konkurserna än vad som gäller för utdelningskonkurserna.

C Kostnader för tillsynsverksamheten

Fråga 1 gäller hur stor del av TSM:s totala resurser som tagits i anspråk för avskrivningskonkurser resp. utdelningskonkurser. De svar som har lämnats har grundats på enbart uppskattningar och inte på några mätningar. Några myndigheter har inte ansett sig kunna göra någon uppskattning.

Eskilstuna har uppgett att uppskattningsvis 30–40% av de totala resurserna går åt till avskrivningskonkurser och 60–70 % till utdelningskonkurser.

Umeå har inte kunnat göra någon uppskattning. Man uppger att 41 % av de avslutade konkurserna 1998 var avskrivningskonkurser.

Gävle har gjort en grov uppskattning att 20 % av resurserna går åt till avskrivningskonkurser.

Härnösand anger en siffra på 20 % men framhåller att det är en grov gissning.

Stockholm anser inte att det går att mäta resursåtgången i efterhand. Varje konkurs belastar TSM olika beroende på längd, omfattning och svårighetsgrad. Därför saknar uppdelningen i avskrivningskonkurser och utdelningskonkurser betydelse.

Malmö uppger att gissningsvis 35 % av resurserna bedöms nedlagda på avskrivningskonkurser beroende bl.a. på att de flesta "härskonkurser" samt konkurser med kvalificerad ekonomisk brottslighet är avskrivningskonkurser.

Jönköping har som en grov uppskattning uppgett att 30 % av de totala resurserna går åt till avskrivningskonkurser.

Kalmar har bedömt att 25 % av resurserna läggs ner i avskrivningskonkurser och 65 % i utdelningskonkurserna.

Karlstad har gjort fördelningen 30% på avskrivningskonkurser och 70 % på utdelningskonkurser.

Göteborg har inte kunnat ange någon fördelning.

Fråga 2 var huruvida det i någon av de undersökta konkurserna hade funnits medel över till att betala någon del av tillsynsavgiften sedan förvaltarvoden och kostnadsersättningar betalats. Resultatet blev följande.

Eskilstuna: tre ärenden 1995. Överskottet uppgick till 15 125 kr, 522 kr och 1 405 kr. Under 1997 förekom enbart ett ärende där överskottet uppgick till 11 595 kr.

I *Umeå* förekom inga överskott.

I *Gävle* gjordes i två konkurser 1995 utdelning enligt 10 kap. 4 § KL, 6 272 kr och 414 kr. Under 1997 förekom ett fall med utdelningen enligt 10 kap 4 § KL som uppgick till 3 844 kr.

I *Härnösand* förekom inga överskott.

Stockholm uppgav att det under 1995 förekom ett ärende där tillsynsavgift skulle kunna ha tagits ut till viss del. Överskottet var 7 653 kr. Under 1997 förekom tre ärenden med överskott på 4 859, 1 538 och 2 050 kr.

Från *Malmö* uppgavs att det i en av de undersökta konkurserna 1995 varit ett överskott som uppgått till 924 kr. 1997 förekom överskott i fem av de undersökta avskrivningskonkurserna (2 439, 3 103, 383, 900 kr och okänt belopp).

I *Jönköping* fanns endast i en av de undersökta konkurserna tillgångar – 1 997 kr – som hade räckt till del av tillsynsavgiften.

I *Kalmar* fanns ett ärende 1995 med ett överskott om ca 2000 kr.

I *Karlstad* fanns ett ärende 1995 där det blev fråga om efterutdelning till staten med 158 951 kr.

Göteborg uppgav att det i sju ärenden 1995 blev överskott efter det att förvaltarens kostnadsanspråk och övriga kostnader blivit täckta. Beloppen var 7 060 kr, 37 kr, 1 715 kr, 6 069 kr, 5 810 kr, 10 528 kr samt 442 350 kr (efterutdelning?). 1997 förekom inte något fall.

Totalt fanns 27 ärenden av ca 1000 undersökta avskrivningskonkurser där det kunde ha blivit aktuellt att ta ut del av tillsynsavgiften om reglernas utformning tillåtit detta.

Enkät angående förvaltararvode och kostnader m.m.

A. TSM:s inflytande över arvodesbestämningen.

- 1 I hur många fall av de undersökta ärendena erinrade TSM mot arvodesanspråken och/eller kostnadsanspråken
  - a) i utdelningskonkurs ?
  - b) i avskrivningskonkurs med arvodesyrkande över taxa ?

- 2 Vilka moment avsåg TSM:s erinran ?
  - a) Formella invändningar (t.ex. för sent ingivna handlingar eller dröjsmål med att avsluta konkursen) ? Var god att på särskild handling ange vad invändningen avsåg med angivande av ärendenummer för resp konkurskategori som avses under 1a) och 1b).
  - b) Invändningar i sak ? (Dvs. mot sådana åtgärder för vilka förvaltaren begärt arvode och/eller kostnadsersättning i sin arvodesframställning. Var god markera med kryss i lämplig ruta avseende vilken/vilka åtgärd(er) TSM erinrat mot under resp ärendenummer, se bilaga 1a (utdelningskonkurs) och 1 b (avskrivningskonkurs med arvode över taxa). Vid kryssmarkering för "Övriga åtgärder etc." resp "Övriga kostnader etc." i bil 1 a och 1b, var god ange vad som avses).

- 3 I hur många av de fall som avses under 1 a) respektive b) godtog tingsrätten TSM:s erinran till mera än hälften av begärd arvodes- resp kostnadssänkning
  - a) beträffande formella invändningar ? (Var god markera med ring runt de ärendenummer som angetts under 2 a)
  - b) beträffande invändningar i sak ? (Var god markera med ring runt lämplig kryssmarkering som gjorts under fråga 2 b) avseende vilken/vilka åtgärd(er) TSM erinrat mot under resp ärende, se bilaga 1a (utdelningskonkurs) och 1b (avskrivningskonkurs med arvode över taxa).

B. Arvodenas storlek

- 1 Vilket är det genomsnittliga arvodet år 1995 och 1997 för
  - a) utdelningskonkurserna ?
  - b) avskrivningskonkurserna med arvodesyrkande över taxa ?
- 2 Vilket är medianarvodet år 1995 och 1997 för
  - a) utdelningskonkurserna ?
  - b) avskrivningskonkurserna med arvodesyrkande över taxa ?
- 3 Hur många av de undersökta ärendena avsåg fysisk person utan enskild firma ?
  - a) i utdelningskonkurs ?
  - b) i avskrivningskonkurs med arvodesyrkande över taxa ?
- 4 Hur många av de undersökta ärendena avsåg juridisk person respektive fysisk person med enskild firma ?
  - a) i utdelningskonkurs ?
  - b) i avskrivningskonkurs med arvodesyrkande över taxa ?
- 5 Var god ange vilka branscher som var representerade i undersökningen genom att sätta kryss i lämplig ruta
  - a) i bilaga 2 a för utdelningskonkurs och
  - b) i bilaga 2 b för avskrivningskonkurs med arvodesyrkande över taxa.
- 6 Var god ange arvodets storlek och hur stor utdelningen var i respektive utdelningskonkurs med angivande av ärendenummer.
7.
  - a) I hur många av avskrivningskonkurserna tillerkändes förvaltaren arvode över taxa ? Var god ange arvodets storlek i dessa konkurser med angivande av ärendenummer. Ange även vilka kostnader som fastställts i dessa ärenden.
  - b) Vilka omständigheter anförde förvaltarna till stöd för att få arvode över taxa ? (Var god sätt kryss i lämplig(a) ruta(or) för resp ärendenummer i bilaga 3. Vid kryssmarkering för "Övriga åtgärder etc." resp "Övriga kostnader etc.", var god ange vad som avses).

C. Kostnader för tillsynsverksamheten

- 1 Hur stor del av de totala resurserna tas enligt tillsynsmyndighetens bedömning tas i anspråk för tillsynen i avskrivningskonkurser respektive utdelningskonkurser? Ange om möjligt proportionerna i procent.
- 2 Har det i någon eller några av de undersökta avskrivningskonkurserna funnits tillgångar som efter det att förvaltarens arvodes- och kostnadsanspråk samt övriga kostnader blivit täckta skulle ha räckt till att betala en del av tillsynsavgiften? Ange i sådant fall vilket belopp som återstår med angivande av ärendenummer.

Vad åberopade förvaltarna till stöd för sina yrkanden om arvode över taxa?

1995

Förvaltningsåtgärd (antal kk över taxa)	Eskilstuna (17)	Umeå (19)	Gävle (16)	Härnösand (11)	Stockholm (44)	Malmö (27)	Jönköping (20)	Kalmar (20)	Karlstad (18)	Göteborg (43)
Inledande åtgärder	4	19	10	5	44	20	20	18	11	38
Bouppteckning	6	19	3	0	44	14	20	19	5	35
Edgång	0	15	1	0	43	18	18	12	4	24
Halvårsberättelse	2	10	0	0	30	8	9	9	1	11
Förvaltarberättelse	10	16	1	0	43	25	19	19	8	35
Avveckling av tillgångar	6	13	6	2	24	16	10	12	8	23
Fortsatt drift	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4
Anställda	2	8	0	3	11	5	3	3	5	7
Inkassering	5	4	4	1	4	6	5	2	6	5
Bokföring	4	14	2	1	11	5	13	8	6	14
Utredning om återvinning	4	1	3	1	16	9	7	1	0	11
Utredning om brottsmisstanke och näringsförbud	5	4	3	0	19	0	2	2	3	11
Hantering av tvister	2	2	0	2	2	1	2	0	0	0
Kontakter med borg, gäld. eller TSM	1	11	3	1	19	0	12	0	1	7
Slutredovisning	0	18	0	0	43	23	19	14	1	23
Arbetsredogörelse	0	18	0	0	44	24	17	10	1	23
Övriga åtgärder	1	0	0	0	7	16	7	2	2	6
Kostnad för sakkunnigt biträde 7:11 KL	0	0	2	0	15	0	2	?	0	3
Kostnad för annan person	0	0	0	0	18	0	0	?	0	0
Övriga kostnader	0	0	6	0	39	0	3	?	0	28

Vad åberopade förvaltarna till stöd för sina yrkanden om arvode över taxa?

1997

Förvaltningsåtgärd (antal kk över taxa)	Eskilstuna (19)	Umeå (17)	Gävle (21)	Härnösand (15)	Stockholm (54)	Malmö (25)	Jönköping (21)	Kalmar (25)	Karlstad (14)	Göteborg (48)
Inledande åtgärder	6	16	7	2	54	25	21	22	8	43
Bouppteckning	2	15	4	0	54	17	21	23	5	36
Edgång	4	14	1	0	54	17	16	9	1	29
Halvårsberättelse	1	9	0	2	37	10	9	8	4	20
Förvaltarberättelse	12	14	5	2	54	25	19	23	10	46
Avveckling av tillgångar	8	13	11	5	24	12	8	9	8	16
Fortsatt drift	0	0	0	2	0	1	2	2	1	0
Anställda	3	8	2	3	13	5	7	5	2	7
Inkassering	1	0	1	2	7	8	9	2	2	4
Bokföring	3	7	0	2	24	8	12	9	5	11
Utredning om återvinning	5	1	1	1	13	1	10	3	3	6
Utredning om brottsmisstanke och näringsförbud	8	5	1	2	41	1	17	0	2	27
Hantering av tvister	3	2	1	0	2	1	6	0	0	4
Kontakter med borg, gäld. eller TSM	1	11	1	2	22	0	11	0	5	23
Slutredovisning	0	14	0	0	52	23	9	18	1	24
Arbetsredogörelse	0	15	0	0	54	24	16	5	1	23
Övriga åtgärder	0	1	0	0	9	11	4	11	1	1
Kostnad för sakkunnigt biträde 7:11 KL	0	0	0	0	6	0	2	?	0	2
Kostnad för annan person	0	0	0	0	0	0	0	?	0	1
Övriga kostnader	0	0	10	0	48	0	3	?	0	34

Sammanställning över vilka branscher som varit representerade i undersökningen

A. Utdelningskonkurser 1995

Bransch	Eskilstuna	Umeå	Gävle	Härnösand	Stockholm	Malmö	Jönköping	Kalmar	Karlstad	Göteborg	Summa
Jordbruk och serviceföretag till jordbruk	0	2	1	0	0	1	1	1	0	1	7
Skogsbruk och serviceföretag till skogsbruk	0	3	0	1	0	0	0	2	0	0	6
Tillverkningsindustrin	4	6	2	2	1	5	7	7	6	4	44
Byggindustrin	7	3	10	5	9	9	4	2	3	7	59
Handel med motorfordon, service och bensin	1	3	2	6	3	3	2	4	2	2	28
Parti- och agenturhandel, ej med motorfordon	6	0	1	1	3	7	0	1	1	4	24
Detaljhandel, ej med motorfordon; reparation	5	6	12	5	12	9	14	9	7	7	86
Hotell och restauranger	3	5	5	1	6	4	0	3	1	6	34
Transportföretag, resebyrå	1	2	1	2	2	2	2	3	1	1	17
Post- och kommunikationsföretag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	9	3	3	4	12	8	5	11	10	23	88
Företagsservicefirmor	2	1	1	1	0	2	0	1	5	1	14
Övrigt	3	3	1	3	12	9	8	4	1	14	58
Verksamheten har upphört mer än två år före konkursbeslutet	0	0	1	0	3	2	2	0	0	0	8
Någon verksamhet har aldrig bedrivits	2	0	2	0	4	0	2	0	4	1	15

B. Avskrivningskonkurser 1995

Bransch	Eskilstuna	Umeå	Gävle	Härnösand	Stockholm	Malmö	Jönköping	Kalmar	Karlstad	Göteborg	Summa
Jordbruk och serviceföretag till jordbruk	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
Skogsbruk och serviceföretag till skogsbruk	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	3
Tillverkningsindustrin	0	2	0	0	0	2	1	2	0	3	10
Byggindustrin	5	3	4	0	4	3	1	1	2	1	24
Handel med motorfordon, service och bensin	0	0	1	0	4	1	0	1	1	2	10
Parti- och agenturhandel, ej med motorfordon	1	0	1	0	1	4	0	1	1	2	11
Detaljhandel, ej med motorfordon; reparation	1	3	3	3	5	3	2	4	3	7	34
Hotell och restauranger	1	1	1	0	2	2	1	0	3	3	14
Transportföretag, resebyrå	1	2	1	1	0	3	1	0	0	1	10
Post- och kommunikationsföretag	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	0	1	0	1	2	0	3	0	1	13	21
Företagsservicefirmor	2	2	4	0	2	0	3	3	1	4	21
Övrigt	2	2	0	2	13	5	4	4	2	5	39
Verksamheten har upphört mer än två år före konkursbeslutet	0	0	0	3	4	0	2	2	4	5	20
Någon verksamhet har aldrig bedrivits	4	0	1	0	3	0	1	0	1	2	12

C. Utdelningskonkurser 1997

Bransch	Eskilstuna	Umeå	Gävle	Härnösand	Stockholm	Malmö	Jönköping	Kalmar	Karlstad	Göteborg	Summa
Jordbruk och serviceföretag till jordbruk	0	0	0	1	0	2	1	1	1	0	6
Skogsbruk och serviceföretag till skogsbruk	0	2	1	1	0	1	0	3	0	0	8
Tillverkningsindustrin	4	3	3	6	4	8	5	9	2	4	48
Byggindustrin	8	6	7	0	11	6	5	4	4	8	59
Handel med motorfordon, service och bensin	2	1	2	3	2	1	1	2	3	1	18
Parti- och agenturhandel, ej med motorfordon	2	2	2	0	5	5	1	0	2	2	21
Detaljhandel, ej med motorfordon; reparation	7	11	13	6	11	14	9	15	10	18	114
Hotell och restauranger	9	1	4	7	5	0	3	0	0	4	33
Transportföretag, resebyrå	1	2	4	0	4	3	4	1	0	1	20
Post- och kommunikationsföretag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	2	5	2	3	12	9	3	6	8	17	67
Företagsservicefirmor	4	3	0	2	4	0	2	0	0	2	17
Övrigt	2	4	5	3	7	8	4	9	7	9	58
Verksamheten har upphört mer än två år före konkursbeslutet	1	0	1	0	7	0	0	0	0	3	12
Någon verksamhet har aldrig bedrivits	1	1	1	1	7	1	1	0	1	0	14

D. Avskrivningskonkurser 1997

Bransch	Eskilstuna	Umeå	Gävle	Härnösand	Stockholm	Malmö	Jönköping	Kalmar	Karlstad	Göteborg	Summa
Jordbruk och serviceföretag till jordbruk	0	0	2	0	0	2	0	0	0	0	4
Skogsbruk och serviceföretag till skogsbruk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tillverkningsindustrin	0	1	0	1	1	1	0	3	1	4	12
Byggindustrin	2	2	0	1	3	4	1	2	0	3	18
Handel med motorfordon, service och bensin	4	1	2	1	4	1	0	0	0	2	15
Parti- och agenturhandel, ej med motorfordon	1	0	0	0	3	2	1	0	0	4	11
Detaljhandel, ej med motorfordon; reparation	2	3	3	5	15	1	6	5	1	7	48
Hotell och restauranger	0	2	2	3	4	2	2	4	2	1	22
Transportföretag, resebyrå	0	1	0	1	2	2	2	1	1	2	12
Post- och kommunikationsföretag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	1	1	0	1	1	2	0	1	2	7	16
Företagsservicefirmor	1	0	2	0	3	1	0	2	2	2	13
Övrigt	3	6	4	1	8	4	3	5	1	18	53
Verksamheten har upphört mer än två år före konkursbeslutet	2	0	2	0	6	2	4	0	4	6	26
Någon verksamhet har aldrig bedrivits	2	0	3	0	1	0	0	0	1	1	8

Sammanställning av enkätsvaren angående omfattningen av kungörelseannonsering i konkurs

Bakgrund

Utredningen tillställde under våren 1999 samtliga då 96 tingsrätter en enkät ang. omfattningen av kungörande i ortspress i fråga om konkursbeslut m.m. (se underbilaga 1). Bakgrunden till enkäten var att utredningen enligt 1998 års tilläggsdirektiv skall ta sig an bl.a. frågor som har att göra med omfattningen av annonseringen vid kungörande av beslut och åtgärder under konkursen. Avsikten är inte att utredningen skall överväga frågan om vilka beslut och åtgärder under konkursförfarandet som skall kungöras, utan i stället i hur många tidningar som tingsrätten skall kungöra de olika beslut och åtgärder som enligt konkurslagens regler skall spridas genom kungörelse i ortstidning.

Bestämmelser om annonsering av kungörelser i konkurs ges i 15 kap. 1 § KL. Enligt paragrafens första stycke skall beslut om försättande i konkurs kungöras i enlighet med föreskrifterna i 3 § lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m. (kungörandelagen). När det gäller kungörelser av andra beslut eller åtgärder under konkursen skall kungörelsen föras in i Post- och Inrikes Tidningar samt i den eller de ortstidningar som rätten bestämmer (andra stycket). För en närmare beskrivning av bestämmelsernas innebörd och bakgrunden till dem hänvisas till avsnitt 2.6.2.2.

Kungörandet av konkursbeslutet regleras alltså genom hänvisningen till 3 § kungörandelagen. Uppgifter om vilka ortstidningar som tingsrätterna skall annonsera kungörelsen i skulle därför i princip kunna inhämtas med hjälp av den dagstidningsförteckning som ges ut av Presstödsnämnden och som innehåller uppgifter om dagstidningarnas spridning. När det gäller kungörandet av övriga beslut och åtgärder under konkursförfarandet avgörs omfattningen av tingsrätterna själva. Det enda sättet att få veta vilka begränsningar i förhållande till annonseringen av konkursbeslutet som görs har därför varit att ställa frågan till tingsrätterna. För att minska risken för missförstånd har enkäten avsett såväl frågan om kungörande av

själva konkursbeslutet som kungörandet av övriga beslut och åtgärder under konkursen. Enkätfrågorna framgår av underbilaga 1. Samtliga tingsrätter har besvarat enkäten.

Enkätsvaren

Kungörelse av beslut om försättande i konkurs

Fråga 1

När det gäller kungörelsen av konkursbeslutet framgår att annonsering i två eller tre ortstidningar är vanligast. Åtskilliga tingsrätter (ca 25 st) kungör i olika ortstidningar beroende på var gäldenären har sitt hemvist eller säte. Vid de flesta tingsrätter innebär detta att annonsen förs in i två eller tre tidningar. Vid någon enstaka tingsrätt kan antalet tidningar som annonserna förs in i växla från en till fyra stycken beroende på från vilken kommun konkursen härrör. En jämförelse mellan antalet tingsrätter som kungör i två resp. tre tidningar ger dock vid handen att ungefär dubbelt så många utnyttjar enbart två tidningar. Några enstaka tingsrätter för in annonserna i fyra tidningar och några tingsrätter begränsar sig till en tidning. En tingsrätt anger uttryckligen att annonsering i en viss ortstidning av kostnadsskäl inte görs.

De tre största tingsrätterna annonserar i två ortstidningar. I övrigt har det inte gått att se någon tendens när det gäller stora och små tingsrätter och antalet tidningar vari annonsering sker. Bland de tingsrätter som annonserar i fyra tidningar kan nämnas Eslövs tingsrätt, Landskrona tingsrätt, Sala tingsrätt och Lunds tingsrätt. I samtliga fall utnyttjas fyra tidningar enbart i vissa fall beroende på gäldenärens bosättnings- eller verksamhetsort. I Mora tingsrätt förs annonserna in i fyra eller fem tidningar beroende på gäldenärens hemvist. Uppsala, Linköpings och Västerås tingsrätter annonserar enbart i en ortstidning, vilket gäller i vissa fall även för t.ex. Alingsås, Mölndals och Uddevalla tingsrätter.

Fråga 2

Frågan avsåg att utröna om tingsrätterna utnyttjar möjligheten att begränsa annonseringen av konkursbeslutet till färre antal tidningar än vad som stadgas i huvudregeln i 3 § kungörandelagen. Möjligheten utnyttjas av några tingsrätter. Det skäl som oftast anges är att konkursärendet skall flyttas över till annan tingsrätt eftersom verksamheten bedrivits på annan ort. I något fall hänvisas enbart till kostnadsaspekten.

Kungörelse av övriga beslut och åtgärder

Frågorna 1 och 2

Svaren ger vid handen att annonseringen begränsas i stor omfattning. Ett 60-tal tingsrätter kungör efterföljande beslut och åtgärder i enbart en tidning. Som skäl anges att annonseringen sker i den tidning som har den största spridningen. I enstaka fall har skett en begränsning (i förhållande till vad som gäller beträffande konkursbeslutet) till två tidningar. Som skäl för att två tidningar väljs anges ofta att tidningarna har lika stor spridning. I vissa fall har hänvisats till gäldenärens hemvist eller säte. Kostnadsaspekten har också berörts av vissa tingsrätter. I de fall tingsrätten kungör efterföljande beslut i samma tidningar som själva konkursbeslutet rör det sig om de tingsrätter som endast kungör konkursbeslutet i en eller två tidningar.

Fråga 3

Nästan alla tingsrätter anger att de kungör efterföljande beslut och åtgärder i samma tidningar oavsett vilket beslut eller vilken åtgärd som avses. Några tingsrätter gör dock olika överväganden beroende på om det är utdelningsförslag eller bevakningsförfarande som kungörs.

Enkät angående omfattningen av kungörande i ortspress i fråga om konkursbeslut m.m.

Kungörelse av beslut om försättande i konkurs

1. I vilka ortstidningar brukar tingsrätten kungöra ett konkursbeslut?
2. Förekommer det att tingsrätten utnyttjar möjligheten att begränsa annonseringen av kungörelsen om konkursbeslutet till färre tidningar än de som följer av huvudregeln i 3 § lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.? Ange om möjligt i så fall varför man ansett det lämpligt att begränsa annonseringen.

Kungörelse av efterföljande beslut och åtgärder i konkursen

1. I vilka ortstidningar brukar kungörelser om efterföljande beslut och åtgärder i konkursen (t.ex. bevakningsförfarande, utdelningsförslag och slutredovisning) annonseras?
2. Vilka överväganden ligger bakom valet av tidningar? Styrts valet av i vilken tidning konkursbeslutet har kungjorts?
3. Kungörs samtliga efterföljande beslut och åtgärder i samma tidning/tidningar eller är valet av tidningar beroende av vilket beslut eller vilken åtgärd som kungörs?

Kostnadsberäkningar¹

I avsnitt 5.12.1 har redogjorts för vad utredningens förslag innebär i kostnadshänseende. I det följande redovisas de kostnadsberäkningar som legat till grund för slutsatserna i avsnitt 5.12.1 när det gäller kostnad för en ny tillsynsmyndighet, kostnad för Konkursrådet och kostnad för konkursförvaltarråden. Under punkten 1 redovisas kostnaderna för den nuvarande organisationen 1999. Därefter redovisas under punkten 2 kostnaderna för tillsynsmyndigheten, Konkursrådet och konkursförvaltarråden i nu angivna ordning. Redovisningen avslutas med en sammanställning där kostnaden för utredningens förslag jämförs med kostnaderna för den nuvarande organisationen. Under punkten 3 redovisas utredningens beräkningar när det gäller de kostnadsmässiga effekterna av en höjning av konkursförvaltaxan.

1. Kostnad för nuvarande tillsynsorganisation

Kostnaden för den nuvarande tillsynsorganisationen uppgick 1999 till 44 mkr fördelade enligt följande.

Löner	30 mkr
ADB	4 mkr
Lokalkostnader	4 mkr
Övrigt	6 mkr

Under Övrigt ingår t.ex. portokostnader, resekostnader och kostnader för gemensam administration.

Kostnaden för KFM:s förvaring av gäldenärens räkenskapshandlingar uppgick för 1999 till 7,4 mkr. Detta belopp är inte inräknat i den ovan angivna kostnaden om 44 mkr. Kostnaden 7,4 mkr innefattar inte heller de ytterligare kostnader som tillkommer i samband med transport av materialet från konkursförvaltarna samt arbetskostnader för iordningställande av nytt material i arkivet.

¹ Denna bilaga har upprättats av utredningens sekretariat.

2. Kostnad för utredningens förslag

2.1 En fristående Konkurstillsynsmyndighet

Kostnadsberäkningen av den nya tillsynsorganisation som utredningen föreslår kan hänföras under följande rubriker:

1. Lönekostnader
2. Lokalkostnader
3. Övriga personal- och materialkostnader
4. IT-kostnader samt kostnad för administration
5. Engångskostnader
6. Sammanställning

1. Lönekostnader i en ny organisation

Utgångspunkter

Som framhållits i avsnitt 5.9.1 bör det ankomma på den föreslagna tillsynsmyndigheten att själv bedöma hur personalen skall fördelas mellan de olika enheterna. Utredningen måste emellertid för att kunna göra en beräkning av lönekostnaden i den nya organisationen göra ett antagande om vilken effekt minskningen av antalet verksamhetsorter kan få för personalbehovet i organisationen. Antalet anställda i organisationen har också viss betydelse för vilken lokalkostnad som kan beräknas uppkomma.

Beräkningen i det följande bygger på utredningens förslag i avsnitt 5.9.1 om att den nya tillsynsmyndigheten – Konkurstillsynsmyndigheten – skall ha regional förankring och vara indelad i totalt sju enheter. Detta innebär att det inte längre kommer att bedrivas tillsynsverksamhet i Kalmar (Växjö), Gävle och Karlstad. Konkursen i dessa tre områden kommer att fördelas på övriga verksamhetsorter i enlighet med vad som föreslagits i avsnitt 5.9.1.2. Det förhållandet att verksamheten kommer att bedrivas på färre orter och vid större enheter bör kunna leda till viss minskning av den totala personalstyrkan.

Utredningen har till grund för beräkningarna haft uppgifter om antalet anställda i olika personalkategorier vid tillsynsmyndigheterna per den 15 september 1999 och per den 1 mars 2000. Utredningen har vidare haft tillgång till statistik från RSV angående myndigheternas ingående balanser

1999, antalet inkomna ärenden samma år och den utgående balansen. När det gäller den länsvisa fördelningen av antalet konkurser har utredningen utgått från statistik från SCB över antalet vid tingsrätterna i resp. län beslutade konkurser (Statistiska meddelanden Konkurser och offentliga ackord 1999).

Den nuvarande organisationen har förändrats från den 15 september 1999 till från 1 mars 2000. Bl.a. har bemanningen vid TSM i Kalmar, Karlstad, Malmö och minskat något, medan det sysselsatts fler personer vid TSM i Stockholm. Jämförelser mellan en ny organisation och den nuvarande bör lämpligen ske med bemanningen per den 1 mars 2000, dvs. med hänsyn till en så aktuell beskrivning som möjligt. För att få rättvisande beräkningar har utredningen därför ansett att organisationen som den såg ut per den 1 mars 2000 bör tas som utgångspunkt. Det går inte att ha någon uppfattning om hur många konkurser som kommer att hanteras inom TSM under 2000. Beräkningarna får därför bygga på ett antagande om att konkursutvecklingen kommer att se ut ungefär som under 1999. Således har 1999 års konkursstatistik lagts till grund för beräkningarna.

För att kunna bedöma det totala behovet av personal i den myndighetsorganisation som föreslås måste klarläggas vilka personalförändringar som kan bli aktuella vid de enheter där konkursunderlaget kommer att bli ett annat än i dag. Konkursunderlaget kommer att förändras på två sätt, dels genom en ökning av antalet inkomna ärenden per år, dels genom att vissa enheter får ta över en befintlig balans från län som tillhört TSM som kommer att upphöra.

Om konkursunderlaget enbart bestod av årligen inkomna konkurser skulle det inte vara förenat med större svårigheter att beräkna personalbehovet i en ny organisation. Ett genomsnitt av antalet inkomna konkurser per anställd i en viss personkategori skulle kunna beräknas och med hjälp av detta tal skulle det kunna avgöras vilken förändring i personalsammansättningen som en viss ökning av antalet inkomna ärenden skulle innebära.

Konkursunderlaget består emellertid inte enbart av inkomna konkurser utan även av ett visst antal konkurser i balans. Denna balans är ännu så länge avsevärd. TSM i Stockholm hade t.ex. 5 229 konkurser i ingående balans 1999, medan det kom in 2 289 konkurser under året. Den utgående balansen uppgick till 4 672 konkurser vilket innebär att det slutfördes fler konkurser än det antal som kom in. En utgångspunkt bör kunna vara att antalet anställda i den nuvarande organisationen är beräknat inte enbart på grundval av antalet inkomna ärenden utan även med hänsyn till befintliga balanser. Frågan är hur hänsyn skall kunna tas till detta då man beräknar personalbehovet vid en omfördelning av konkursunderlaget.

Tänkbart vore i och för sig att ändå utgå från antalet inkomna konkurser. Alla enheter som i den nya organisationen får fler inkomna konkurser får även ett antal gamla konkurser. Man skulle kunna anta att förhållandet

mellan balanserna och antalet inkomna konkurser inte skiljer sig avsevärt i de olika länen. Om man räknade fram ett nyckeltal som angav antal inkomna ärenden per anställd i viss personalkategori, borde det med hjälp av detta tal kunna bedömas vilken personalförstärkning som vore nödvändig vid ett större antal inkomna ärenden (modell 1).

Ett annat och sannolikt bättre sätt, där hänsyn tas inte bara till att inkomna ärenden skall handläggas utan även en del av ärendena i balans, är att först beräkna ett nyckeltal över landet för hur många ärenden t.ex. en jurist kan beräknas slutföra i den nuvarande organisationen. Detta är ett mått på den arbetskapacitet som varje jurist har. I den nya organisationen utgår man då från att arbetsunderlaget är antalet inkomna ärenden samt en viss del alla de balanserade konkurserna. En beräkning på grundval av handläggningen 1999 visar att myndigheterna minskade sina balanser med i snitt ca 15 %. Till antalet inkomna ärenden vid varje enhet skulle därför kunna läggas 15 % av det antal ärenden som enheten kommer att ha i balans. Därefter ser man hur många anställda som behövs för att slutföra samma mängd ärenden som i dag, där nyckeltalet slutförda ärenden per jurist i den nuvarande organisation antas vara ett mått på arbetskapaciteten (modell 2).

Ett tredje sätt är att beräkna hur många konkurser som resp. jurist, ekonom och kanslist under 1999 handlade (inte hur många de slutförde) vid de olika myndigheterna. Beräkningen skulle kunna göras genom att den ingående balansen vid myndigheten samt de under året inkomna ärendena summeras och divideras med antalet anställda i resp. personalkategori (modell 3).

Utredningen har i de kostnadsberäkningar som presenteras i det följande valt att utgå från en beräkning enligt det alternativ där antalet inkomna ärenden samt viss del av balanserna läggs till grund för beräkningarna (modell 2). Med den beräkningen kommer arbetet med de nytillkomna konkurserna i fokus, samtidigt som det även tas med i beräkningen det arbete som uppkommer då ett ärende skall avslutas vid tillsynsmyndigheten. Detta ligger väl i linje med utredningens förslag om innehållet i den nya tillsynen där en större vikt skall läggas vid tillsynen under konkursens inledningsskede. Det skall därvid från början göras en bedömning av i vilken omfattning tillsyn kommer att behövas. Vidare skall, i de fall en utökad tillsyn bedömts erforderlig, tillsynen utövas löpande under konkursens handläggning. Den arbetsanhopning som i det nuvarande tillsynsarbetet uppstår i samband med att konkursen avslutats skall inte behöva bli lika framträdande i den nya tillsynen, men bör ändå i viss utsträckning beaktas. Resultatet av en beräkning enligt denna metod redovisas i det följande.

Beräkning av personalbehov i en ny organisation

Beräkningarna är gjorda med utgångspunkt i antalet inkomna konkurser under 1999. När det gäller antalet konkurser i balans har den utgående balansen 1999 lagts till grund för beräkningarna av hur många konkurser de ”nya” enheterna skulle få som arbetsunderlag. Hur situationen kommer att se ut vid ett ikraftträdande av utredningens förslag är naturligtvis inte möjligt att säga. Beräkningarna påverkas både av antalet inträffade konkurser i de olika länen och av storleken på de befintliga balanserna vid resp. myndighet. I tabell 1–3 redovisas antalet ärenden som en jurist, ekonom och kanslist kan beräknas slutföra i den nuvarande organisationen, dvs. med den nuvarande bemanningen (1 mars 2000). Utifrån dessa resultat har beräknats ett nyckeltal som lagts till grund för en beräkning av personalbehovet i den nya organisationen. I tabell 4 redovisas därefter resultatet av personalbehovet i de olika personalkategorierna i den nya organisationen. Beräkningen baseras på antalet inkomna ärenden i den nya organisationen (tabell 5.8 i avsnitt 5.9.1.2) samt en viss del av den nya enhetens balanser.

När det gäller fördelningen av de ärenden i balans som härrör från de TSM som skall upphöra har gjorts en uppskattning baserad på antalet beslutade konkurser i resp. län i förhållande till det totala antalet beslutade konkurser för tillsynsenhetens upptagningsområde. När det t.ex. gäller TSM i Gävle beslutades under 1999 167 konkurser i Örebro län och 156 konkurser i Gävleborgs län. Därför har antagits att ungefär hälften av den utgående balansen vid TSM i Gävle 1999, 534 konkurser, härrör från vardera länet. När det gäller utgående balans för TSM i Karlstad har antagits att 300 konkurser härrör från Värmlands län och 265 konkurser från Örebro län. Hos TSM i Kalmar har 95 av myndighetens 841 konkurser i balans antagits härröra från Blekinge län, 220 från Kalmar län, 175 från Kronobergs län och 340 från Hallands län.

Tabell 1 Antal slutförda ärenden per jurist i nuvarande organisation

TSM	Antal slutförda ärenden	Antal jurister per 1 mars 2000	Antal slutförda ärenden per jurist
Stockholm	2 846	10 ¹	284
Eskilstuna	680	2	340
Jönköping	419	2	209
Kalmar	820	1	820
Malmö	1 277	4,5	283
Göteborg	1 694	6	282
Karlstad	424	1	424
Gävle	477	1	477
Härnösand	330	1,05	314
Umeå	406	1	406
Genomsnitt			ca 380 konkurser/jurist

1) exkl. enhetschef

Tabell 2 Antal slutförda ärenden per ekonom i nuvarande organisation

TSM	Antal slutförda ärenden	Antal ekonomer per 1 mars 2000	Antal slutförda ärenden per ekonom
Stockholm	2 846	7	406
Eskilstuna	680	2	340
Jönköping	419	1	419
Kalmar	820	1	820
Malmö	1 277	1	1277
Göteborg	1 694	2	847
Karlstad	424	1	424
Gävle	477	1	477
Härnösand	330	1	330
Umeå	406	2	203
Genomsnitt			ca 550 konkurser/ekonom

Tabell 3 Antal slutförda ärenden per kanslist i nuvarande organisation

TSM	Antal slutförda ärenden	Antal kanslist per 1 mars 2000	Antal slutförda ärenden per kanslist
Stockholm	2 846	6	474
Eskilstuna	680	2	340
Jönköping	419	1	419
Kalmar	820	2	410
Malmö	1 277	3	425
Göteborg	1 694	5	338
Karlstad	424	0,5	848
Gävle	477	1	477
Härnösand	330	1	330
Umeå	406	2	203
Genomsnitt			ca 420 konkurser/ kanslist

Tabell 4 Personalbehov vid enheterna i en ny organisation

Region	Antal inkomna ärenden	15% av ärende-balansen	Jurist-behov	Ekonom-behov	Kanslist-behov
Stockholm	2 289	700	7,8	5,4	7,1
Eskilstuna	877	200 ¹	2,8	1,9	2,6
Jönköping	673	141 ²	2,1	1,5	1,9
Malmö	930	256 ³	3,1	2,1	2,8
Göteborg	1 699	436 ⁴	5,6	3,9	5,1
Härnösand	411	125 ⁵	1,4	1,0	1,3
Umeå	390	146	1,4	1,0	1,3

1) Utgående balans 1999: 808 konkurser

Tillkommande balans från Dalarna och Örebro län: 527 konkurser

2) Utgående balans 1999: 548 konkurser

Tillkommande balans från Kalmar och Kronobergs län: 395 konkurser

3) Utgående balans 1999: 1 613 konkurser

Tillkommande balans från Blekinge län :95 konkurser

4) Utgående balans 1999: 2 310 konkurser

Tillkommande balans från Värmland och Halland: 600 konkurser

5) Utgående balans 1999: 565 konkurser

Tillkommande balans från Gävleborgs län: 270 konkurser

I tabell 5 framgår personalbehovet vid de olika enheterna i en ny organisation jämfört med bemanningen per den 1 mars 2000. Siffrorna avseende antalet anställda i den nya organisationen härrör från tabell 4 och har avrundats till närmaste hel eller halv tjänst.

Tabell 5 Sammanställning över personalbehovet i en ny organisation jämfört med bemanningen per den 1 mars 2000

Avdelning	Anställda per den 1.3.2000	Antal anställda i ny organisation	Förändring jämfört 1.3.2000
Eskilstuna			
Jurister	2	3	+1
Ekonomer	2	2	
Kanslister	2	2,5	+0,5
Jönköping			
Jurister	2	2	
Ekonomer	1	1,5	+0,5
Kanslister	1	2	+1
Malmö			
Jurister	4,5	3	-1,5
Ekonomer	1	2	+1
Kanslister	3	3	
Göteborg			
Jurister	6	5,5	-0,5
Ekonomer	2	4	+2
Kanslister	5	5	0
Härnösand			
Jurister	1,05	1,5	+0,45
Ekonomer	1	1	0
Kanslister	1	1,5	+0,5
Stockholm			
Jurister	11	9	-2
Ekonomer	7	5,5	-1,5
Kanslister	6	7	+1
Umeå			
Jurister	1	1,5	+0,5
Ekonomer	2	1	-1
Kanslister	2	1,5	-0,5
Kalmar	4	0	-4
Karlstad	2,5	0	-2,5
Gävle	3	0	-3
Summa	73,05	65	-8,05

Det kan diskuteras om den förändring som beräkningarna skulle innebära för Stockholms del skall få fullt genomslag när det gäller beräkningen av den totala personalstorleken. Utredningen föreslår inte några förändringar när det gäller konkursunderlaget i Stockholm. Det kan inte uteslutas att det kan finnas en större andel tidskrävande konkurser där än vid de mindre orterna. Detta kan i sin tur motivera fler anställda. Utredningen har tagit hänsyn till detta och har utgått från ett personalbehov för avdelningen i Stockholm i enlighet med vad som gällde per den 1 mars 2000. I de följande kostnadsberäkningarna har utredningen utgått från att den nya tillsynsorganisationen kommer behöva ca **68 årsarbetskrafter**.

Lönekostnader för tillsynspersonal

Utgångspunkten är att lönekostnaden för 1999 var 30 mkr. Det förhållandet att tillsynsenheterna i Kalmar (Växjö), Karlstad och Gävle upphör med sin verksamhet innebär att följande lönekostnader försvinner jämfört med personalsituationen per den 1 mars 2000.

Kostnad för 9,5 tjänster på de tre enheter som försvinner (beräkningarna grundade på uppgifter från RSV om genomsnittlig lön för KFM:s personal per den 1 januari 2000).

3,5 kanslisters: $3,5 \times (14\,998 \times 1,5211) \times 12 = 958\,165$ kr

3 ekonomer: $3 \times (25\,668 \times 1,5211) \times 12 = 1\,405\,569$ kr

3 enhetschefer $3 \times (30\,831 \times 1,5211) \times 12 = 1\,688\,293$ kr

Totalt: 4 052 027 kr

Enligt utredningens beräkning av personalbehovet kommer viss personalförstärkning att bli nödvändig vid de enheter som får ett större arbetsunderlag. Om den totala personalstyrkan antas vara 68 personer innebär det en förstärkning med 4,5 tjänster av de 9,5 som försvinner i Kalmar, Karlstad och Gävle. Samtidigt har antagits att viss omfördelning av personalresurser kan bli erforderliga. Om man bortser från de förändringar som beräkningarna i tabell 5 skulle innebära för Stockholm (och som heller inte beaktats fullt ut vid beräkningen av det totala personalbehovet) skulle på juristsidan en omfördelning av personalen vara tillräcklig. Beräkningarna ger däremot vid handen att det krävs en förstärkning på ekonomsidan. Det bör observeras att detta bara är övergripande beräkningar. Hur myndigheten slutligen väljer att fördela resurserna på olika personalkategorier är helt oberoende av dessa beräkningar. Kostnaden för jurister och ekonomer beräknas vara densamma.

3 jurist/ekonomtjänster: $3 \times (25\,668 \times 1,5211) \times 12 = 1\,405\,569$ kr

1,5 kanslitjänst: $1,5 \times (14\,998 \times 1,5211) \times 12 = 410\,642$ kr

Vidare antas att en viss löneförstärkning måste beräknas för den person som skall vara chef för hela tillsynsmyndigheten. Här har beräknats en ytterligare kostnad på 10 000 kr i månaden eller $10\,000 \times 1,5211 \times 12 = 182\,532$ kr

Totalt: 1 998 743 kr

Minskade lönekostnader i förhållande till i dag, baserat på nuvarande lönenivåer, ca 2 mkr.

2. Lokalkostnader

Beräkningen av lokalhyran har gjorts med utgångspunkt i Statskontorets uppgifter om rikthyra och kvadratmeterbehov per anställd. Härvid har viss justering gjorts. När det gäller små enheter med 4–6 anställda krävs ett större antal m² per anställd för att inberäkna utrymme för bl.a. sammanträdesrum, arkiv, pausrum och toaletter. Enligt uppgift från RSV bör ett behov av 50 m²/anställd tas som utgångspunkt om antalet anställda är 4–6. Om antalet anställda är 7–10 har i enlighet med Statskontorets anvisningar beräknats ett behov av 40 m² per person och om antalet anställda är fler än 10 är behovet 35 m²/person. För lokaler innanför tullarna i Stockholm har beräknats en rikthyra om 2300 kr/m². För lokaler utanför tullarna samt i Göteborg och Malmö har en hyra om 1075 kr/m² lagts till grund för beräkningarna. För övriga orter har lokalkostnaderna beräknats utifrån en årlig hyra om 1 000 kr/m². Lokalkostnaden framgår av tabell 6 där anställda med halv tjänst (jfr tabell 5) räknats som en person ur lokalsynpunkt.

Tabell 6 Lokalkostnad per enhet

Avdelning	Antal anställda	Årlig lokalkostnad
Stockholm	27 ¹	2 173 500 (1 015 875)
Eskilstuna	8	320 000
Göteborg	16 ²	602 000
Malmö	8	344 000
Jönköping	6	300 000
Härnösand	5	250 000
Umeå	5	250 000
Summa		4 239 500 (3 081 875)

1) inkl. chef, personaladministratör och två datakonsulter

2) inkl. en datakonsult

Till lokalkostnaden kommer kostnad för lokalvård, inredning och telefonväxel. Dessa kostnader har beräknats på grundval av underlag från DV. Kostnad för lokalvård och inredning har beräknats på grundval av en total

lokalyta om ca 3000 m². När det gäller inredningen har avskrivningstiden antagits vara 10 år. Telefonväxeln är en Centrex växellösning från Telia beräknad efter en organisation om ca 80 personer.

Lokalvård: 300 000 kr

Inredning, årlig kostnad: 320 000 kr

Telefonväxel: 300 000 kr

Summa: 920 000 kr

Totalt kostnad för lokaler: 5 159 500 (4 001 875) kr

3. Övriga kostnader som har samband med den löpande verksamheten (utom IT-kostnader)

Kostnadsberäkningen baseras i denna del på självkostnaderna vid de Allmänna advokatbyråerna för år 1998. Vissa justeringar har gjorts med hänsyn till att det är frågan om andra arbetsuppgifter inom tillsynsverksamheten. Bl.a. kan inslaget av resor beräknas vara betydligt större än inom de allmänna advokatbyråerna. Beräkningen har därför utgått från ett något högre belopp per person för reskostnad. Samtidigt måste beaktas att kostnaden för resor sannolikt kommer att variera mellan olika personalkategorier och också mellan de olika enheterna.

Förbrukningsinventarier – 6 300 kr/person

Kontorsmateriel – 7 200 kr/person

Porto inkl. pg-avgifter – 5 400 kr/person

Övriga omkostnader 15 300 kr/person

Personalkostnader utom lön 5 500 kr/person

Resor 20 000 kr/person

Totalt 59 700

Kostnad i en organisation med ca 72 årsarbetskrafter (inkl. administrativ personal): 4 298 400 kr

För personal- och löneadministrationen behövs en handläggare. Själva systemuppbyggnaden när det gäller ekonomisystem har inkluderats i IT-kostnader under punkten 4. Här bör emellertid tas upp en lönekostnad för en handläggare som sköter personaladministrativa frågor i samarbete med personalchefen, dvs. tillsynsmyndighetens chef.

Lönekostnad personaladministratör: 400 000 kr

Totalt övriga kostnader: ca 4,7 mkr

4. IT-kostnader

RSV:s kostnadsberäkning

I det följande (punkterna 1–19) redovisas en beräkning av IT-kostnaden i en fristående tillsynsmyndighet, upprättad av verksjuristen Hans Joachimsson och IT-utredaren Esbjörn Turesson på RSV. Beskrivningen utgår från 80 användare. De sju lokala enheterna är sammankopplade via en central driftscentral. För att öka säkerheten görs kopplingen till två LAN-servrar centralt. Datacentralen kan eventuellt förläggas i anslutning till huvudkontoret som då kan anslutas direkt till datacentralen i ett lokalt nätverk.

I vänstra kolumnen anges investeringskostnad. I den högra anges årskostnad såsom denna ter sig om investeringskostnaderna skrivs av enligt de regler som RSV tillämpar – vanligen på tre år och i några fall för längre tid. Ingen hänsyn har i denna uppställning tagits till eventuell låneränta för investeringarna. Belopp i högra kolumnen som är understrukna är självständiga kostnader – alltså oberoende av eventuella investeringskostnader. I redogörelsen görs också skillnad mellan kostnader som går att låna till och kostnader för t.ex. programvaror (kursiverade belopp). Utredningen har emellertid där så varit möjligt valt att beräkna den årliga kostnaden för samtliga kostnader.

RSV har vid redogörelsen utgått från en checklista för kostnader som används inom RSV. Kostnader kan beräknas och systematiseras på olika sätt. Även rubriker som inte återspeglar någon kostnad har återgetts för att ge en bild av olika kostnadsslag och olika beräkningsmetoder.

<i>Utrustning m.m.</i>	<i>Investering</i>	<i>Årskostnad</i>
------------------------	--------------------	-------------------

1. ADB-utrustning: datorer m.m.

Lokalt på kontor

Persondatorer – inkl. Win98 (80 x 15 000)	1 200 000	400 000
Lokalt nät	270 000	27 000
Skrivare (7 x 15 000)	105 000	35 000

Centralt

Särskild server (inkl. Unix) för Optima	250 000	50 000
Två PC/LAN-servers	100 000	30 000

En PC/LAN-server för Intranät	50 000	15 000
Hårdvaruservice		<u>40 000</u>

2. Systemprogramvara m.m.

Kontinuerlig uppgradering av Windows		<u>12 000</u>
Microsoft Windows NT (3 st)	15 000	<u>1 500</u>
Oracle – databasprogramvara för Optima (80 x 5 000)		<u>400 000</u>
Se också nedan under 5. Engångskostnader		

3. Applikationsprogramvara

Visual Basic – klientprogramvara för Optima. Det förutsätts här att Optima kan användas i ny verksamhet – ingen kostnad		
Utvecklingsverktyg för Optima (Visual Basic)	10 000	<u>1 000</u>
Blankettprogramvara	5 000	<u>500</u>

Lotus Notes

Licenskostnader för Lotus Notes serverlicens: D27PLMLCP INSTL/SW SUB		
Server (licens + 1 års underhåll)	15 500	
Klientlicens: Notes Desktop med 1 års underhåll 643 x 80	51 000	
Övrigt: Designer (utvecklingsverktyg) inkl. 1 års underhåll: 3 922 x 10	39 500	
Årligt underhåll av licenserna		<u>10 000</u>
Årligt underhåll av server		<u>5 000</u>
Se vidare nedan under 5. Engångskostnader		

Microsoft Office

Detta innefattar ordbehandlingsprogrammet Word, kalkylprogrammet Excel, Internetapplikation med

verktyg för elektronisk post och webläsare (80 x 4 000)	320 000	<u>32 000</u>
--	---------	---------------

4. Kringutrustning

Back-up-stationer (ingår i vad ovan beskrivits)		
Provstationer (provutrustning)	15 000	5 000
<i>Säker databascentral för serverna</i> Häri innefattas brandsäkra rum med kylanläggningar och försedda med larmanordningar m.m.		<u>300 000</u>

5. Datakommunikationsutrustning

Lokalt

Kommunikationslinjer, 2 Megabyte (Mb) (7 x 100 000)		<u>700 000</u>
Network Terminal Unit (NTU) (7 x 25 000)	175 000	60 000
Routers (7 x 25 000)	175 000	60 000

Centralt

En central större Router	125 000	40 000
Internetutrustning, 1 Mb		<u>100 000</u>
En central Flexible Multiplexor (FMX)	150 000	50 000
Service på anläggningarna		<u>50 000</u>

6. Datasäkerhetsutrustning

Smart cards och läsare till dem (80 x 2 500)	200 000	70 000
”Brandvägg” – hårdvara	80 000	30 000
– programvara	120 000	<u>12 000</u>

7. Databearbetningar på servicebyrå

-----

8. Dokumentation

Systemdokumentation – Optima
Användarhandledning – succesivt
uppdaterad

Kostnaderna för detta är begränsade
och anges ej här.

-----

9. Förbrukningsmaterial

Kostnaderna för detta är begränsade
och anges ej här.

-----

10. Licenser och avgifter

Kostnader för licenser har beräknats
ovan. Här anges andra avgifter.

Infotorg

Via Infotorg erhålles tillgång till
t.ex.

– Patent- & Registreringsverkets
register

– Företagsinteckningsregistret

– SPAR

– Fastighetsregistret hos Lantmäte-
riverket (LMV)

–Rättsbanken

Kostnader (80 x 1 000)

80 00011. Utbildning

Användarutbildning – Optima

30 00012. Test

I huvudsak beaktat ovan.

13. Kapitalkostnader

Se nedan under *Kapitalkostnader för IT-stöd*

14. Personalkostnader

Användarstöd

Driftspersonal

Två kvalificerade personer

1 000 000

En särskild databasadministratör och utvecklare, jämväl expert när det gäller användargränssnitt och metodutveckling m.m.

500 000

15. Konsulter

-----

16. Parallellkörningar

Inte aktuellt.

-----

17. Efterbehandling

Inte aktuellt – eller i vart fall begränsade kostnader.

-----

18. Löpande driftskostnader – övrigt

Regelbundna back-uptagningar, förvaring av back-upkopior

20 000

Systemadministrationsverktyg

200 000

20 000

19. Uppbyggnads- och övergångskostnader m.m.

Se nedan under **5. Engångskostnader**

Utredningens slutsatser angående IT-kostnader

På grundval av de sålunda redovisade uppgifterna från RSV har utredningen beräknat en årlig kostnad för IT-utrustning och personalkostnader till **4 186 000 kr**. Beloppet har beräknats genom att de årliga kostnaderna som de angetts i uppställningen summerats.

När det gäller elektronisk post (punkten 3 i RSV:s beräkning) har redovisats dels en kostnad för licenser och underhåll det första året dels en årlig underhållskostnad om 15 000 kr. Enbart den sistnämnda kostnaden ingår i den ovan beräknade årliga kostnaden. En kostnad om 106 000 tas upp som engångskostnad i det följande.

RSV har också påpekat att en kostnad uppkommer för uppbyggnad av de databaser som skall användas i systemet alternativt inköp av färdiga applikationer. Initialt kan det enligt RSV krävas 500 konsulttimmar à 1000 kr och därefter ett kontinuerligt underhåll om 50 000 kr årligen. Kostnaderna kan enligt RSV variera beroende på vilken ambitionsnivå man väljer. Utredningen har räknat med att det anställs tre kvalificerade personer för IT-stöd. Det är osäkert om de arbetsmoment som här berörs kommer att innebära någon särkostnad. Detta beror bl.a. på vilken kompetens de nyss nämnda personerna har och vid vilken tidpunkt de anställs (jfr även avsnitt 5.12.1).

Kapitalkostnader för IT-stöd

RSV har beräknat att investeringarna i utrustning första året uppgår till 2 810 000 kr. Normalt lånar myndigheter till sådana investeringar hos Riksgäldskontoret. Med ett amorteringslån blir amorteringarna 878 300 kr under de tre första åren. Hänsyn måste därefter tas till återinvesteringar, vilket erfordrar nya lån. Amorteringskostnaden har dock redan beaktats i den ovan redovisade årliga kostnaden om knappt 4,2 mkr. I den kostnaden ingår årliga kostnader beräknade på en – oftast – treårig avskrivning. Utredningen har dessutom inte begränsat dessa utgifter till tre år utan förutsatt att kostnaderna kommer att finnas årligen.

Räntekostnader skall dock läggas till de årliga kostnaderna för IT-stöd. RSV har utgått från en aktuell utlåningsränta om 4,719 %. Med en sådan ränta uppgår räntekostnaderna för första året till 132 604 kr, andra året 81 155 kr och tredje året 49 707 kr.

Genomsnittlig räntekostnad för investeringar avseende IT-utrustning m.m.: 90 000 kr.

Totala IT-kostnader: 4 276 000 kr

5. Engångskostnader

I uppställningen under punkten 4 har av RSV tagits upp vissa kursiverade poster. Dessa är kostnader för programvara m.m. som uppkommer som en engångskostnad, men som inte ingår i den investeringskostnad som utgjort grunden för beräkningen av den årliga kostnaden under punkten 4. Vissa sådana engångskostnader för programvara, t.ex. Microsoft Office, är dessutom förenade med en årlig kostnad för licenser. Denna årliga kostnad är inräknad i årlig kostnad under punkten 4. Kostnaden för grundlicenser för Oracle (Optimasystemet) är också en engångskostnad som tillkommer. Den är dock inte förenad med någon årlig kostnad.

Grundlicenser Oracle	1 440 000 kr
Microsoft Windows	15 000 kr
Utvecklingsverktyg för Optima	10 000 kr
Blankettprogramvara	5 000 kr
Lotus Notes kostnad för licens och underhåll under det första året	106 000 kr
Microsoft Office (ordbehandlingsprogrammet Word m.m.)	320 000 kr
”Brandvägg” – programvara	120 000 kr
Systemadministrationsverktyg	200 000 kr
Summa	2 216 000 kr

Uppbyggnad och installation av datorer och nätverk m.m. samt överflyttande av Optima till ny miljö innebär en engångskostnad beräknad till 250 timmar à 1 000 kr, dvs. 250 000 kr. Arbetet kan dock sannolikt utföras av tillsynsmyndighetens datapersonal, men kostnaden kan uppstå på ett tidigt stadium.

Enligt RSV (ekonomikontoret) kan också uppkomma kostnader för flyttning, skyltning och övriga etableringskostnader. Kostnaden har uppskattats till 1 000 000 kr.

Summa engångskostnader: ca 3,2 mkr

6. Sammanställning

Löpande kostnader (avrundade belopp)

Lön (sakområdet)	28 000 000 kr
Lokaler inkl. lokalvård m.m.	5 100 000 (4 000 000) kr
Övriga omkostnader	4 700 000 kr
IT-kostnader	4 200 000 kr
Kapitalkostnader	90 000 kr
Totalt	42 090 000 (40 990 000) kr

Engångskostnader

Programvara, Lotus Notes licenser m.m.	776 000 kr
Optima licens	1 440 000 kr
Flyttning, skyltning osv.	1 000 000 kr
Totalt	3 216 000 kr

2.2 Kostnad för Konkursrådet

Utgångspunkterna för en kostnadsberäkning har varit följande.

Konkursrådet har högst tio *ledamöter*. Fyra av ledamöterna antas vara verksamma i Stockholmsområdet, tre i Göteborg med omnejd, två i Malmöregionen och en i Sundsvall eller Umeå. Konkursrådet sammanträder högst 5 gånger på ett år. Två av dessa sammanträden är i Stockholm, ett i Göteborg, ett i Malmö och ett i Sundsvall/Umeå.

Lokal tillhandahålls kostnadsfritt av TSM.

När det gäller *sekreterare* är utgångspunkten att denna person skall kunna tillhandahållas lokaler på någon av tillsynsmyndighetens olika enheter. Lönekostnaden bör dock finansieras genom Konkursrådets budget. Det är i dag svårt att bedöma hur mycket tid ett sekreteraruppdrag kommer att ta i anspråk. Det är bl.a. beroende av i vilken omfattning och i vilken form rådet skall publicera rekommendationer.

Årskostnaden för en biträdande jurist på halvtid (beräknat på grundval av en lön för en assessor med några års erfarenhet) $14\,000 \times 1,5211 \times 12 = 255\,545$ kr

Härtill kommer viss kostnad för *förbrukningsmaterial, porto, m.m.* som tillsynsmyndigheten kan förväntas tillhandahålla. Kostnaden har uppskattats till 30 000 kr

Arvode till ledamöterna utgår enligt förordningen (1992:1299) om ersättning för uppdrag i statliga styrelser, nämnder och råd m.m. I kategori A beslutar regeringen om ersättning i varje enskilt fall. I Kategori B är er-

sättningen 1 800 kr per sammanträdestillfälle, i kategori C, 1 300 kr, i kategori D 850 kr och i Kategori E 400 kr. Vilken av kategorierna A–E som ett Konkursråd skulle hamna i avgörs av regeringen och beror på arbetsmängden och den tyngd som arbetsuppgifterna anses ha.

Utredningen utgår i dessa beräkningar från att samtliga ledamöter i rådet kommer att arvoderas enligt kategori B, medan ordföranden i Konkursrådet kommer att få ett av regeringen särskilt bestämt arvode. Detta antas här vara 5 000 kr i månaden.

$5 \times 1\,800 \times 1,5211 \times 9$ ledamöter = 123 209 kr

$5\,000 \times 1,5211 \times 12 = 91\,266$ kr

Totalt: 214 475 kr

När det gäller *resekostnaderna* kommer dessa att variera beroende på var sammanträdena hålles. En tanke var att rådet skulle sammanträda på olika orter. Om utgångspunkten är att två sammanträden förläggs till Stockholm, ett till Göteborgstrakten, ett till Malmö och ett till Härnösand/Umeå skulle en ungefärlig kostnad se ut på följande sätt:

Två sammanträden i Stockholm

Två personer reser från Malmö á 4000 kr tur och retur = 8 000 kr

Tre personer reser från Göteborg á 3 800 kr = 11 400 kr

En person reser från Umeå á 4 000 kr

Resa totalt: 23 400 kr

Logi: $6 \times 1\,500 = 9\,000$ kr

Traktamenten: $6 \times 250 \times 1,5211 = 2\,281$ kr

Totalt per sammanträde 34 681 kr

Två sammanträden = 69 362 kr

Ett sammanträde i Göteborg

Fyra personer reser från Stockholm á 3 800 kr = 15 200 kr

Två personer reser från Malmö á 3 800 kr = 7 600 kr

En person reser från Umeå = 6 500 kr

Resa totalt: 29 300 kr

Logi: $1\,500 \text{ kr} \times 7 = 10\,500$ kr

Traktamenten: $7 \times 250 \times 1,5211 = 2\,662$ kr

Totalt : 42 462 kr

Ett sammanträde i Malmö

Fyra personer reser från Stockholm á 4000 kr = 16 000 kr

Tre personer reser från Göteborg á 3 800 kr = 11 400 kr

En person reser från Umeå = 7 500 kr

Resa totalt: 34 900 kr

Logi: $8 \times 1\,500 \text{ kr} = 12\,000$

Traktamenten: $8 \times 250 \times 1,5211 = 3\,042$ kr
Totalt per sammanträde: 49 942 kr

Ett sammanträde i Umeå

Fyra personer reser från Stockholm á 4000 kr = 16 000 kr
Tre personer reser från Göteborg á 6 500 kr = 19 500 kr
Två personer reser från Malmö á 7 500 kr = 15 000 kr
Resa totalt: 50 500 kr
Logi: $1\,500 \text{ kr} \times 9 = 13\,500$ kr
Traktamenten: $9 \times 250 \times 1,5211 = 3\,422$ kr
Totalt ett sammanträde: 67 422 kr

Till detta kommer kostnad för resa och logi för sekreteraren. Med utgångspunkt från att sekreteraren har sin arbetsplats i Stockholm blir kostnaden:

Resa: 11 800 kr
Logi: $3 \times 1\,500 = 4\,500$ kr
Traktamentet $3 \times 250 \text{ kr} \times 1,5211 = 1\,140$ kr
Totalt: 17 440 kr
Totalt resa, logi och traktamenten: 246 628 kr

Ytterligare en kostnad som måste beaktas är kostnad för tryckning och distribution av de rekommendationer som rådet utfärdar. Det borde dock kunna antas att uppkommande kostnader skulle kunna finansieras genom intäkter i forma av t.ex. avgifter för seminarier som Konkursrådet anordnar.

Total beräknad kostnad för Konkursrådet: ca 750 000 kr

2.3 Kostnad för konkursförvaltarråden

Utgångspunkterna för kostnadsberäkningen har varit följande. Det inrättas sju konkursförvaltarråd. Varje råd består av – utöver ordföranden – högst sex personer. Ordföranden skall vara gemensam för samtliga konkursråd. Råden sammanträder i sin resp. region vart tredje år under två dagar. Därmed beräknas uppkomma behov av ett extra sammanträde.

Lokal vid sammanträdena tillhandahålls utan kostnad av tillsynsmyndigheten.

Arvode till ledamöterna utgår enligt förordningen (1992:1299) om ersättning för uppdrag i statliga styrelser, nämnder och råd m.m. (se närmare härom under 2.2).

Utredningen utgår från att samtliga ledamöter utom ordföranden arvoderas enligt kategori B, med 1 800 kr per sammanträdesdag.

Kostnad för tvådagarssammanträde vart tredje år: $1\ 800 \times 2 \times 1,5211 \times 6 \times 7 = 229\ 990$ kr

Kostnad för ett extra sammanträde en dag: $1\ 800 \times 1,5211 \times 6 \times 7 = 114\ 995$ kr

Årlig kostnad $344\ 985/3 = 114\ 995$ kr

Arvode till ordföranden beräknas på samma sätt som när det gäller ordföranden i konkursrådet att fastställas särskilt av regeringen. Arbetet bör inte blir lika omfattande som när det gäller ordförandeskapet i Konkursrådet. Här beräknas samma ersättning som ordföranden i Konkursrådet, dock att det betalas ut enbart vart tredje år.

$5\ 000 \times 1,5211 \times 12 = 91\ 266$

Fördelat på tre år blir detta: 30 422 kr

Kostnad för *kanslifunktion* vid tillsynsmyndigheten kan beräknas till en fjärdedels årsarbetskraft. Arbetsmängden kan dock komma att skifta kraftigt över tiden.

$0,25 \times 15\ 000 \times 1,5211 \times 12 = 68\ 449$ kr årligen

Föredragningar och förberedande av ordinarie sammanträden bör kunna lösas med projektanställningar av t.ex. fiskaler eller assessorer. Här tas upp kostnad för en månads arbete:

$25\ 000 \times 1,5211 = 38\ 027$ kr

Föredragningar måste ske på 7 ställen.

Kostnad för 7 personer 1 månad: $7 \times 38\ 027$ kr = 266 189 kr

Årlig kostnad: 88 730 kr

Resor för ordföranden med utgångspunkt från Stockholm (jfr ovan beräkningar för Konkursrådet)

Ordinarie sammanträde vart tredje år.

En övernattning vid 5 av resorna á 1500 kr

Traktamente $250 \times 1,5211 = 380$ kr per dag

Stockholm – Eskilstuna: $500 + 380 = 880$

Stockholm – Göteborg: $3800 + 1500 + 2 \times 380 = 6\ 060$

Stockholm – Jönköping: $2\ 000 + 1500 + 2 \times 380 = 4\ 260$

Stockholm – Malmö: $4000 + 1500 + 2 \times 380 = 6\ 260$

Stockholm – Härnösand: $4000 + 1500 + 2 \times 380 = 6\ 260$

Stockholm – Umeå: $4000 + 1500 + 2 \times 380 = 6\ 260$

Resor vid ordinarie sammanträde totalt: 29 980 kr

Extra sammanträde en dag vid ett tillfälle mellan ordinarie sammanträden: ca 28 000 kr

Total årlig resekostnad: ca 19 300 kr.

Årliga kostnad för konkursförvaltarråden: ca 350 000 kr

2.4 Sammanställning av kostnader fördelat på kostnadsslag i nuvarande organisation och föreslagen organisation

Kostnadsslag	Nuvarande org. (mkr)	Utredningens förslag (mkr)
Löner	30	28
Lokaler	4	5,1 (4,0)
ADB	4	4,2
Kapitalkostnader	0	0,1
Övriga kostnader	6	4,7
Räkenskapshandlingar	7,4	7,4
Konkursrådet	0	0,75
Konkursförvaltarråden	0	0,35
SUMMA	51,4	50,6 (49,5)

Engångskostnader	Nuvarande org. (mkr)	Utredningens förslag (mkr)
Programvara, Lotus Notes m.m.		0,776
Engångslicens Oracle	0	1,440
Flyttning	0	1,0

3. Kostnadseffekter av en höjning av konkursförvaltartaxan

I det följande redovisas den beräknade kostnadseffekten av en höjning av konkursförvaltartaxans nivå från 8 600 kr till 10 000 kr. Beräkningarna har gjorts med utgångspunkt i antalet avskrivningskonkurser som avslutades vid tingsrätterna 1999, 5 954. Beräkningen av antalet konkurser där arvodet översteg taxan har skett med utgångspunkt i den stickprovsundersökning som genomförts av konkurser avslutade under bl.a. 1997. I genomsnitt överskreds taxan i 52 % av antalet undersökta avskrivningskonkurser. Utredningen har utgått från att taxan överskreds i samma omfattning 1999, vilket innebär 3 096 konkurser. När det gäller arvodets storlek i dessa konkurser har utredningen utgått från ett beräknat medianvärde för de konkurser som undersöktes 1997, ca 35 000 kr. Den kostnad med vilken effekten av en förändring av taxenivån skall jämföras skulle därmed bli följande.

Taxekonkurser: $2\,858 \times 8\,600 \text{ kr} = 24\,578\,800$
Överskridandekonkurser: $3\,096 \times 35\,000 = 108\,360\,000$
Total kostnad: 132 938 800 kr

a) Antag att en höjning av taxenivån till 10 000 kr påverkar tillämpningen av taxan enbart marginellt med mindre än 5 procent. En ökning av antalet taxekonkurser med 200 skulle innebära en förändring av den totala kostnaden på följande sätt.

Taxekonkurser: $3\,058 \times 10\,000 \text{ kr} = 30\,580\,000$
Överskridandekonkurser: $2\,896 \times 35\,000 \text{ kr} = 101\,360\,000$
Total kostnad: 131 940 000 kr

b) Antag att höjningen av taxenivån innebär att taxan kommer att tillämpas i två tredjedelar av antalet avskrivningskonkurser i stället för som i dag i mindre än hälften av fallen. Detta innebär att taxan skulle tillämpas i ca 3 969 konkurser i stället för i ca 2 858 som i dag. Eftersom det är överskridandekonkurser med lägst arvode som nu i stället skulle falla inom ramen för taxan bör man även räkna med en viss höjning av medianarvodet för de kvarvarande konkurserna (t.ex. 40 000 kr).

Taxekonkurser: $3\,969 \times 10\,000 \text{ kr} = 39\,690\,000 \text{ kr}$.
Överskridandekonkurser: $1\,985 \times 40\,000 \text{ kr} = 79\,400\,000$
Total kostnad: 119 090 000 kr

c) Antag att taxehöjningen medför att 800 fler konkurser än i dag kommer att falla under taxan. En viss höjning av medianarvodet för kvarvarande överskridandekonkurser måste även här tas med i beräkningen (t.ex. till 38 000 kr).

Taxekonkurser: $3\,658 \times 10\,000 \text{ kr} = 36\,580\,000 \text{ kr}$
Överskridandekonkurser: $2\,296 \times 38\,000 \text{ kr} = 87\,248\,000$
Total kostnad: 123 828 000 kr

d) Antag att taxehöjningen medför att 500 konkurser fler än i dag kommer att falla under taxan. Medianarvodet för de kvarvarande konkurserna påverkas till viss del (t.ex. till 37 000 kr).

Taxekonkurser: $3\,358 \times 10\,000 \text{ kr} = 33\,580\,000 \text{ kr}$
Överskridandekonkurser: $2\,596 \times 37\,000 \text{ kr} = 96\,052\,000 \text{ kr}$
Total kostnad: 129 632 000 kr.